

REFORMATUS
ÁRVÁHÁZI
KEPES NAPTAR



1932

ROMAN

CSALÁDI KRÓNIKA

Boldog az, aki féli az Urat; aki az ő utaija jár!
Bizony kezed munkáját eszed! Boldog vagy és
jól van dolgod. Feleséged mint a termő szőlő
házad belsejében; fiaid mint az olajfacsemeték
asztalod körül. Irté, így áldatik meg a férj, a
aki féli az Urat! 128-ik Zsoltár 2—4. vers.

Családapa neve:

Születés helye, ideje:

Családanya neve:

Születés helye, ideje:

A szülők esküvőjének helye és ideje:

Gyermekek neve, születési helye és ideje:

Az 1932 ik évben a családban:

Konfirmált:

Házasságot kötött:

Meghalt:

REFORMATUS

**ÁRVAHÁZI
KÉPES NAPTÁR**



1932
ROMÁN

**KIADJA:
A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET
IRÁTTÉRJESZTÉSE**

ÁRA 20 LEI



**SZERKESZTETTE: I
CSERNÁK BÉLA
EGYHÁZKERÜLETI FŐJEGYZŐ**

Szap. 67,799

A 5434

**NYOMATOTT
A KÁLVIN KÖNYVNYOMDÁBAN
ORADEA-NAGYVÁRAD**



Boldogasszony hava

Rége: Vizöntő hava

JANUÁR

Télhó

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Péntek	Újév	Újév	8 48	17 20
2 Szomb.	Béla	Szilveszter	48	17 20
1. Minekutána eltelt a nyolcadnap. Lukács 2, 21.				
3 Vasár.	Titusz	C. Malakiás	8 48	17 20
4 Hélfő	Titusz	70 Apostol	48	21
5 Kedd	Simon	Teopem.	48	22
6 Szerda	Három király	Vizkereszt	48	23
7 Csüt.	Bálint	Iván	48	24
8 Péntek	Szörény	György	48	26
9 Szomb.	Julián	Polyeukt	47	27
2. Midőn Jézus 12 esztendő s lett. Lukács 2, 42—52.				
10 Vasár.	Ernö	C. Nissz Ge.	8 47	17 28
11 Hélfő	Matild	Teodoz ap.	47	29
12 Kedd	Árkád	Tacián	46	30
13 Szerda	Veronika	Hermil	45	32
14 Csüt.	Bódogh	Szinai vlt.	45	33
15 Péntek	Mór	Kalib János	45	34
16 Szomb.	Géza	Szt. Pét. láncái	44	35
3. Mennyegző lón galileai Kánában János 2, 1—11.				
17 Vasár.	Antal	C. N. Ant. ap.	8 43	17 37
18 Hélfő	Piroska	Nagy Atanáz	43	38
19 Kedd	Sára	Makár	42	40
20 Szerda	Fáb. és Seb.	Eutim	41	42
21 Csüt.	Ágnes	Maxim hv.	40	43
22 Péntek	Vince	Timót	39	45
23 Szomb.	Ézsaiás	Kelemen vt.	38	46
4. Mikor Jézus lejött a hegyről. Máté 8, 1—13.				
24 Vasár.	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	8 37	17 47
25 Hélfő	Pál ford.	Naz. Gergely	36	48
26 Kedd	Polikárp	Xenophón	35	50
27 Szerda	János	Krizoszt. er.	34	52
28 Csüt.	Nagy Károly	Efrém	33	53
29 Péntek	Ferenc	Ignác erekly.	32	55
30 Szomb.	Martonka	Nagy Vazul	31	57
5. Hasonló mennyeknek orsz. a család. emb. Mát. 20, 1—16.				
31 Vasár.	Péter	C. Cirus, Ján.	8 30	17 58

1. hónap 1—4. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Utolsó negyed 1-én 3 óra 23 perckor.
- ☾ Ujhold 8-án 1 óra 29 perckor.
- ☾ Első negyed 15-én 22 óra 55 perckor.
- ☾ Holdtölte 23-án 16 óra 44 perckor
- ☾ Utolsó negyed 30-án 11 óra 32 perckor.

Elsején a nap hossza 8 óra 32 perc; a hó végéig 56 perccel nő.

Időjárás

Herschel szerint:

Január 1-től 8-ig hó, 8-tól 15-ig kemény fagy, délnyugali szél mellett azonban enyhe 15-től 23-ig változó. 23-tól 30-ig szép és enyhe.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Egész hónapon át száraz időjárás és nem igen hideg.

Izraelita naptár:

- 22 Tebeth **5692** 1-én
- 23 " S. Semoth 2-án
- 28 " Sobebim böjt 7
- 1 Sebeth S. Vaëra 9-én
- 6 " Sobebim b. 14.
- 8 " S. Bo 16-án
- 13 " Sob böjt 21-én
- 15 " S. Bes. fák ün. 23
- 20 " Sob. böjt 28-án
- 22 " S. Jithro 30-án



Bőjtelő hava

Régeinte: Halak hava

FEBRUÁR

Télutó

29 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Hétfő	Ignác	Trifon	8 29	17 59
2 Kedd	Karolin	Gyerlyaszent.	27 18	1
3 Szerda	Balázs	Sim. és Adr.	26	3
4 Csüt.	András	Izidor	25	4
5 Péntek	Ágota	Ágota	23	6
6 Szomb.	Dorolya	Bukol	22	7
6. Midőn nagy sereg gyűlt egybe. Lukács 8, 4—15.				
7 Vasár.	Rikárd	C. 31. Partén.	8 21	18 8
8 Hétfő	Malh. János	Tódor vt.	19	10
9 Kedd	Ciril	Triodum	18	12
10 Szerda	Árpád	Karalamp vt.	16	14
11 Csüt.	Dezső	Balázs vt.	14	15
12 Péntek	Lidia	Melét pk.	12	17
13 Szomb.	Barnabás	Martinián	11	18
7. Magához véve Jézus a tizenkettőt. Lukács 18, 31—43.				
14 Vasár.	Bálint	C. 32. Auxent	8 10	18 19
15 Hétfő	Zoltán	Onezim	8	21
16 Kedd	Juliánna	Pamfil vt.	6	23
17 Szerda	Donáth	T. Tódor	5	25
18 Csüt.	Simon	Leó pápa	3	26
19 Péntek	Zsuzsánna	Arkip	1	28
20 Szomb.	Aladár	Leó pk.	0	29
8. Jézus a pusztába vitették a Lélektől. Máté 4, 1—11.				
21 Vasár.	Eleonóra	D. Timót	7 58	18 30
22 Hétfő	Péter	Eugenia sz. vt.	56	32
23 Kedd	Alfréd	Polikárp	54	34
24 Szerda	Mátyás	Ján. f. megt.	52	36
25 Csüt.	Géza	Taráz	50	37
26 Péntek	Margit	Porfir	49	38
27 Szomb.	Ákos	Prokop	47	40
9. Maga mellé véve Jézus Pét., Jak. és Jánost. Máté 17, 1—9				
28 Vasár.	Elemér	D. Helv. vas.	7 45	18 41
29 Hétfő	Román	Kasszián	43	43

2. hónap 5—8. hét.

Hold fényváltozásai:

- Ujhold 6-án 16 óra 45 perckor.
- ☾ Első negyed 14-én 20 óra 16 perckor.
- ☽ Holdtölte 22-én 4 óra 7 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 28-án 20 óra 3 perckor.

Elsején a nap hossza 9 óra 30 perc; a hó végéig 1 óra 30 percet nő.

Időjárás

Herschel szerint:

Február 6-ig hideg szeles, 6-tól 14-ig enyhe, derült, 14-től 22-ig változó, 22-től 28-ig hó, viharos.

Százéves naptár tapasztalati szerint:

Kezdetben enyhe, 13. és 18. közt hó és szél, azután egész végig nagy hideg.

Izraelita naptár:

- 29 Sebat S. Mispálim 6-án
- 1 Adar R. Ch. 8-án
- 4 " Sobebim böjt 11.
- 6 " S. Theruma 13-án
- 11 " Sobebim böjt 18.
- 13 " S. Thezave 20-án
- 14 " Purim Katan 21.
- 15 " Susan P. K. 22-én
- 20 " S. Ki Thiza 27-én.



Bőjtmás hava

Rége: Kos hava

MÁRCIUS

Tavaszelő

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél ó. p.	nyug. ó. p.
1 Kedd	Albin	Eudocia	7 41	18 45
2 Szerda	Taksony	Teodot	39	46
3 Csüt.	Kunigunda	Eulróp	38	47
4 Péntek	Kázmér	Gerazim	36	49
5 Szomb.	Frigyés	Konon	34	50

10. Jézus néma ördögöt űze ki. Lukács 11, 14—28.

6 Vasár.	Jenő	C. Húsh. vas.	7 32	18 52
7 Hélfő	Iván	Vazul és tsa	30	53
8 Kedd	Istenes János	Teofilakt	28	55
9 Szerda	Fáni	Szeb. 40 vt.	27	56
10 Csüt.	Elemér	Kodrát és tsa	24	57
11 Péntek	Aranka	Szófron pk.	22	59
12 Szomb.	Gergely	Teofánész	20	19 1

11. Jézus a galileai tengeren tulméne. János 6, 1—15.

13 Vasár.	Szabin	C. Vajh. vas.	7 18	19 2
14 Hélfő	Matild	Benedek	16	4
15 Kedd	Kristóf	Agáp vt.	14	5
16 Szerda	Geréb	Szabin vt.	12	6
17 Csüt.	Gertrud	Etek	10	8
18 Péntek	Sándor	Ciril pk.	8	9
19 Szomb.	József	Krizs. és Dar.	6	10

12. Ki fedd engem közületek? János 8, 46—5).

20 Vasár.	Virágvasár.	C. Nb. 1. v.	7 4	19 11
21 Hélfő	Benedek	Jakab az ifj.	2	13
22 Kedd	Katalin	Vazul vt.	6 59	15
23 Szerda	Viktorián	Nikon vt.	58	16
24 Csüt.	Gábor	Zakariás	56	18
25 Péntek	Nagypéntek	Gyüm. o. B. A.	54	19
26 Szomb.	Manó	Gábor	52	21

13. Midőn Jézus Jeruzsálemhez közeledett. Máté 21, 1—9.

27 Vasár.	Husvélvasár.	C. Nb. 2. v.	6 49	19 22
28 Hélfő	Husvéthélfő	István	47	24
29 Kedd	Jeremiás	Márk pk.	46	25
30 Szerda	Kerény	Klimák Ján	44	26
31 Csüt.	Ámos	Hipác	43	28

3. hónap 9—13. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☉ Ujhold 7-én 9 óra 44 perckor.
- ☾ Első negyed 15-én 14 óra 41 perckor.
- ☾ Holdtölte 22-én 14 óra 37 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 29-én 5 óra 43 perckor.

Tavasz kezdete 20-án 21 óra 54 perckor. Elsején a nap hossza 11 óra 4 p., a hó végéig 1 óra 43 per-cet nő.

Időjárás

Herschel szerint:

Március 7-ig változó, 8-tól 29-ig hideg, sok csapadékkal.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Március hideg idővel kezd, reggel és délután fölenged, 8-án és 9-én vegyest eső és hó, 10-től 21-ig hideg, a hónap végéig hűvös, szép idő.

Izraelita naptár:

27 Adar. S. Vajakhel	5
1 Veadar R. Ch.	9
4 " S. Pekude	12
11 " S. Vajakra	19
13 " Eszterböjt	21
14 " Purim	22
15 " Susan Purim	23
18 " S. Zav	26

Jegyzetek az időről.

Március.

A márciusi hó még akkor sem jó, ha zsákban viszik köröszül a határon, mert a hoésés ártalmas a veteményeknek ebben a hónapban.

Ha Bojtmás hava száraz, Szent György hava nedves, Pütköst hava híves: bő bor, buza léssen.

Mennyi köd léssen ebben a hónapban, annyi záporosó léssen a nyárban; mennyi harmat husvét előtt, annyi fagy léssen husvét után;

Gergely napja ritka, ha jó, Hideg, szeles, sokszor van hó,

Sándor, József, Benedek, Jönnék a jó melegek.

Virágvasárnapján, ha szép az idő: a a gyümölcsfáknak hasznos; ha rút — pedig ártalmas.

Nagypénteken, ha eső esik, a földmívelőnek igen jó.

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

Bibliák minden nagyságban és kivételben
vallásos tárgyú könyvek, különböző iratok
 kaphatók a Kiárvhágómelléki Református Egyházkerület Iratterjesztési osztályánál, Oradea—Nagyvárad Str. Petru Maior (Őr utca) 1.



Szt. György hava

Régeinte : Bika hava

ÁPRILIS

Tavaszhó

30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél ó. p.	nyug. ó p.
1 Péntek	Ferenc	Egyipt. M.	6 40	19 29
2 Szomb.	Richard	Titusz	38	30
14. Mária Magd. és Mária Jak. a sirnál. Márk 17, 1—7.				
3 Vasár.	Izidor	C. Nb. 3. v.	6 36	19 32
4 Hélfő	Ferreri Vince	József	34	33
5 Kedd	Coelesztin	Klaudiusz	32	34
6 Szerda	Áron	Eutik	30	36
7 Csüt.	Herman	György pk.	28	38
8 Péntek	Dénes	Herodion	25	39
9 Szomb.	Konrád	Eupszik	23	41
15. Midőn este lőn azon nap. János 20, 19—31.				
10 Vasár.	Zsolt	C. Nb. 4. v.	6 21	19 42
11 Hélfő	Leo	Antipa	20	43
12 Kedd	Gyula	Vazul pk.	18	44
13 Szerda	Hermenegild	Márton pápa	16	46
14 Csüt.	Tibor	Arisztark	14	47
15 Péntek	Anasztázia	Kreszcenc	12	49
16 Szomb.	József	Agape	11	51
16. Én vagyok a jó pásztor. János 10, 11—16.				
17 Vasár.	Anicét	C. Nb. 5. v.	6 9	19 52
18 Hélfő	Apollonius	János szerz.	7	53
19 Kedd	Emma	Pafnuc	5	54
20 Szerda	Tivadar	Theodor hv.	3	56
21 Csüt.	Adolár	Január	1	57
22 Péntek	Szótér	Syc. Teod.	5 59	59
23 Szomb.	Béla	György	58	20 0
17. Egy kevéssé és már nem láttok engem. Ján. 16, 16—22.				
24 Vasár.	György	C. Nb. 6. v.	5 56	20 1
25 Hélfő	Márk	Márk ev.	54	3
26 Kedd	Kilit	Vazul pk.	52	4
27 Szerda	Zita	Simeon pk.	50	6
28 Csüt.	Valéria	9 vértanu	48	7
29 Péntek	Szibila	Nagypéntek	47	8
30 Szomb.	Katalin	Jakab ap.	46	9

4. hónap 14—17. hét.

Hold fényváltozásai;

☉ Ujhold 6-án 3 óra 21 perckor.

☾ Első negyed 14-én 5 óra 15 perckor.

☽ Holdtölte 21-én 23 óra 27 perckor.

☾ Utolsó negyed 28-án 17 óra 14 perckor.

Elsején a nap hossza 12 óra 49 perc; a hó végéig 1 óra 34 percet nő.

Időjárás

Herschel szerint:

Április 6-ig esős, szel, 6-tól 20-ig hideg, szel, nedves, 20-tól szép, derült.

Százéves naptár

tapasztalatai szerint:

Április 10-ig fagy, azután enyhe idő áll be egész 23-ig, erre ismét dér és zordabb időjárás 29-ig, utána szép idő.

Izraelita naptár:

25	Veadar S. Semini	2
1	Nizan R. Ch.	7
3	" S. Thaszria	9
10	" S. Mezora	16
15	" Passzah 1. n.	21
16	" Passzah 2. n.	22
17	" Sabb.	23
21	" Passzah 7. n.	27
22	" Passzah 8. n.	28
24	" S. Akhari M.	30

Jegyzetek az időről.

Április.

Ha husvét vasárnapján esik, minden vasárnapon pünköstig eső fog esni és változó időket várhatni.

Ha Tiburcius (ápr. 14.) napjára a rétek még nem zöldülnek: a gazdák nem reménylik a föld termékenységét. Ha ez a hónap nedves, bőséget várnak.

A nyirfa, ha megzöldellik, nem féltik azután a veteményeket a hidegtől; ha a cseresznye virágos — virágos lesz a szőlő is.

Szent György napja után annyi deres harmat lesz, mennyi volt Szent Mihály napja előtt az elmúlt esztendőben.

Ebben a hónapban ha az ég dörög, jó és hasznos időt jelent.

Szent Márk napja előtt mennyi ideig szólnak a békák, annyi ideig hallgatnak azután. Ha a fülemile hallgat ezen a napon — ez változó tavaszt jelent; sa énekel, jó tavaszt hirdet.

A Szentgyörgynapvirág ha bőven terem: bőségre, ha nem terem: drágaságra mutat

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület hivatalos lapja a

»REFORMÁTUSOK LAPJA«

megrendelhető a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Püspöki Hivatalánál Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior (Őr-utca) 1. Előtizedési díj évi 360 Lei Megjelenik minden hó 1. 10. és 20 án.



Pünköszt hava
Régente: Ikrék hava

MÁJUS

Tavasztutó
31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
18. Ahhoz megyek, aki engem küldött. János 16, 5-14.				
1 Vasár.	Fülöp	C. Husvétvas.	5 44	20 11
2 Hétfő	Zsigmond	Husvéthétfő	42	12
3 Kedd	Ferenc	Husvétkedd	41	14
4 Szerda	Mónika	Pelágia	39	15
5 Csüt.	Aldozócsüt.	Iréne vt.	37	17
6 Péntek	János	Jób	36	18
7 Szomb.	Gizella	Sz. K. megj.	35	19

19 Ha mit kérendetek az Atyától. János 16, 23-30.				
8 Vasár.	Ákos	C. 1. Ján. ap.	5 33	20 20
9 Hétfő	Gergely	Izaiás próf.	32	22
10 Kedd	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	30	23
11 Szerda	Irén	Móc vt.	28	25
12 Csüt.	Pongrác	Epifán	27	26
13 Péntek	Szervác	Gliceria vt.	26	27
14 Szomb.	Bonifác	Izidor vt.	25	29

20. Mikor eljövend a vigasztaló. János 15, 26, 16, 4.				
15 Vasár.	Pünkösztvasár.	C. 2. Pakóm	5 23	20 30
16 Hétfő	Pünkösthétfő	Teodor	22	31
17 Kedd	Paskál	Andronik	21	32
18 Szerda	Erik	Péter	19	34
19 Csüt.	Ivó	Patrik és t.	18	35
20 Péntek	Bernát	Találé	17	36
21 Szomb.	András	Konst., Ilona	17	37

21. Ha ki szeret engem. János 14, 23 31.				
22 Vasár.	Julia	C. 3. Baziliszka	5 14	20 40
23 Hétfő	Dezső	Mihály pk.	13	41
24 Kedd	Eszter	Simeon st.	12	42
25 Szerda	Orbán	Sz. Iván f	11	43
26 Csüt.	Fülöp	Kárpus	10	45
27 Péntek	Beda	Hellád	10	46
28 Szomb.	Emil	Eutik	9	47

22. Minden hatalom nekem adatott. Máté 28, 18-20.				
29 Vasár.	Magdolna	C. 4. Teodózia	5 9	20 46
30 Hétfő	Jusztin	Izác ap.	9	47
31 Kedd	Angela	Herma vt.	8	48

5. hónap 18-21. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☉ Ujhold 5-én 20 óra 11 perckor.
- ☾ Első negyed 13-án 16 óra 2 perckor.
- ☽ Holdtölte 20-án 7 óra 6 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 27-én 6 óra 54 perckor.

Elsajén a nap hossza 14 óra 27 perc, a hó végéig 1 óra 13 percel nő.

Időjárás

Herschel szerint:

Május 5-ig szép, derült, 5-től 20-ig változó, 20-tól esős, szeles.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Május 3-án zivatar és csakhamar ismét hűvös időjárás egész 8-ig, azután 3 napig enyhébb. 11-én ismét fagy és hideg marad 20-ig, csak azután szép és kellemes napok. De 30-án dér és fagy.

Izraelita naptár:

- 1 Ijar S. Chodes 2. P. 7
- 8 " S. Emor 3 P. 14
- 15 " S. Behar 4. P. 21
- 22 " S. Beknuk 5. P. 28

Jegyzetek az időről.

Május.

Ha Filep és Jakab napja híves vagy nedves, közészerű termés lesz; ha meleg s tiszta, bővebb.

Aldozó csülörtökön, ha tiszta az idő — hasznos, ha esős — káros. A pünköszt-napi eső nem hasznos.

Orbán napja ha tiszta — jó édes bor, ha esős — savanyu léssen.

A Pongrácznapi eső a mezőnek jó, de a szőlőnek ártalmas.

Ez a hónap ha igen nedves, a következő száraz léssen.

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

Konfirmációi és vizsgai jutalomkönyvek, imádságos könyvek, bibliák és zsoltárok

kaphatók a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Iratterjesztési osztályánál Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior (Őr utca) 1 sz.



Szent Iván hava

Rége: Rák hava

JUNIUS

Nyárelő

30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szerda	Pamfil	Jusztin	5	7 20 49
2 Csüt.	Blanka	Nicefor pír.	6	50
3 Péntek	Klotild	Lucill. vt.	6	51
4 Szomb.	Ferenc	Metrof pt.	5	52

23. Egy ember nagy vacsorát szerze. Lukács 14, 16—24.

5 Vasár.	Bonifác	C. 5. Tiri Dor.	5	4 20 53
6 Hétfő	Norbert	Hilarión ap.	4	53
7 Kedd	Róbert	Teodót	3	54
8 Szerda	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	3	55
9 Csüt.	Nemzeti ün.	Jézus mennyb.	3	56
10 Péntek	Margit	Sándor	3	56
11 Szomb.	Barnabás	Bartal és B.	3	56

24. Közledének Jézushoz a vámosok. Lukács 15, 1—10.

12 Vasár.	János	C. 6. Onufrius	5	2 20 57
13 Hétfő	Antal	Aquil	2	57
14 Kedd	Vazul	Elizeus	2	58
15 Szerda	Vid	Mindsz.	2	59
16 Csüt.	Ferenc	Tikon pk.	2	59
17 Péntek	Adolf	Manuel	2	59
18 Szomb.	Marcel	Leonc vt.	2	21 0

25. Midőn a sereg Jézusra tódult. Lukács 5, 1—11.

19 Vasár.	Gyárfás	C. Pünköstv.	5	2 21 0
20 Hétfő	Virág	Pünkösthétfő	2	0
21 Kedd	Albin	Julián vt.	3	1
22 Szerda	Paulin	Özséb pk.	3	1
23 Csüt.	Szidónia	Agripina sz.	3	1
24 Péntek	Iván	Iván szül.	3	1
25 Szomb.	Vilmos	Febronia	3	1

26. Hogyha nem lesz tökéletesebb a ti igaz. Máté 5, 20-24.

26 Vasár.	János és Pál	C. 1. Dáv. rem.	5	4 21 1
27 Hétfő	László kir.	Sámson pap	4	1
28 Kedd	Irenaeus	Cirus, Ján.	5	1
29 Szerda	Péter és Pál	Péter és Pál	5	1
30 Csüt.	Pál emléke	12 apostol	6	1

6. hónap 22—26. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☉ Ujhold 4-én 11 óra 16 perckor.
- ☾ Első negyed 11-én 23 óra 39 perckor.
- ☽ Holdtölte 18-án 14 óra 33 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 25-én 22 óra 36 perckor.

Nyárkezdet 21-én 17 óra 23 perckor.

Elsején a nap hossza 15 óra 42 perc; 21-ig 16 percel nő; a hó végéig 3 percel fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

Junius 4-ig eső, szeles, 4-től 11-ig gyakori záporok, 11-től 18-ig szép idő, 18-tól 25-ig sok eső, 25-től változó.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Junius dérral kezdi, erre borus idő következik, 9-én még dér is, azután szép és meleg idő a hónap végéig.

Izraelita naptár:

29 Ijar.	S. Bam.	6. P.	4
1 Szivan,	R. Ch.		5
3 "	Selosch		7
4 "		jeme	8
5 "	hageb.		9
6 "		Sab. 1. n.	10
7 "	Sab. 2. n.		11
14 "	S. N. 1. P.		18
21 "	S. B. 2. P.		25

Jegyzetek az időről.

Junius.

Medardus napja ha tiszta, kellemes
 — jó nyár lesz; ha ezen eső esik —
 40 napig esik.

Keresztelő Szent János-nap előtt esik
 — 4 napig esik.

Keresztelő Szent János-nap előtt a
 kakuk, ha jókor elkezd a szólást, olcsó
 lesz a gabona; ha utána később kezd
 — drága lesz.

Nap	Magnevezés	Bevétel	Kiadás

Kisbetűs énekeskönyvek

fekete, vagy színes vászonkötésben, darabonként 82 Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Iratterjesztési
 osztályánál Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior (Ór utca) 1. sz.



Szent Jakab hava

Rége: Oroszlán hava

JULIUS

Nyárhó

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Péntek	Sarolta	Kozma D.	5 6 21	1
2 Szomb.	Ottokár	B.-Assz. meze	7	0
27. Midőn nagy sereg volt együtt Jézussal Márk 8, 1—9.				
3 Vasár.	Leó	B. 7. Jácint vt.	5 8 21	00
4 Hétfő	Ulrik	Krétaí Andr.	9	00
5 Kedd	Antal	Márta özv.	9	00
6 Szerda	Ézsaiás	N. Szizeosz	9 20	59
7 Csüt.	Ciril	Tamás, Ákos	10	59
8 Péntek	Erzsébet kir.	Prokop vt.	11	58
9 Szomb.	Veronika	Pankrác pk.	12	58
28. Óvakodjatok a hamis prófétáktól. Máté 7, 15—21.				
10 Vasár.	Amália	B. 8. Leonc vt.	5 13 20	57
11 Hétfő	Zoltán	Eufem	14	56
12 Kedd	János	Proklusz vt.	15	56
13 Szerda	Margit	Gábor, Istv.	16	55
14 Csüt.	Karolina	Aquila	17	54
15 Péntek	Henr k	Quirik és I.	18	53
16 Szomb.	Ruth	Atenogén	18	53
29. Vala egy gazdag emb., kinek sáfára vala. Luk. 1—9.				
17 Vasár.	Elek	B. 9. Marina	5 19 20	52
18 Hétfő	Kamil	Emilián vt.	20	51
19 Kedd	Vince	Diusz	21	50
20 Szerda	Illés	Illés próféta	23	49
21 Csüt.	Dániel	Simeon J.	24	48
22 Péntek	Mária Magd.	Mária Magd.	25	47
23 Szomb.	Tibor	Tókasz vt.	26	46
30. Amint közledett Jézus Jeruzsálemhez. Luk. 19, 41—47.				
24 Vasár.	Krisztina	B. 10. Kriszt.	5 27 20	45
25 Hétfő	Jakab	Anna	28	44
26 Kedd	Anna	Hermol pap	29	43
27 Szerda	Rebeka	Pantelimon	31	41
28 Csüt.	Ince	Nikánor	32	40
29 Péntek	Márta	Kallinik	34	39
30 Szomb.	Judit	Szila	35	38
31. Két ember méne fel a templomba. Lukács 18, 9—14.				
31 Vasár.	Ignác	B. 11. Eudo.	5 36 20	36

7. hónap 27—31. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☉ Ujhold 4-én 0 óra 20 perckor.
- ☾ Első negyed 11-én 5 7 perckor.
- ☽ Ho'dította 17-én 23 óra 6 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 25-én 15 óra 41 perckor.

Elsején a nap hossza 15 óra 55 perc; a hó végéig 55 percet fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

Julius 3-ig változó, 3-tól 11-ig szép idő, 11-től 17-ig esős időszak, 17-től 25-ig szép idő, 25-től változó.

Százéves naptár

tapasztalatai szerint:

Julius nagy hőséggel kezd éjjel és nappal, majd mindennap zivatar, több helyütt jégeső, de szép idő 12-ig, azután boros keveset hűvösebb és 28-ig itt-ott némi eső, a hónap vége esős.

Izraelita naptár:

28	Szivan,	S. S. 3. P.	2
1	Thamusz,	R. Ch.	5
5	"	S. K. 4. P.	9
12	"	S. K. 5. P.	16
17	"	T. elf. 6. P.	21
19	"	S. P. 6. P.	23
26	"	S. M. 1. P.	30

Jegyzetek az időről.

Julius.

Ha Sárló Boldogasszony napján eső esik, sokáig tart, vagy 40 napig. (Ez az 1752-ik esztendőben be is tölt.)

Margit felhőtől fél,
Égi háborut vél,

Mária Magdolna napján ha tiszta — jó; ha esős — ártalmas.

Szent Jakab napja éjszakája ha tiszta — jó bőség lesz a kertekben; ha esős — változást szenved jó dió és mogyoró.

A hangyák és gőzük, ha nagy halmot hordanak — hideg esztendőt várj.

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

„REFORMÁTUS HIRADÓ“

vallásos irányu hetilap, a nagyváradi egyházközség lapja.
 megrendelhető: a Református Lelkészi Hivatalban
 Oradea—Nagyvárad, Parcul Eminescu (Emléktér) 32.
 Előfizetési díj: évi 120 lei.



Kisasszony hava

Régele: Szűz hava

AUGUSZTUS

Nyárutó

31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Hétfő	Vasas Péter	Sz. ker. körm.	5 37	20 35
2 Kedd	Gusztáv	István er.	38	34
3 Szerda	István	Izsák, Fauszt	39	32
4 Csüt.	Domokos	Efezi 7 gy.	41	30
5 Péntek	Mária	Euszigniusz	42	29
6 Szomb.	Berla	Úr szinevált.	44	27

32. Kimenvén Jézus Tyrus határaiból. Márk 7, 31 - 37.

7 Vasár.	Kajetán	B. 12. Dom. vt.	5 45	20 26
8 Hétfő	Cirjék	Emilian	46	25
9 Kedd	Román	Mályás ap.	47	23
10 Szerda	Lőrinc	Lőrinc vt.	49	21
11 Csüt.	Zsuzsánna	Euplusz vt.	50	19
12 Péntek	Klára	Anicét, Fot.	51	18
13 Szomb.	Ipoly	Maxim hv.	52	16

33. Az irgalmas szamaritánus. Lukács 10, 23-37.

14 Vasár.	Őzséb	B. 13. Mik pr.	5 53	20 15
15 Hétfő	Mária	Nagy B.-A.	55	13
16 Kedd	Joak., Rókus	Diomed vt.	56	11
17 Szerda	Jácint	Miron	58	9
18 Csüt.	Ilona	Flóur., Laur.	59	7
19 Péntek	Lajos	Andr. és t.	6 1	5
20 Szomb.	István kir.	Sámuel pr.	2	4

34. Mikor Jézus Jeruzsálem felé tartott. Luk. 17, 11-19.

21 Vasár.	Sámuel	B. 14. Táde	6 3	20 2
22 Hétfő	Jenő	Agatonik	4	1
23 Kedd	Fülöp	Farkas vt.	6 19	59
24 Szerda	Bertalan	Eutik	7	56
25 Csüt.	Lajos kir.	Bertalan ap.	9	54
26 Péntek	Endre	Adrian, Nat.	10	52
27 Szomb.	József	Poemén	11	51

35. Senki két urnak nem szolgálhat. Máté 6, 24-33.

28 Vasár.	Ágoston	B. 15. Móz. r.	6 12	19 49
29 Hétfő	Mohács	Szt. Ján. fejt.	14	47
30 Kedd	Róza	Sándor pk.	15	45
31 Szerda	Rajmund	B. A. öve	17	43

8. hónap 32-35. hét.

Hold fényváltásai:

- Ujhold 2-án 11 óra 42 perckor.
- ☾ Első negyed 9-én 9 óra 40 perckor.
- ☽ Holdtölte 16-án 9 óra 42 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 24-én 9 óra 21 perckor.
- Ujho'd 31-én 21 óra 55 perckor.

Elsején a nap hossza 14 óra 58 perc; a hó végéig 1 óra 32 percel fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

Augusztus 2-ig változó, 2-től 9-ig gyakori záporok, 9-től 31-ig változó.

Százéves naptár

tapasztalatai szerint:

Auguszt. kezdetén reggelenként ködös, a napok azonban szépek és melegek, azután nagy hőség a hónap végéig.

Izraelita naptár:

1 Ab.	Ros Chod.	3
4 "	S. Debarim 2. P.	6
9 "	Jer. puszt b.	11
11 "	S. Voéthk. 3. P.	13
18 "	S. Ekev. 4. P.	20
25 "	S. Reëh 5. P.	27

Jegyzetek az időről.

Augusztus.

Ha Lőrincz napja szép — jó bor és szép ősz leszén.

Szent Bertalan napján másodás az idő, az egész ősz olyan leszén.

Szent János fölvétele napja ha igen esős — ártalmas a kerteknek.

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

BIBLIAI MONDÁSOK

kemény kartonon, darabonként 12 Leiért, különböző szövegekkel beszerezhetők a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Iratterjesztési osztályánál, Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior [Őr utca] 1. sz.



Szent Mihály hava

Régeite: Mérleg hava

SZEPTEMBER

Őszelő

30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Csüt.	Egyed	Évkezdet	6 18	19 41
2 Péntek	Absolon	Mam. vt.	19	40
3 Szomb.	Albert	Antim	20	38

36. Jézus Naim városába méne. Lukács 7, 11–16.

4 Vasár.	Róza	B. 16. Babilasz	6 22	19 35
5 Hétfő	Lőrinc	Zakariás pr.	23	33
6 Kedd	Ida	Mih. csod.	25	31
7 Szerda	Regina	Szokon vt.	26	29
8 Csüt.	Mária	Kisasszony.	27	27
9 Péntek	Péter	Joak., Anna	28	26
10 Szomb.	Toldi Miklós	Menedora	30	23

37. Beméne Jézus egy farizeus házába. Lukács 14, 1–11.

11 Vasár.	Iácint	B. 17. Teodora	6 31	19 21
12 Hétfő	Teodora	Antonom	33	19
13 Kedd	Lóránt	Fölt. tem. a.	34	17
14 Szerda	Solome	Szt. + felm.	35	15
15 Csüt.	Nikodémus	Nikéfa vt.	36	13
16 Péntek	Kornél	Eufém vt.	38	11
17 Szomb.	Ferenc	Zsófia	39	9

38. Jézushoz járulának a farizeusok. Máté 22, 34–36.

18 Vasár.	József	B. 18. Eum. pk.	6 42	19 4
19 Hétfő	Szidónia	Trofim vt.	43	2
20 Kedd	Euszták	Euszták	44	1
21 Szerda	Máté	Kodrát	46 18	58
22 Csüt.	Móric	Fóka pk. vt.	47	56
23 Péntek	Tekla	Sz. Iván fog.	49	54
24 Szomb.	Fogoly	Tekla sz. vt.	50	52

39. Bemenvén Jézus a hajócskába. Máté 9, 1–8.

25 Vasár.	Gellért	B. 19. Eufroz.	6 50	18 52
26 Hétfő	Ciprian	János híft.	52	50
27 Kedd	Kozma	Kallistat. vt.	53	48
28 Szerda	Vencel	Karilon	54	46
29 Csüt.	Mihály	Kiriák rem.	55	44
30 Péntek	Jeromos	Gerg. pk.	57	42

9. hónap. 36–39. hé

Hold fényváltozása

☾ Első negyed 7-én 1 óra 49 perckor.

☽ Holdtölte 14-én 23 óra 6 perckor.

☾ Utolsó negyed 23-án 2 óra 47 perckor.

☽ Újhold 30-án 7 óra 30 perckor.

Őszkezdet 23-án 8 óra 16 perckor.

Elsőjén a nap hossza 13 óra 23 perc; a hó 1-ig 1 óra 38 perccel foly

Időjárás

Herschel szerint:

Szeptember 1-től 7-ig változó, 7-től 14-ig sok eső, 14-től 30-ig szép idő.

Százéves naptár tapasztalatai szerint

Szeptember gyönyörű időjárással kezd; a szép napok 13-ig tartanak, amikor keveset hűvösebb időjárás jelentkezik, azonban csakhamar ismét 28-ig szép idő, de ekkor már borús

Izraelita naptár:

1 Elul Ros Chodes
2 " S. Sofim 6. P.
9 " S. Ki Theze 1. 2. P.
16 " S. Ki Thova 3. 4. P.
23 " S. Nevazim 5. 6. P.

Jegyzetek az időről.

Szeptember.

Ha Egyed napján szép az idő — utána 4 napig jó idő lesz és ha az ég dörög ezen a napon — jövő esztendőre bőséget várhatni.

Máté evangélista napján, ha szép az idő — ez tartalós és a jövő esztendőre sok gyümölcs terem.

Szent Miklós napján ha az ég dörög — jó ősz, ó. nagy lelet várhatni. Ha sok makk léssen ekkorra, sok hó léssen karácsony előtt.

Szent Mihály napja után, ha a gabákban férgek találhatnak — bőséget ha legyenek — hadakozást; ha pókok — dögös időt jelentenek. Ha ezek a gabák még zöldek — bő nyarat; ha nedvesek — nedves; ha szárazak — száraz nyarat jelentenek. Ha a gólyák, fecskék, vadludak, darvak hamar elmennek — hamar hideget várhatni.

Nap	Megnevezés	Bevétel	Kiadás

Nagybetűs hangjegyes énekeskönyvek
tetszelős vászon- és nagyon szép bőrkötésben, mérsékelt áron
kaphatók a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Iratterjesztési
osztályánál Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior [Őr utca] 1. sz.



Mindszent hava
Régente: Bököly hava

OKTÓBER

Őszhó
31 nap

A hó és a hét napjai	Prótestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Szomb.	Aladár	B.-A. véd.	6 58	18 40
40. Hasonló menny. orsz. egy királyemberhez. Máté 22 1—14.				
2 Vasár.	Órző	B. 20. Cip. pk.	7 0	18 38
3 Hétfő	Kandid	Ar. Dénes	1	36
4 Kedd	Ferenc	Hierot	3	34
5 Szerda	Placid	Karítina	4	32
6 Csüt.	Brunó	Tamás ap.	5	30
7 Péntek	Amália	Szergius, B.	7	28
8 Szomb.	Etelka	Pelagia	8	26
41. Egy királyember beteg fiáról. János 4, 45—53.				
9 Vasár.	Dénes	B. 21. Jak. ap.	7 10	18 24
10 Hétfő	Gedeon	Eulamp.	11	22
11 Kedd	Placida	Fülöp diák	12	21
12 Szerda	Miksa	Probus	14	19
13 Csüt.	Kálmán	Kárp	15	17
14 Péntek	Helén	Paraszkeve	17	15
15 Szomb.	Teréz	Lucián vt.	18	13
42. A királyember, aki számot vet szolgálival. Máté 18, 23-35.				
16 Vasár.	Gál	B. 22. Lon. vt.	7 20	18 11
17 Hétfő	Hedvig	Oziás	21	10
18 Kedd	Lukács	Lukács ev.	22	8
19 Szerda	Péter	Joel ap.	24	6
20 Csüt.	Iréne	Artem vt.	25	4
21 Péntek	Orsolya	Hiláron	27	2
22 Szomb.	Előd	Aberc pk.	29	0
43. A farizeusok tanácsot tartának. Máté 22, 15—21.				
23 Vasár.	Ignác	B. 23. Jak. az Ur	7 30	17 59
24 Hétfő	Rafael	Aretasz és t.	31	57
25 Kedd	Vilma	Marcian	33	55
26 Szerda	Dömötör	Demeter	34	53
27 Csüt.	Szabina	Nesztor	36	51
28 Péntek	Simon	Terenc vt.	37	50
29 Szomb.	László	Anaszt. sz.	39	48
44. Mídon Jézus a sereghez szólott. Máté 9, 18—26.				
30 Vasár.	Kolozs	B. 24. Zenób	7 40	18 47
31 Hétfő	Ref. emlékün.	Epimák vt.	41	45

10. hónap 40—44. hét.

Hold fényváltozásai:

- ☾ Első negyed 6-án 22 óra 5 perckor.
- ☽ Holdtölte 14-én 15 óra 18 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 22-én 19 óra 14 perckor.
- ☉ Ujhold 29-én 16 óra 56 perckor.

Elsején a nap hossza 11 óra 42 perc; a hó végéig 1 óra 38 percel fog.

Időjárás

Herschel szerint:

Október 1-től 6-ig szeles, esős, 6-tól 14-ig változó, 14-től 22-ig szép, enyhe, 22-től 29-ig változó, 29-től szép, enyhe.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

Október rossz időjárással kezd, 10. és 17. közt már dér is, azután néhány nyári nap, 25-én hideg és ismét szép idő, 27. és 30. közt meglehetősen hideg.

Izraelita naptár:

1	Thisri	5693	1
2	"	Ujév 2. n.	2
3	"	Zom Ged. b.	3
8	"	S. Hasszinu	8
10	"	Jom Kippur	10
15	"	Szukkoth 1. n.	15
16	"	Szukkoth 2. n.	16
21	"	Hosana rab.	21
22	"	Semini azer.	22
23	"	Szimkhalh th.	24
29	"	S. Beresith	29
1	Markhesv. R. Ch.		31

Jegyzetek az időről.

Október.

Ha a fák levelei soká hullanak —
— nagy telet; ha hamar elhullanak —
hamar hideget és a jövő esztendőre bő-

séget jelentenek. Ha sok levél marad a
fákon — sok hernyó támad jövőre.

Midőn eljön Simon Judás,
Didereg, fázik a gatyás.

Nap	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	

**Konfirmációi és vizsgái jutalomkönyvek,
imádságos könyvek, bibliák és zsoltárok**

kaphatók a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Iratterjesztési
osztályánál Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior [Őr utca] 1. sz.



Szt. András hava

Régeinte: Nyilas hava

NOVEMBER

Őszutó

30 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Kedd	Ulrik	Kozma	7 43	17 44
2 Szerda	Viktória	Accind és t.	45	42
3 Csüt.	Hubert	Acepsz vt.	46	40
4 Péntek	Károly	N. Joannic	48	39
5 Szomb.	Imre	Galaction	49	38

45. A jó velőmagról. Máté 13, 24—30.

6 Vasár.	Lénárd	B. 25. Pál pk.	7 50	17 36
7 Hétfő	Attila	Hier és 32 t.	52	35
8 Kedd	Gottfried	Szt. Mihály f.	54	33
9 Szerda	Tivadar	Onezifor vt.	55	32
10 Csüt.	Luther Márton	Oreszt. vt.	57	30
11 Péntek	Márton	Menna vt.	59	29
12 Szomb.	Emilia	Alam. Ján.	8 0	28

45. Hasonló menny. orsz. a mustármaghoz. Máté 13, 31—35.

13 Vasár.	Lóránt	B. 26. Ar Sz. Já.	8 1	17 27
14 Hétfő	Jozefát	Fülöp aps.	3	26
15 Kedd	Gertrud	Guriász vt.	4	24
16 Szerda	Ödön	Maté aps.	6	23
17 Csüt.	Gergely	N. Gergely	8	22
18 Péntek	Ottó	Plató vt.	9	21
19 Szomb.	Erzsébet	Abdiasz pt.	11	20

47. Midőn látjátok a pusztulás utálatosságát. Máté 24, 15-35.

20 Vasár.	Jolán	B. 27. D. Ger.	8 12	17 19
21 Hétfő	Ilma	B.-A. felaj.	13	19
22 Kedd	Cecilia	Filémon	14	18
23 Szerda	Kelemen	Amfilok pk.	15	17
24 Csüt.	Ker. János	Kelemen p.	17	15
25 Péntek	Katalin	Katalin vt.	19	14
26 Szomb.	Árpád	Alip	20	13

48. Jelek lesznek a napban. Lukács 21, 25—33.

27 Vasár.	Elemér	B. 28. P. Jak.	8 21	17 13
28 Hétfő	Piroska	Uj István	22	13
29 Kedd	Noe	Paramon	23	12
30 Szerda	András, Endre	András ap.	25	12

11. hónap 45—48. hét.

Hold fénycváltásai:

- ☾ Első negyed 5-én 8 óra 50 perckor.
- ☽ Holdtölte 13-án 9 óra 28 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 21-én 9 óra 58 perckor.
- ☽ Ujhold 28-án 2 óra 43 perckor.

Elsajén a nap hossza 10 óra 1 perc; a hó végéig 1 óra 14 perccet fogy.

Időjárás

Herschel szerint:

November 5-ig szép, enyhe, 5-től 14-ig hó, szel, 14-től 28-ig változó, 28-tól kemény fagy.

Százéves naptár tapasztalatai szerint:

November már hideg 10-ig, délutánonkint azonban kellemes, 11-én boros és ködös kezd lenni, sőt esős is 13-ig, azután fagy 30-ig, de délutánonkint napfényes idő.

Izraelita naptár:

6	Markhesv. S. Noakh	5
8	"	Seni bőjt 7
11	"	Khamisi b 10
13	"	S. L. Lekha 12
15	"	Seni bőjt 14
20	"	S. Vajere 19
27	"	S. Khaje Sz. 26
1	Kiszlev R. Ch.	30

Jegyzetek az időről.

November.

Mindenszentek napján vágj le a cserfáról egy ágat, ha száraz belül — kemény tél; ha nedves — nedves tél lesz. Ha ez a nap nedves — lágy telet; ha tiszta — erős, havas telet mutat.

Ha a Márton lúdja melle csontja veres — nagy hideg; ha fehér — sok hó; ha fekete — esős ősz és háborgó rút tél lesz. Amilyen az idő Erzsébet és Katalin napján — olyan lesz karácsony havában

Nap	Megnevezés	Bevétel		Kiadás

Bibliák minden nagyságban és kivételben
vallásos tárgyú könyvek, különböző iratok
 kaphatók a Királyhágómelléki Református Egyházközség Iratterjesztési osztályánál, Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior (Őr utca) 1.



Karácsony hava
Régenle: Bak hava

DECEMBER

Télelő
31 nap

A hó és a hét napjai	Protestáns naptár	Román naptár	Nap	
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.
1 Csüt.	Natália	Nahum pr.	8 26	17 11
2 Péntek	Aranka	Habakuk pr.	27	10
3 Szomb.	Ferenc	Szofoniász pr.	29	10

49. Mikor meghallotta János. Máté 11, 2—10.

4 Vasár.	Borbála	B. 29. Borbála	8 30	17 10
5 Hétfő	Szabbas	Szabbas ap.	31	9
6 Kedd	Miklós	Miklós	32	9
7 Szerda	Ambrus	Ambrus	34	9
8 Csüt.	Mária	Patáp	35	8
9 Péntek	Péter	B.-A. fogant.	36	9
10 Szomb.	Judit	Menna	36	9

50. A zsidók papokat és lévitákat küldtek. Ján. 1, 19—28.

11 Vasár.	Lehel	B. Dániel stíl.	8 37	17 9
12 Hétfő	Ottília	Szpiridion	38	9
13 Kedd	Luca	Eusztrát vt.	39	9
14 Szerda	Benő	Tirzus vt.	40	9
15 Csüt.	Valerián	Eleutér vt.	41	10
16 Péntek	Etelka	Aggeusz pr.	41	10
17 Szomb.	Lázár	Dániel pr.	42	10

51. Tiberius császár uralk. 15. esztendejében. Luk. 3, 1—6.

18 Vasár.	Kristóf	B. Sebestyén	8 42	17 10
19 Hétfő	Pelágia	Bonifác vt.	43	11
20 Kedd	Timótheus	Ignác vt.	44	11
21 Szerda	Tamás	Juliánna	45	11
22 Csüt.	Zénó	Anasztázia	45	12
23 Péntek	Viktória	Krétai 10 vt.	46	12
24 Szomb.	Ádám és Éva	Kar. el. bőjt	46	13

52. És szóla Jézus Péternek. János 21, 19—24.

25 Vasár.	Nagykarács.	B. Nagykar.	8 47	17 14
26 Hétfő	István	Istensz. M.	47	14
27 Kedd	János apost.	István vt.	47	15
28 Szerda	Gerzon	Több ezer vt.	47	16
29 Csüt.	Tamás	Aprószent	48	17
30 Péntek	Dávid	Anizia	48	18
31 Szomb.	Szilveszter	Melánia	48	19

12. hónap 49—52. hét,

Hold fényváltozásai:

- ☾ Első negyed 5-én 23 óra 45 perckor.
- ☽ Holdtölte 13-án 4 óra 21 perckor.
- ☾ Utolsó negyed 20-án 22 óra 22 perckor.
- ☽ Újhold 27-én 13 óra 22 perckor.

Télkezdet 22-én 3 óra 15 perckor.

Elsején a nap hossza 8 óra 45 perc; a hó 21-éig 19 percel fogy, azután 5 percel nő.

Időjárás

Herschel szerint:

December 4-ig kemény fagy, 4-től 13-ig szép, hideg, 13-tól 20-ig hó, viharos, 20-tól 27-ig változó, 27-től 31-ig hó, eső.

Százéves naptár

tapasztalatai szerint:

E hónap kezdete fagyos, borus, esős, 10-én hó, azután erősebb fagyás 19-ig, mikor eső lép közbe, de csakhamar nagyobb hideg áll be a hónap végéig.

Izraelita naptár:

4	Kiszlev,	S. Toldoth	3
11	"	S. Vajeze	10
18	"	S. Vajisl.	17
25	"	Vaj. Kh. k.	24
1	Tebeth	R. Ch.	30
2	"	Mik. Kh. v.	31

Jegyzetek az időről.

December.

Midőn karácsony hava zöld;
Husvét napján havas a föld.
Karácsony éjszakáján ha esik földre hó,
Ez reménységet ad, hogy lésszen minden jó.
Első napján a nap ha fénylik,
Az esztendő úgy tündöklöklik,
Ha második napján fénylik,
A drágaságot reménylik.

Karácsony éjszakáján, ha keletről fúj szél — marhák dögét; ha nyugatról — emberek halálát jelenti; ha délről — sok belegséget; ha északról — jó esztendőt hoz.

Sylvester éjszakáján ha eső esik,
reggel pedig a nap fénylik — nincs reménység a természetben; de ha éjszakája es napja lésszen egyenlő — akkor azt mondhatjuk:

Sylvester végezte jól nekünk az időt
Várhatunk ezután boldog jó esztendőt.

Pedig hát minden regulával úgy van a dolog, hogy:

„Isten az égből lenéz s rendelést lésszen
„S mond: Emberek semmi ezektől nem lésszen!”

Nap	Megnevezés	Bevétel		Kiadás	

Nagybetűs hangjegyes énekeskönyvek

letszetős vászon- és nagyon szép bőrkötésben, mérsékelt áron kaphatók a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Iratterjesztési osztályánál Oradea — Nagyvárad, Str. Petru Maior [Őr utca] 1. sz.

Névnapok betűsoros jegyzéke.

- A**bel, január 2.
 Abrahám, május 15., október 6.
 Adalbert, április 23.
 Ádám, december 24.
 Adél, június 9., december 19.
 Adolf, február 11., május 11., június 17.
 Adolár, április 21.
 Adorján, márc. 4., szeptember 25.
 Ágnes, január 21., márc. 28., április 20.
 Ágota, február 5.
 Agoston, május 28., augusztus 3., 28.
 Akos, június 22.
 Aladár, február 15., június 29., október 1.
 Alajos, június 21.
 Albert, április 7. és 23., november 14.
 Albrecht, április 23.
 Alfonz, augusztus 2., október 30.
 Alfréd, július 19., nov. 14.
 Álmos, április 7.
 Amália, július 10., október 7., november 20.
 Ambrus, október 16. és 19., december 7. és 20.
 Anasztáz, április 15., december 25.
 András (Bandi), május 15., november 10. és 30.
 Angelika (Angyalka), március 11., május 31., aug. 14.
 Anna, február 19., június 2., július 26.
 Antal, január 17., február 12., május 10., június 13., jul. 28.
 Antónia, április 19., június 13.
 Aranka, december 2.
 Ármin, április 7., dec. 28.
 Arnold, július 18.
 Aron, április 16.
 Árpád, január 5.
 Artur, január 7.
 Arvéd, május 11.
 Atanáz, május 2., november 26.
 Attila, március 10.
 Augustta, március 29.
 Aurél, június 15.
 Aurélla, december 2.
 Auróra, május 17.
Balázs, február 3.
 Barnabás, június 11.
 Bazil, március 22.
 Bálint, január 7., február 14.
 Bella, január 4.
 Béla, január 2., április 23.
 Benedek, március 21.
 Benjámín, március 31.
 Benő, március 31.
 Berta, február 28., július 25.
 Bernát, május 20., aug. 21., június 16., július 15.
 Bertalan, augusztus 24.
 Bertold, július 27., nov. 17.
 Blanka, augusztus 10.
 Bódog, január 14., május 30., július 29., október 24., november 20.
 Boldizsár, január 6.
 Borbála, december 4.
Camila, július 27.
 Carolina, július 14., november 4.
 Cecília, jun. 3., okt. 21., november 22.
 Clarissa, január 15., július 12.
 Claudia, január 2., márc 20., május 28., október 30.
 Clementine, január 30., november 23.
 Constantin, febr. 25., ápr. 12., július 27.
Dániel, febr. 16., július 21., november 23.
 Dávid, december 29.
 Dénes, ápr. 6., okt. 9., nov. 17., dec. 26.
 Demeter, okt. 26., nov. 7.
 Dezső, február 11., május 23., nov. 15., dec. 26.
 Domonkos, aug. 4., okt. 14., december 20.
 Dorotya, február 6., június 5., szeptember 9.
 Dömötör, ápr. 9., október 26.
Eduárd, márc. 18., május. 27., október 13.
 Elemér, november 1.
 Eleonóra, február 21.
 Emánuel (Manó), márc. 26.
 Elías, február 16., július 20.
 Ella, február 10., márc. 24.
 Emilia, ápr. 5., november 12.
 Emilián, augusztus 20.
 Emil, április 5., május 28., november 21.
 Emma, április 19. június 29., szeptember 22.
 Ernesztina, jan. 12., július 31.
 Ernő, január 12.
 Erzsébet, június 8., november 19., december 5.
 Ervin, augusztus 25., 26.
 Eszter, május 24.
 Etelka, febr. 5., dec. 16.
 Etel, január 30.
 Eugén, július 13., nov. 15., december 24.
 Éva, december 24.
Fábián, január 20.
 Fanni, márc. 9., aug. 20., október 4.
 Farkas, szept. 1., október 31.
 Félix, február 14., május 30., jun. 14., július 7., okt. 24., november 30.
 Ferdinánd, május 30.
 Ferenc, január 29., április 2., június 16., július 24., október 4. és 10., november 9., december 3.
 Fióra, jun. 19., november 28.
 Flórián (Flóris) május 4.
 Florentina, április 3.
 Florentin, szept. 27., okt. 17., november 10.
 Fodor, március 6.
 Franciska, március 9.
 Friderika, október 6.
 Frigyes, március 6., július 18., október 6.
 Fülöp, május 1. és 26., aug. 23., október 22.
Gabriella, február 10.
 Gábor, március 24., április 7., november 2.
 Gáspár, január 6., aug. 18.
 Gedeon, március 28., október 10.
 Genovéva, január 3.
 Gergely, február 13., márc. 12., május 9. és 25., november 17.
 Gertrud, május 17.
 Géza, január 14., február 25., november 23.
 Gizella, május 7.
 Gusztáv, április 22., augusztus 2.
 Gyárfás, június 19.
 György, április 24., május 5., december 8.
 Győző, február 28.
 Gyula, április 12., május 27.
Hajnalka, július 19.
 Henrik, január 16., július 12.
 Herman (Ármin), április 7.
 Hermin, április 13.
 Hugó, április 1.

Ibolyka, október 11.
 Ida, szept. 4, november 3.
 Ignác, február 1, július 31,
 december 15.
 Illés, július 20, augusztus 9.
 Ilka, november 3.
 Ima, november 21.
 Ilona, május 22, augusztus 18,
 Imre, november 5.
 Ince, július 28.
 Irma, március 25, július 5,
 szeptember 12.
 Irén, április 6, október 20.
 István, aug. 3. és 20, nov. 23,
 december 26.
 Iván, június 24.
 Izabella, január 4.
 Izidor, április 4. május 15.
 Izsák, május 15, dec. 20.

Jakab, máj. 1, jun. 12 és 25.
 Janka, május 24.
 János, jan. 28, febr. 28, márc.
 8 és 30, máj. 6, 16 és 21,
 június 12 és 24, július 12,
 aug. 29, október 20 és 23,
 nov. 24, dec. 27.
 Jenő, július 13, november 18.
 Jeromos, jul. 20, szept. 10 és
 30, november 19.
 Johanna, május 24, szept. 2.
 Jolán, október 5, novemb. 18.
 József, február 4, március 19,
 május 8, jun. 20, aug. 27,
 szeptember 18.
 Judit, július 30, december 10.
 Judás, május 11, október 28.
 Julia, Juliánna, febr. 16, máj.
 22, június 19.
 Jusztin, június 16.

K betű alatt nem található
 neveket lásd **C** alatt.

Kamil, július 18.
 Kálmán, október 15.
 Károly, jan. 18, március 2,
 november 4.
 Katalin, febr. 13, április 30,
 november 25, december 6.
 Kázmár, márc. 4, 22, ápr. 16.
 Kelemen, január 23, nov. 23,
 december 7.
 Klára, augusztus 12 és 18.
 Klementin, november 23.
 Klotild, június 13.
 Konrád, február 19, nov. 26.
 Kornélia, március 31.
 Kornél, július 3.
 Kristóf, márc. 15, július 24.
 Krisztina, július 24, aug. 5.

Lajos, augusztus 19 és 25.
 László, június 27.
 Lázár, december 17.
 Lehel, július 31.

Leontine, június 18.
 Leó, ápr. 11, június 28.
 Lidia, április 3.
 Lipót, november 15.
 Livia, február 12.
 Loránt, augusztus 10.
 Lőrinc, aug. 10, szept. 5.
 Lucia, Luca, december 13.
 Ludmilla, szeptember 16.
 Lujza, június 9 és 21.
 Lukács, október 18.
 Lukrécia, június 7.

Magdolna, jul. 22., aug. 3.
 Manó, március 26.
 Margit, január 28., febr. 23.,
 június 10., július 20.
 Matild, március 14.
 Mária, Mici, febr. 2., jul. 22.
 Mária nevenapja szeptember-
 ben, Kisasszony után első
 vasárnap.
 Márta, július 27. és 29.
 Márton, nov. 11. és 12.
 Máté, szeptember 21.
 Mátyás, febr. 24., aug. 21.
 Medárd, június 8.
 Melánia, január 7.
 Menyhért, január 6.
 Mihály, május 8., szept. 29.
 Miklós, márc. 23., szept. 10.
 és 29., december 6.
 Miksa, október 12.
 Mór, január 12., február 21.
 Móric, február 21., szept. 13.
 Mózes, szeptember 4.

Natália, december 1.
 Nándor, május 30., okt. 19.

Oktávia, március 22.
 Olga, június 21.
 Olympia, aug. 15., dec. 2.
 Orbán május 25.
 Oszkár, december 1.
 Ottó, márc. 23, nov. 18.
 Ottilia, december 15.

Ödön, november 16.

Pál, január 15. és 25., márc.
 7., június 26. és 30.
 Paula, január 26., márc 22.
 Péter, Pál, június 29.
 Péter, jan., 31., febr. 22., ápr.
 16. és 29., máj. 19, aug. 1.,
 okt. 19., december 5.
 Piroska, január 18.
 Polixéna, febr. 9., szept. 24.
 Pongrác, febr. 1., május 12.

Rachel, július 11.
 Rajmund, jan. 7., aug. 31.
 Rebeka, márc. 9., aug. 30.
 Regina, szeptember 7.

Rezső (Rudolf) április 17.
 Rikárd, febr. 7., április 3.
 Róbert, április 22, június 7.
 Rozália, szeptember 3.
 Rózsa, március 8.

Salomon, febr. 8., okt. 24.
 Sámson, július 28.
 Samu, augusztus 26.
 Sándor, febr. 27., márc. 10,
 és 18, május 3.
 Sára január 19.
 Sarolta, július 5.
 Sebestyén, december 30.
 Seréna, június 28.
 Soma, július 3., aug. 26.

Szabina, október 27.
 Szevér, február 21.
 Szidónia, június 23.
 Szilárd, március 11.
 Szilveszter, december 31.
 Szilvia, november 3.

Tamás, márc. 7, szept. 22,
 dec. 21. és 29.
 Terézia, október 15.
 Teodóra, április 30.
 Teofil, nov. 3, dec. 30.
 Tibor, április 14.
 Tivadar, ápr. 20, nov. 9.
 Tóbiás, jun. 13, szept. 12.
 Tódor, február 6, április 20,
 november 9.
 Traján, november 30.

Ulrik, július 3.

Valentína, július 23.
 Valéria, december 9.
 Valér, január 29, dec. 15.
 Vazul, június 14.
 Vencel, szeptember 28.
 Veronika, január 13, február
 4, július 9.
 Vidor, január 13.
 Viktor, február 11 és 26,
 július 28.
 Viktória, október 23.
 Vilma, október 25.
 Vilmos, január 10, április 6,
 május 28, június 25.
 Vince, jan. 22, ápr. 5, máj.
 26, július 19.
 Virgil, november 27.

Xenia, január 12.

Zakariás, márc. 15, szept. 6.
 Zelma, július 19.
 Zénó, december 22.
 Zoltán, március 8.
 Zsigmond, május 2.
 Zsófia, május 15.
 Zsuzsanna, febr. 19, aug. 11.

Nevezetes korszakok és korszámítások az 1932-ik szökő évre.

7665-ik a septuaginta évszámítás szerint. 7330-ik a görög egyház korszámítása szerint. 7440-ik a bizanti korszámítás szerint. 7434-ik az antiókia korszámítás szerint. 6645-ik a Julius-féle korszámítás szerint. 5938-ik a világ évrrend szerint. 5692—93-ik a zsidók korszámítása szerint. 5657-ik az aranykor letelte után. 5379-ik a vizözön vége óta. 4714-ik az ebszillagzatról nevezett korszak kezdete óta. 3799-ik a zsidók kivonulása óta Egyiptomból. 3511-ik az ezüst korszak letelte óta. 3361-ik a görög areopag megállapítása óta. 2921-ik a jeruzsálemi 1. templom felépítése óta. 2711-ik az olympida nevű korszak kezdete óta. 2682-ik Róma városa alapítása óta. 1932-ik Krisztus Urunk születése óta. 1797-ik a zsidók szétszórása óta. 1621-ik a kereszténynek üldözésének első betiltása után. 1350-ik Mohamed menekülése óta. 1344-ik az érckor letelte óta. 1132-ik a német-római császárság megalapítása óta. 1037-ik őseink első megjelenése óta a mai hónapban. 938-ik Géza vezér megkeresztelése óta. 935-ik sz. István magyar trónra jutása óta. 930-ik Magyarországnak az európai független államok közé való besorozása óta. 751-ik a delejtű megismerése óta Európában. 691-ik a tatárok győzelme óta a magyarok felett. 658-ik a habsburgi háznak a róm. császárok trónra jutása óta. 575-ik Dalmátországnak I. Nagy Lajos király által való meghódítása óta. 449-ik Nagy Lajos magyar király halála óta. 536-ik a Nikápolisz alatt szenvedett vereség óta. 492-ik a könyvnyomtatás feltalálása óta. 488-ik a várnaei csalavesztés óta. 479-ik Konstantinápoly elfoglalása óta. 476-ik Hunyadi János nádorfehérvári nagy győzelme óta. 474-ik Korvin Mátyás király magyar trónra jutása óta. 439-ik Amerika felfedezése óta. 406-ik a mohácsi vész óta. 366-ik Zrínyi Miklós hősi halála óta. 266-ik Montecucoli győzelme óta Szent Gotthárdnál. 245-ik a tolharingiai herceg győzelme óta Mohácsnál. 235-ik Szavolyai Jenő győzelme óta Zentánál. 233-ik a gőzgép feltalálása óta. 129-ik a gőzhajó használata óta. 126-ik a vasúti mozdony első kísérletei óta.

Törvényhozási szünnapok.

Izraelitákat e napokon nem szabad törvénybe idézni: Az összes szombati napokon — Purim napon (márc. 10., 11.) A husvétli ünnepek. 1., 3., 7. és 8-ik napján (ápr. 9., 10., 15., 16.) Sabuoth (Pünkösöd) ünnepén (máj. 29., 30.) Jeruzsálem elpusztulása napján (jul. 30.) Ujév 1-ső és 2-ik napján (szept. 19., 20.) Engesztelés napján (szept. 28.) Sátoros ünnepen (okt. 3., 4.) Törvényöröm napján (okt. 11.)

Hivatalos ünnepnapok

A közhivatalokban nincsen hivatalos óra és az üzletek zárva tartandók:

Görögkeleti egyházi ünnepek: Jan. 1.: Szent Vazul eml. Jan. 6.: Az Úr megkeresztelése eml. Jan. 7.: Keresztelő Szent János eml. Febr. 2.: Az Úr bemutatása eml. Március 25.: Mária üdvözölletése eml. A három husvétli ünnepnap. Április 25.: Szent György eml. Az Úr mennybemenetele eml. a husvét utáni 40-ik nap. Május 21.: Szent Konstantin és Heléna eml. Pünkösöd első és második napja. Junius 29.: Szent Péter és Pál apostolok eml. Julius 20.: Szent Illés eml. Aug. 6.: Az Úr színváltozása eml. Szept. 8.: Mária születése eml. Szept. 14.: A Szentkereszt felmagasztalása eml. Október 26.: Szent Demeter eml. Nov. 8.: Szent Mihály és Gábor arkangy. eml. Dec. 6.: Szent Miklós eml. Dec. 25.: Karácsony három napja.

Román nemzeti ünnepek: 1. Jan. 24. 2. Május 10.: A függetlenség kikiáltásának (1877) évfordulója, mely napon egyszersmind az „összes románok egyesülésé”-nek (1859 és 1918) évfordulóját is meg kell ünnepelni. 3. A hazáért meghalt hősök emléknapja, a román áldozócsüörtökön. 4. Junius 8-án II. Károly király Ófelsége trónralépésének évfordulója, Te Deum-mal. 5. Julius 22-én, Mária királyné Ófelsége névnapja Te Deum-mal. 6. Október 16-án Király Ófelsége születésnapja, Te Deum-mal. 7. Okt. 29-én Mária királyné Ófelsége születésnapja, Te Deum-mal. 8. Nov. 8-án Mihály, gyulafehérvári nagyvajda nevénapja és ugyanezen a napon ünnepeltetik születésnapja is okt. 25. helyett Te Deummal.

Csinos, izléses nyomtatványokat készít minden alkalomra
Kálvin könyvnyomda Oradea
 Strada Iosif Vulcan [Nagy Sándor-utca] 14. ☎☎☎ Telefon-szám: 6-22.

Kimutatás az egyházközségek által eladott 1931. évi Árvaházi Képes Naptárakról.

- | | |
|--|---|
| 1 drb Hegyközkovácsi, Kiskereki. | 24 drb Váradless, Asszonyvására. |
| 2 „ Szemlak. | 25 „ Ujszentes, Élesd, Fugyivásárhely, Gálospetri, Otfomány, Adorján, Baliz, Nagybocksó, Óvári, Szamoskrassó, Tamásvára ja, Bere, Gencs, Feketegyarmat. |
| 3 „ Klopodia. | 27 „ Érendréd, |
| 4 „ Hegykszentmiklós, Sárköz. | 30 „ Igazfalva, Lippa, Érábrány, Szentjobb, Bihardiószeg, Kiskolcs, Mikola, Ombód, Dobra, Érkörtvélyes, Géres, Magyarremete. |
| 5 „ Bégamonostor Valkány, Hegyközszáldobágy, Érbogyoszló, Érolaszi, Kispesleske, Csomaköz, Krasznaszentmiklós, Mezőbajj. | 33 drb Nyüved. |
| 6 drb Paptamási, Értarcsa, Lázári, Pelbárthida. | 34 „ Fugyi. |
| 10 drb Csávos, Szapáryfalva, Bors, Köröskisjenő, Rév, Albis, Apátkeresztur, Éradony, Ermihályfalva, Poklostelek, Aranyosmeggyes, Atya, Csengerbagos, Dabolc, Eg i, Józsefháza, Kakszentmárton, Misztótfalu, Palóháza, Peltyén, Pusztadaróc, Sárközujlak, Szamosdob, Szárazberek, Vámfalu, Domahida, Iriny, Ant, Árpád, Bélzerind, Erdőgyarak, Szentleányfalva, Vadász. | 35 „ Pósalaka, Felsőbánya. |
| 12 drb Szalárd, Érdengeleg, Ágya. | 40 „ Nagylak, Végvár, Pusztajlak, Amac, Nagykolcs, Szinérvár-alja, Vetés, Szaniszló, Pankota, Feketelet. |
| 15 „ Hirip. | 43 drb Tóti. |
| 15 „ Biharszentjános, Hegyközcsatár, Hegyközpályi, Jákóhodos, Nagyszántó, Siler, Biharvajda, Hegyközszentimre, Micske, Kőszegremete, Szamoskóród, Borossebes, Erdőhegy, Gyorok, Tamáshida, Várasfenes. | 47 „ Belényesujlak. |
| 16 drb Királydaróc, Magyarcséke. | 50 „ Resica, Szigetfalu, Örvénd, Érmihályfalva, Szalacs, Apa, Hosszmező, Kaplony, Nagykároly. |
| 20 „ Bunyaszekszárd, Karánsebes, Mosnica, Hegyközujlak, Kiszántó, Mezőtelki, Nagykakucs, Bályok, Csokaly, Érkeserü, Magyaréc, Piskolt, Kisbábony, Sándorhomok, Szamosdara, Szatmárudvari, Turterebes, Kismajtény, Belényesonkolyos, Csermő, Nagyzerind | 55 drb Kispereg, Mezőtelegd, Berettyószéplak. |
| 21 db Érsemjén, Kágya, Nagytarna. | 60 drb Margitta, Avasujváros, Halmi, Belényes, Köröslárkány. |
| 22 „ Vedresábrány. | 70 drb Lugos, Borosjenő, Gyanta. |
| 23 „ Biharfélegyháza. | 73 „ Nagyvárad-Rét. |
| | 80 „ Székelyhid. |
| | 81 „ Tenke. |
| | 96 „ Nagyvárad-Ujváros. |
| | 97 „ Biharpüspöki. |
| | 100 „ Nagyvárad-Velence, Szatmárhegy, Börvely. |
| | 120 drb Temesvár, Arad. |
| | 160 „ Máramarossziget. |
| | 170 „ Nagyvárad-Olaszi. |
| | 172 „ Nagyszalonta. |
| | 200 „ Szatmárnémeti. |
| | 210 „ Nagybánya. |
| | 250 „ Szatmár. |

Csillagászati és kortani tudnivalók az 1932. szökőévre

Csillagászati évszakok. *Tavaszk kezdete:* március 20-án 21 óra 54 perckor. Ezen időben a nappal egyenlő az éjjel: tavaszi napéjegyenlőség.

Nyár kezdete: június 21-én 17 óra 23 perckor. A mi földrészünkön leghosszabb ez időtájt a nappal: nyári napfordulás.

Ősz kezdete: szeptember 23-án 8 óra 16 perckor. A nappal ez időtájt ismét egyenlő az éjjel: őszi napéjegyenlőség.

Tél kezdete: december 22-én 3 óra 15 perckor. Most a mi földünkön leghosszabb az éj: téli napfordulás.

Nap- és Holdfogyatkozások 1932-ben.

1932-ben két napfogyatkozás és két holdfogyatkozás lesz. Ezek közül nálunk csak a második holdfogyatkozás lesz látható.

1. Gyűrűs napfogyatkozás március 7-én. A fogyatkozás kezdete 7 óra 31 perckor, vége 12 óra 20 perckor. A fogyatkozás nálunk nem látható.

2. Részleges holdfogyatkozás március 22-én. Nálunk nem látható. Kezdeté 12 óra 59 perckor, vége 16 óra 5 perckor.

3. Teljes napfogyatkozás augusztus 31-én. Kezdeté 19 óra 44 perckor, vége szept. 1-én 0 óra 22 perckor. Nálunk nem látható.

4. Részleges holdfogyatkozás szept. 14-én. Nálunk látható. Kezdeté 21 óra 18 perckor, a fogyatkozás közepe 23 órakor, vége szept. 15-én 0 óra 43 perckor. Az elsötétedés nagysága holdátmérőben kifejezve 0.98.

HATÁRIDŐNAPTÁR

a királyhágómelléki református egyházkerülethez tartozó esperesi és lelkészi hivatalok részére.

I. Az egyházkerülethez (püspöki hivatalhoz, egyházkerületi és nyugdíjintézeti pénztárhoz) beterjesztendő egyházi közigazgatási ügyek, jelentések, illetve pénzküldemények.

1. *Azonnal jelentendő:* a) Az esperesi, lelkészi, vagy segédlelkészi állások megüresítése, vagy betöltése. b) Az államsegélyes egyházi tisztviselők családjában előforduló születés, halálozás, férjhezmenés, nagykorúság elérése (a születés állami anyakönyvi kivonat csatolásával).
2. Az 1929. évi 5375. sz. püspöki körrendelet (I. Reformátusok Lapja 1929. évi 52. számát) 4-ik bekezdésében körülírt határidőn belül a lelki (belmissziói ügyekkel foglalkozó presbiteri gyűlések jegyzőkönyvei egyházmegyénként összegyűjtve és együttesen.
3. *Január 15-ig:* Esperesi kimutatás az egyházközségek lélekszámáról. Újévi perselypénz a pogány misszió javára, esperesek utján.
4. *Január 31-ig:* Egyházközségek tűzdíjai e-ker pénztárhoz.
5. *Február 15-ig:* Az illetékes percepcziától (vagy községi pénztártól) kapott chitanja (nyugta) az I. negyedévi globál adó befizetéséről.
6. *Február 10-ig:* A „Közalapi járulék kimutatás”-ok ker. pénztárhoz egyházmegyei közalapi pénztár által;

7. *Február 15-ig*: A „Közalapi járulék számadás“-ok ker. pénztárhoz egyházmegyei közalapi pénztár által.
8. *Március 15-ig*: A gyámintézetbe felvett özvegyek szabályszerű nyugtái I. évnegyedi ellátmányokról, esperesek útján.
9. *Május 1-ig*: Nagypénteki perselypénz a nyugdíjintézet alaplőkészének növelésére (Alapsz. 10. §. 3. p.) esperesi hivatalok útján.
10. *Május 15-ig*: Az illetékes percepciától (vagy községi pénztártól) kapott chitanja (nyugta) a II. negyedévi globáladó befizetéséről.
11. *Junius 15-ig*: Gyámintézeti özvegyek nyugtái második évnegyedi ellátmányokról, Szentháromság-vasárnapi perselypénz a Károli Gáspár Irodalmi Társaság javára esperesi hivatalok útján.
12. *Junius 30-ig*: Református és állami középiskolákban szervezett ifjúsági bibliakörök (elrendelve ker. gyül. 75—1927. sz. hat.) állapotáról és működéséről szóló vallásitanítói jelentések, esperesek útján.
13. *Augusztus 15-ig*: Az illetékes percepciától (vagy községi pénztártól) kapott chitanja (nyugta) a III. negyedévi globáladó befizetéséről.
14. *Szeptember 15-ig*: Gyámintézeti özvegyek harmadik évnegyedi ellátmányának nyugtái, esperesek útján.
15. *Október 31-ig*: a) Lelkészek és tanítók tanulmányi segélyalapja gyarapítására (lélekszám után 1 leu) kivetett adó esperesek útján (ker. gyül. 123—1926. sz. hat.). b) Kerületi járulékok, közvetlenül a ker. pénztárhoz (ker. gyül. 24—1927. sz. hat.).
16. *November 1-ig*: Az egyházközségeket terhelő nyugdíjfenntartói járulékok közvetlenül a nyugdíjintézeti pénztárhoz. (Alapsz. 10. §. c.)
17. *November 15-ig*: Az illetékes percepciától (vagy községi pénztártól) kapott chitanja (nyugta) a IV. negyedévi globáladó befizetéséről.
18. *November 15-ig*: Reformációi emlékünnepek perselypénzei közalapra (ker. gyül. 147—1926. sz. hat.) esperesek útján.
19. *December 15-ig*: A gyámintézetbe felvett özvegyek szabályszerű nyugtái IV. évnegyedi ellátmányokról, Advent első vasárnapi perselypénz a sajtóalap javára, esperesi hivatalok útján.
20. Jogositott tagok nyugdíjintézeti tagsági díjai havonként előre az egyházker. pénztárba küldendők.

Az itt felsorolt határnapokra a kérdéses jelentéseknek, iratoknak, pénzküldeményeknek stb. már be kell érkezniük a püspöki hivatalhoz. (kerületi pénztárhoz.)

II. Az elemi népiskolákat illető tudnivalók és felterjesztések.

Esperesi hivatalok részére:

1. Minden tanítóváltás bejelentendő a püspöki hivatalnak az esperesi hivatal útján 2 drb személyi törzslappal és 1 drb egyezségi levéllel — 15 nap alatt.
2. Elemi iskolai költségvetéseket az esperesi hivatalokban összesítve az iskolák 1 román és 1 magyar költségvetésével augusztus 31-ig kell a püspöki hivatalba betérjeszteni.

Lelkészi (iskolaszéki) hivatalok részére:

1. Minden tanítóváltás azonnal jelentendő az esperesi hivatalnál 3 drb törzslappal és 5 drb egyezségi okmánnyal és egy hónapon belül az

- illetékes revizorátusnak; autorizációs kérvény ugyancsak egy hónapon belül a püspöki hivatal ulján betejesztendő.
2. Elemi iskolai költségvetések 2—2 példányban augusztus 10-ig megküldendők az esperesi hivataloknak. Egy román szövegű példány az iskola irattárában marad.
 3. Statisztikai gyűjtőlapok 1—1 példányban július 15-ig az esperesi hivataloknak és a püspöki hivatalnak megküldendők.

Igazgatótanítók és tanítók figyelmébe.

1. Beiratások szeptember 1-től 10-ig. Amennyiben a beiratások idejére nézve rendelőleg más intézkedés történik, annak közléséről az érdekelt szülőkkel gondoskodni kell.
2. Szeptember 15-re a beirt tanulók névsora összeállítandó.
3. Beiratkozottak jegyzékét az igazgató (tanító) az állami elemi iskolai törvény végrehajtási utasításának 20-ik szakasza alapján szeptember 20-ig közli azon kerületbeli állami iskolákkal, amelyeknek körletébe tartoznak és amelyben gyermekeket vettek fel.
4. Tanév kezdete szeptember 15.
5. Évzáró Istentisztelet június 29.
6. Tanév bezárása július 10.
7. Anyakönyvek betejesztendők legkésőbb július 15-ig az illetékes revizorátushoz.
8. Iskolák adminisztratív ellenőrzése a revizorátusok (inspektorátusok) részéről minden év szeptember 15-től november 1-ig.
9. Revizori látogatási jegyzőkönyvek a látogatást követő napon az iskolalátogató közeg által jelzett példányszámban fölterjesztendők a revizorátushoz és ugyanakkor 1 hiteles román és 1 magyar példányban felterjesztendők a püspöki hivatalhoz.
10. Év harmadok zárása és a tanévvégi vizsgálatokra az érvényben levő rendeletek az irányadók.

A szülők és tanítók figyelmébe.

(Tudnivalók a tankötelesek nyilvántartására és beiskolázására.)

1. Az állami elemi iskolai törvény végrehajtási utasításának 20-ik szakasza alapján (elemi iskolai törvény 18. §.) Primáriák (Anyakönyvi hivatalok) az érdekelt szülőket tanköteles gyermekeik (5-től 16 évig) bejelentésére felhívják. A bejelentés április 15. és május 15. között történik.
2. Az állami iskolai igazgatók jun. 15. és jul. 5. között közlik a szülőkkel, hogy gyermekük melyik iskola táblázatán van, mint tanköteles felvéve.
3. A szülők és gyámok szept. 1. és 10. között írásos nyilatkozatot (deklarátia) kötelesek letenni a körletükbeli állami iskola igazgatójánál arról, hogy gyermekeiket melyik iskolába (állami vagy magán) kívánják járatni. Aki ezt a jelentkezési időpontot elmulasztja, azt a törvény bünteti.
4. A 7 évet be nem töltött jól fejlett gyermekek csak engedéllyel vehetők fel elemi iskolába. Ezt, ha a 7 évből 6 hónapnál kevesebb hiányzik, az illetékes igazgatóktól kell kérni születési anyakönyvi kivonat és a gyermek fejlettségét igazoló orvosi bizonyítvány melléklésével még pedig augusztus 1. és 10. között, hogy az engedély a beiratások idejére már kéznél legyen. Ha a 7 évből 6 hónapnál több hiányzik, az engedélyt az illetékes revizorátustól kell kérni.

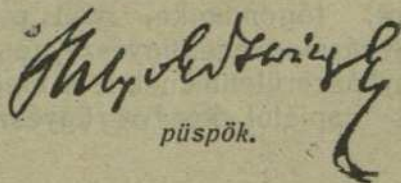
KÉRÉS ÉS AJÁNLÁS.

Ismét utnak indítjuk „Református Árvaházi Képes Naptár“-unkat, hogy hittestvéreink között tovább is folytassa azt az áldásos munkát, amelyet immár esztendőik sora alatt komoly hűséggel teljesít. Gondosan megválogatott, tartalmas olvasmányaival mindenkor nemcsak gyönyörködtetett, hanem tisztá, evangéliumi szellemű cikkei alkalmasak voltak egyszermind református eszményeinknek ébrentartására és hitéletünknek elmélyítésére.

Feladata és célja ma sem változott meg, mert a jelenvaló idő egyenesen kiköveteli, hogy felfokozott erővel álljon ezentul is magyar fajunk és anyaszentegyházunknak szolgálatára. Most még inkább, mint ezelőtt. Mert a súlyos gazdasági krízis, amelynek mindent felörlő forgalgába kerültünk, anyagi életünket rettenetes válságok közzé sodorta, lelki világunkban naponként mindegyre döbbenetesebb változásokat idéz fel. Szinte úgy tetszik, mintha minden energiánk megtörni és kimerülni kezdene. Pedig végzetes lenne reánk nézve, ha e megpróbáltatások el-sorvasztanák bennünk a magyar kálvinista öntudatot, amely a mult századok sok véres és gondteljes kritikus pillanatain diadalmasan vezetett át. Bizzunk Istenben és reméljük, hogy így történik most is.

Elengedhetetlenül szükséges azonban, hogy lelki és fizikai képességeink megerősítésére még azt a legcsekélyebbnek látszó eszközt is ragadjuk meg, amely támogatásunkra igyekszik. Ezzel a becsületos szándékkal kopogtat ezuttal is hittestvéreinknek, gazdagoknak és szegényeknek ajtaján „Református Árvaházi Képes Naptár“-unk az 1932-ik esztendőnek küszöbén s bizalommal kéri bebocsáttatását. Ha mindehez még azt is hozzágondoljuk, hogy minden fillér, amely naptárunk ára címén ellenértékképen kezünkhöz jut, a legnemesebb emberbaráti törekvést is elősegíti, mert mindegyre jobban ritkuló magyarságunk és anyaszentegyházunk részére a Krisztus nevében azokat az árvákat menti meg, akik különben ezer veszély és bűn örvényébe hullanának és pusztulnának el, még csak föltételeznem sem szabad, hogy a mai mostoha viszonyok között is akadhat kálvinista magyar, aki kemény szívvvel elzárkóznék és ridegen elutasítaná magától ezt a könyvecskét.

Egyébként kegyelem és békesség nektek Istentől, a mi Atyánkól és az Úr Jézus Krisztustól.


püspök.

Dr THÚRY KÁLMÁN

a Királyhágómelléki Református Egyházkerület főgondnoka.

A Máramarosszigettől Orsováig húzódó egyházvidék presbyteriumai Isten Lelkének engedtek akkor, mikor Domahidy Elemér halála után dr Thúry Kálmánt ültették az egyházkerület főgondnoki székébe. Nem

bölcsességével, igazságszeretetével, tárgyilagosságával mindig irányítólag hatott az ügyekre, a legválságosabb időkben is. Puritán jelleme, törhetetlen igazságszeretete hódította meg a lelkek ezreit.



Dr Thúry Kálmán, egyházkerületünk főgondnoka.

uj ember ő az egyházi közigazgatás terén. Több mint három évtizede, hogy elhivatott református egyházunk munkásai közé; volt a nagyváradi ref. egyház jegyzője, presbytere, főgondnoka, volt a bihari egyházmegyének ügyésze, gondnoka, egyházkerületünknek is a megalakulás napjától kezdve ügyésze, aki

tosabb feladatnak. De minthogy a lelki válság a gazdasági bajokkal karöltve jár, már pedig az egyház a népnek áldozatkészségére is apellál, keressük a néppel együtt az anyagi létfeltételeket is s anyagi támogatás hiányában álljunk jóindulatu, szolgálatkész tanácsadóként, vezetőkként hittestvéreink ol-

De ő nemcsak bölcs és igazságszerető ember, hanem jó ember is.

Szívbeli jósága csendül ki főgondnoki székfoglaló beszédéből:

„A sors súlyos terheket rakott manapság minden ember vállaira, minek folytán legtöbben visszavonulnak gondterhes magányukba s ahogy a sebzett vad nyalja vérző sebét odujában, úgy bajlódik az egyes ember is saját magával s lassanként kihál lelkéből minden érdeklődés és közösségérzet a társadalmi intézmények iránt, ami végeredményben azok leépítéséhez, sőt teljes elsorvadásához vezet. Ezeknek megakadályozása, az egyházi munkásság megkedveltetése, vagyis a köz iránt való érdeklődés felkeltése és ébrentartása a legközelebbi s legfon-

dalánál; az ő szenvedéseikben, bánatukban, nyomoruságukban épp úgy vegyünk részt, mint örömeikben is, akkor nem fog meglazulni a köteledék, amelynek elszakadása a hitélet megszűnését s egyházi intézményeink rombadőlését jelentené. Munkába kell állania tehát mindazoknak, akik a vallásos élet vezetésére akár hivatásuknál, akár belső lelki diszpozíciójuknál fogva kötelezve vannak“.

Dr Thúry Kálmán a jó embernek belső indításából szolgálja egyházi intézményeinket, azok között a

Nagyvárad Református Árvaházaf, Irányító vezérférfia az árvaházaf fentartó Lorántffy Zsuzsánna Egyesületnek. Tisztán látja az egyház szociális feladatait s azok megvalósításáért senki sem küzd nálánál lelkiismeretesebben. Árvaházunk is kicsiny kezdetből a mai színvonalra az ő előrelátó gondos irányítása mellett fejlődött. Ott volt Naptárunk megindulásánál is, hogy ezzel is az árváknak javát szolgálja. A Gondviselés azért adta egyházunknak, hogy diadalmas eszköz legyen a sorsintéző Isten hatalmas kezében.

IMÁDKOZOM: LEGYEK VIDÁM.

Én Istenem, legyek vidám,
hogy házamat vidítani tudjam.
Mosolyogjak, ha bántanak
és senkire se haragudjam.

Arcom ne lássa senkisémet
bánkódni gondon és hiányon.
Legyen szelid yasárnapom,
ha mosolyog a kisleányom.

Én Istenem, legyek vidám,
ma minden nyugót tüzre vessek.
Nyujtsam ki kincstelen kezem
s szegényen is nagyon szeressek.

Tudom, sokat büvölt a gyász,
a hollós téli bút daloltam.
A bátrakkal hadd mondok el:
panaszkodtam, mert balga voltam.

Én Istenem legyek vidám,
ujjongjon újra puszta lelkeim,
mint rég, mikor falum felett
az első forrásvizre lettem.

Ködökbe csillanó sugár,
vig fecskeszó bolond viharban,
tudatlan gyermekhang legyek
a jajgató világzavarban.



Áprily Lajos

LEGNAGYOBB A SZERETET.

Isten kirakta maga elé az ő királyi ajándékait és előhívta három kedves gyermekét, hogy az emberi nemzetség képében válasszanak közülök.

Ezek a királyi ajándékok nem veszendő kincs: arany és gyémánt voltak. Nem is földi jó: egészség, boldogság, szerencse, hanem lelki ajándék: tudomány, hit és szolgálat. A mai ember, kivált ha járatos a lélektanban, azt mondaná: háromféle lelki alkatot ajánlott fel az Isten, amelyik mind alkalmas arra, hogy az emberi élet tökéletes legyen és az élet érdemessé váljék arra, hogy éljék. Mintha arra hatalmazott volna fel: mit akartok? Ismerő emberek akartok-e lenni, hívő emberek, vagy a világot átalakító reformátor emberek? Válasszatok.

Válasszunk mi is.

1.

Fehérszakállas, de ragyogó szemű és nyílt homloku bölcs állott elé és az ismeretet választotta. Mindenki helyeselte ezt a választást, mert mindenki érezte, hogy az értelem, a sugárzó intelligencia csakugyan nagy ajándék.

A bölcs elvette az ajándékot és boldogan nézett szét a világon. Egyszerre az az érzése támadt, mintha egy nyitott könyvben olvasna. Nemcsak virágot, csillagot, bogarat látott, hanem mindenik mögött egy törvényt, egy képletet. Tudta, mi van a föld mélyében épen olyan bizonyosan, mint azt, mi van a láda fiában. Tudta, hogy állott elé a

föld, mint ahogy ismerte maga faragta pásztorbotjának történetét. Ismerte a planétákat mint gyermekkori játékszereit s annyira értette, hogy támad a felhő, a hajnal, a tavasz és az ősz, a vihar és a szél, mint a muzsikusz érti a saját maga szerzette ének hangjegyeit. Atlátott a saját testén, mint egy bűbajos ablakon s nem volt titok előtte más emberek lelke, mint a tiszta patak mélye. Ha multba tekintett, minden eseményt, azok külső és belső indítékaival, olyan tisztán látott, mint ahogy a sakkművész látja a lejátszott verseny minden egyes fordulóját. Ugy lapozta fel a történelem óriás könyvét, mintha saját naplójegyzetei volnának. Fogas kérdéseket, pld. mi az élet, mi a halál, olyan játszi könnyűséggel oldott meg, mintha együgyü rejtvények volnának és neki egy pillantás is elég volt, hogy évezredes rejtelmüket kihüvelykezze. Olyan volt a szeme, mint a Röntgen lámpás: átvilágított mindenben, meglátta az elrejtett gondolatokat, az öntudat előtt be sem vallott érzéseket, hajlamokat, látta a bűnök csiráit és a születendő tragédiákat. Valóban „minden titkot és minden tudományt ismert“.

És nagyon boldogtalanná vált. Az emberek képletekké, preparatumokká váltak, az események üres szappanbuborékká, a hősök álorcás kalandorokká, a lélek finom anyaggá, illanó gázzá, a történelem hiuság vásárává és feljajdult bus panasza: minden hiábavalóság! A szive jéggé fagyott, a világ körülötte muzeum-

má, az emberek megfejtett mu-
miákká dermedtek. Nem volt ki-
váncsi, nem tudott csodálkozni,
elfelejtett lelkesedni, kihalt belőle
az öröm s utoljára elveszett az
ismeret után való forró szomju-
sága is. Betelt az élettél és a
legsötétebb pesszimizmus vert
gyökeret a szívében: „Ime nagy-
gyá lettem, gyűjtöttem bölcses-
séget mindazok felett, akik fők
voltak én előttem, az én elmém
bőven látott bölcsességet és tu-
dományt: minden csak hiábava-
lóság és a lélek gyötrelme!”

Atyám, mi történt velem?

„Szeretet pedig nincs benned
és semmi vagy!” — felelte az Úr.

2

Erre előállott a második. Köz-
épidejű ember, az emberélet ut-
jának felén, ahol a nagy leszám-
olások és átalakulások mennek
végbe. Szeme mélyen lobogott,
mintha lefátyolozott oltártűz, vagy
máglyaláng lenne. Aszkéta arca,
belső tüzeiktől égő halk beszéde,
rajongó mozdulatai mutatták, hogy
ez a hit embere. Remegve nyuj-
totta ki kezét, mint egy koldus,
aki királyi korona után nyul és
elvette Isten második ajándékát:
a hitet.

Boldog láz futott át rajta és
kigyult, mint egy szurokbálvány.
Végtelen öröm töltötte el a szí-
vét és szinte tántorgott üdvössé-
gének sulya alatt Szaggatott,
értelmetlen, félig nevető, félig zo-
kogó hangokon kezdett ujjon-
gani és hallelujázni. Mintha va-
lami révület fogta volna el, kitárt
karokkal kezdett szaladni távoli
célok felé, talán a Napba akart
beleugrani. Otthagytá boldog kis
fészket, úgy menekült belőle,
mintha egy sülyedő csolnokról
kellene kiugrania. Édesanyját nem
ismerte meg, apját félrelökte, hit-

vesét legázolta, átlépett lábain
átkaroló gyermekein, nem hal-
lotta meg az utszéli koldus sirá-
sát, vérző sebek tetemre hívó
kórusát, elfeledkezett a munká-
ról, amelyet vállalt, a kötelessé-
gekről és felelősségekről, ame-
lyek szívére voltak kötözve és
ment csodákat tenni. Hívta a na-
pot és ujjongott, ha hívására fel-
kelt aludni küldte s megtelt büsz-
keséggel, ha leáldozott; paran-
csolt a fának és az kivirágzott.
De nem volt türelme hozzá, hogy
mással bibelődjék: megátkozta,
aki nem hitte azt, amit ő vallott,
villámokat kért azokra, akik még
kételkedtek, vagy haboztak. So-
kan csatlakoztak hozzá; ezek fe-
lett uralkodni kezdett, rövid na-
piparancsokban közölte kijelen-
téseit s jaj volt azoknak, akik
nem engedelmeskedtek. Kisajáti-
totta magának Istent s csak an-
nak adott belőle, akinek ő akart
adni. Senki sem volt igazhitű,
csak ő és aki neki lelki rabszol-
gája volt. Lassankint egyre több
lelket kárhoztatott s úgy járt kö-
zöttük, mintha feloszló hullák
volnának. Isten csak egyet sze-
ret: s ez ő; csak egy igaz egy-
ház van, de ehhez csak ő tarto-
zik. Az ő hite egyedül igaz hit
s ennek megszerzése az ő erénye
és az ő érdeme. Kényszeríteni
akarta az embereket arra, hogy
az ő nyájához tartozzanak, ül-
dőzni kezdte azokat, akik tőle
különböztek, felcsaptak a mág-
lyák lángjai, zugott az átok
mennydörgése s fölindulásában,
kénköves lángok között harsogta
hittételeit. Keresztes hadjáratok,
vallásháborúk döntötték gyászba
és romlásba a világot, a hit cé-
gére alatt széttépett házassági,
testvéri kötelékeket, feldulta a
családok és nemzetek békéjét
s üszköt vetett a tudomány és

könyörület békés hajlékaiba. Ő pedig főpapi biborában, az egyedül üdvözítő hit kőszikláján felmagasodva állott s már nem azt hirdette, én az Istené vagyok, sem nem azt: Isten az enyém, hanem ezt a dőre káromlást: én vagyok az Isten, az üdv és kárhozat ura.

„Szeretet pedig nincs benned!” — dörgött a Felséges ítélete és ő földre hullott, mint egy elhasadt érckürt sikoltott egyet és elhallgatott mint egy bomlott cimbalom.

3.

Nagy csendesség után előállott a harmadik. Még ifju ember. Arca csupa erély és öntudat, vállalai az Atlaszéi, keze csodatevő. Arra termett, hogy embert formáljon, neveljen, társadalmi alkotásokat hozzon létre és átalakítsa a világot. Kinyújtotta a kezét a harmadik ajándék után és átvette a közszolgálatot.

Elcsodálkozott, mert azt vette észre, hogy mindenki ráfigyel, őt követi és neki engedelmeskedik. — Először is a szegénységen akart segíteni s azt parancsolta: a kövek változzanak kenyérré. Azután látta, hogy az emberek még elégedetlenebbek, kiadta a jelszót: a kenyér változzék arannyá! Sárga fényben uszott a föld s az emberek lábai alatt kavics helyett gyémánt csikorogott. De az emberek még boldogtalanabbak lettek: most látszott meg lelkük egész szegénysége és nyomorultsága. Elkezdte tanítani őket, s aki nem fogadta el tanításait, halálba küldte. Sápadt, remegő tömeg vette körül — lélektelen rabszolgák, vagy fogcsikorgató lázadók serege. Elvette az anyától a gyermekeket, hogy hű állampolgárrá nevelje

őket, felgyújtotta a falvakat, hogy egészséges városokat építsen az embereknek, megtiltotta a buza vetést, a virágos kertet, mert tervgazdaságot léptetett életbe. Kötelességévé tette mindenkinek, hogy boldog legyen, de azon az uton, amelyen ő akarta és börtönrel, halálbüntetéssel kényszerítette rá erre a nagy parancsolatra. Eltörölte a családi és személyi neveket: számmal jelölte az embereket; megszüntette a családot, üldözte a barátságot, egyéniségnek lenni halálos véték volt. Elhatározta, hogy ő lesz mindenkinek gyámja, tanítója, mestere és sugalmazója. Ő lesz a világ szive: mint egy bomlott kerék, úgy hajtotta a világot s az egyre inkább dermedezett; ő lesz az agyvelő a világban; mint egy nedves kanóc, úgy sercegett ez a világoosság és egyre rémitőbb sötétség borult a világra; ő ad kenyeret mindenkinek s százezren haltak éhen; mindenkiért vállalta a felelősséget s mintha sziklák zuhantak volna rá, se akarni, sem tenni nem tudott.

Szénézett a világban, amelyet mennyországgá akart tenni s imelátá hogy rosszabb a poklok poklánál.

Mi történt itt?

„Szeretet nincs benned”, szaladt át az égboltozaton a kiáltás, mint egy lehullott csillag...

4.

A három ember egymás mellett hevert az Ur trónusánál holt-elevenen. Mikor magukhoz tértek, nem láttak semmit, mintha a teremelés előtti sötétség ásitana bele a kietlen, üres semmiségbe. Elmúlt minden. Nincs ismeret, nincs hit, nincs világjavítás, sőt világ sincs, csak a semmiség, a

chaosz Ez a chaosz mintha go molyodni és sűrűsödni kezdene, végre mintha fekete kárpittá válnék, mely a zenittől a nadirig ér.

Egyszer csak a kárpit megmozdult s lassankint kettévált.

Egy durva, óriás kereszt magasodott fel előttük s rajta egy vérző tetem.

A Krisztus keresztje.

Nézi, nézi a keresztet az első, hát egyszer egy katica bogarat lát felfelé menni rajta. Hova tartasz kis bogár? — kérdezte lassan ocsudó lelke.

„Megyek, végigjárom ezt a keresztet. Meg akarom ismerni mi a szélessége és hosszúsága, mélysége és magassága az Isten jóvoltának. Bogaréletem nem elég, hogy bejárjam az egészet, de egyszer, az utolsó pillanatban, felroppenek; akkor majd a kezére szállok és sebeiben elrejtőzködhetem; akkor megismerem az egészet. Mert csak egy boldog ismeret van a világon: ami szeretetből származott és Isten szerelmét akarja megismerni”.

Nézi, nézi a keresztet a második, hát finom indáju folyondárt lát felfele kapaszkodni rajta. „Hogy kerültél ide, kis folyondár?” — kérdezte a lelke.

„Én a hit vagyok. Egy gyökérből indult törzsem, de ezer ágra szakadt. Mindnyájan együtt, egymást tartva haladunk felfele a keresztben az örök szeretet fáján. Mig ezt átkaroljuk, összefonódunk s ha ezer ágra szakadtunk is, mégis egy élő szövedék vagyunk. Egyik inda erre, másik arra csavarog, tévelyeg, de ha fehér nyitókáink felkuszának szivéig és kelyheikbe fel-fogják az ő vércseppjeit: érezzük, hogy hitünk beteljesedett. Csak az az igazi hit, mely a

Megváltó keresztjén minden testvérével egybefonódik”.

Nézi, nézi a keresztet a harmadik. Mintha fényes árnyék nyulnék el belőle végtelen meszszeségbe. Ugy van: ez az árnyék fényből való. Átnyulik falvakon, városokon, országokon, világrészekén. Átnyulik a múlt és jövővilágán. Vékony, szítáló fénycsík a kereszt árnyéka, de csodatevő: nézd, a hollók odaszállnak és galambbá fehérülnek, nézd, ágyukból harangok lesznek, szomorú arcok felvidulnak, ellenségek testvérként összeölelkeznek s akik idetértek a kereszt árnyékába, egyének, családok, nemzedékek, milyen boldogok és milyen jók. Nincs, nincs más világjavítás, mint odamenni a kereszt árnyékába a Megváltó szeretet hatalma alá.

A három férfi arcra fordult és átkarolta a kereszt lábát. De éppen ezzel átkarolták egymás nyakát is és könnyük összefolyt. Felettük diadalmasan sugárzott a kereszt és teleragyogta a világot ezzel az Igével:

Legnagyobb a szeretet.

*

Azért beszéltem ezeket, hogy válasszatok. Mi a legnagyobb ajándék? Mi az, ami az embert igazán emberré teszi? Mi az, ami bennünk Isten természetével rokon?

Halljátok a szeretet nagy oratoriumának csúcspontját:

Legnagyobb a szeretet.

Dr. Ravasz László,
dunamelléki református püspök.



A TANITÓ ÚR.

Nekem más mesélte.

...

Oroszországi fogolytáborban ismerkedtem meg vele. Fogolytársai azzal különböztették meg, hogy tanító urnak titulálták. Egyszerű, közönséges ember volt. Csak a szemében, a nézésében volt végtelen szelidség, árnyéktalan nyíltság, ami átfestette arcát. Tárt lélekkel járt az emberek között. Sokszor eltűnődtem rajta: hogyan tudta mégis megőrizni lelkének eleven-ségét, tisztaságát, ingathatatlan jó-hiszeműségét, szinte gyermeki érintetlenségét?! Hiszen mindnyájan éberem vigyázunk belső mivoltunk épségére, mint drága tükörre, mégsem tudunk menekülni törellenül, makulátlanul az élet nehéz küzdelmeiből!

Minden pillanatban készen állott a segítségre. Órákat töltött azzal, hogy egyik-másik idősebb bajtársal apróra megtárgyalta annak otthoni dolgait. Elbeszélgettek a családról, gazdaságról, jószágról. Tanácsot adott, békitett, vigasztalt; türelemre, kitartásra ösztönzött. Mindig volt valami találó szava, ami szívből jött, őszinte volt, szinte illatos a jószándéktól. Szívesen hallgattak rá, mert megtalálta e katonák elfásult lelkében melegen maradt szeretetet, ismerte az otthon után való nagy-nagy vágyakozásukat... mondom... valahogy rátalált a belső emberre, aki mindig jó, szíves, bizakodó, örökgyermek. Megbecsülés érzett ez egyszerű emberek hangjában, mikor tanító urnak szólították.

Megszerettem. Eljártam hozzá, nézegettem, mit dolgozik? Rendesen

fafaragással foglalkozott. Beszélgettünk, sakkozgattunk. Apránként megösmertem élete történetét. Nem volt abban semmi különös. Mikor elvégezte a preparándiát, falusi tanító lett. Szeretett volna tovább tanulni, de szüleit kellett segítenie meg beteg testvérét, hát halasztgatta. 30 éves korában ötét is elszólította a háboru s most itt van fogságban; várja, nehezen várja, mikor juthat haza, hogy folytassa, ahol elhagyta. Ugy mondta el, mintha nem is róla volna szó, hanem idegenről. Csak később, esti bizalmas beszélgetéseink során jöttem rá: micsoda lobogás, micsoda hevülés tette színessé, forróvá ezt az életet!? Voltak nehéz órái, mikor vergődve beszélt terveiről. Mert olthatatlanul reménykedett! Várt valamit az élettől, valami nagyot, valami szépet, rendkívülit!... hiszen nem mulhat el örökös egyhangúságban, nem szállhat el felettünk, mint futó felhő alaktalan árnyékkal! El kell hoznia, mulaszthatatlanul meg kell adnia, amit mindannyian várunk tőle: a csodát, az igazi élményt, ami nélkül az élet csak bántó zürzavar; ami ott kezd alakulni fent, a derült, szép tiszta kék égben, a mása viszont itt születik a tiszta, derült lélekben, hogy végül is találkozzanak, egyé legyenek, megismertessék az örökkévalóság ízét, a boldogságot! Nem... nem suhanhat el az élet e nélkül, nem csalhat meg annyira, nem lehet olyan nagyon kegyellen, kaján... és nem lehet annyira gondolatlan, céltalan hiábavaló. Van lélek, a lélekben jóság, szeretet! Ez lesz bizonyosága, igazolása!

Várt! . . . Várta, hogy az élet megkoronázza!

Megérteltem, miért tud a mindennapi élet ezerféle kellemellenségén játszva győzedelmeskedni? Szelidsége vágyakat takart, izgalomban feszülő, életbe-törő vágyakat. Ez az ember a háborút, a harcok rémségeit, ezt a sok fogolyembert tenger szenvedésével a vaksors kegyetlen, fájdalmas játékának tekintette, melyen keresztülvergődve, eljut igazi küzdelmeihez, azokban és azokon át jutalmához! Többször megpróbáltam elgondolni: vajjon mi lesz igazi küzdelme jutalma? Mit tartogat számára a Sors? Ilyenkor gyermeknek láttam, aki könyörögve, követelődvé nyújtja előre két kezét, várva az ajándékot a nagy fősvénytől: az Élettől!

Legtöbbször apró dolgokról beszélgettünk. Elmondtam életem sorát őszintén, tartózkodás nélkül. Ő is. Panaszkodott a sok méltatlanságra, halátlanságra, bajra, amivel a tanítónak találkoznia kell: Szemközt jönnek rá! Nehéz munka, olcsó bér, amit el tud viselni, hanem a rabság, megkötöttség, a sok megalázás . . . mint nyíl, belelőve a lelke közepébe . . . hejh . . . sokat szenvedett miatta . . . és így tovább . . .

Akkor azt gondoltam: talán nem tud eredményesen tanítani; nem találja magát a gyermekek között, hiszen nyugtalan észjárásu, dus képzeletű, vágyakkal terhes lélek; a kicsiny kör, a monoton munka untatja, anyagi, erkölcsi hátravetetés bántja, égeti; alig várja, hogy más pályára léphessen át!

Egyik délután megleptem: rajzolgatót. Megmutatta. Gyermekek voltak, iskolás gyermekek; egyiknek hóna alatt a könyv, másinak hátán a táska, kezében a labda. Gyarló rajzok voltak, esellen figurák. Időtologatás, — gondoltam — sakkozni hívtam. Szórakozottan játszott,

majd kedvetlenül félretolta. Beszélni kezdett; előbb hézagosan, aztán neki melegedve.

Tudod: szeptember elején vagyunk. Ősz van. Nálunk már ilyenkor gyermekzsibongástól hangos az iskola. Jönnek a szülők, hozzák az ujoncokat. Kedves napok ezek. Elébe állanak a kis lányok, fiúk; cuppanós kézcsókkal tesznek bizonyosságot jólneveltségükről. Egy kicsit drukkolnak, félnek; szűzfehér lelkükre árnyékot vet az első kényszer. Megsimogatom a fejüket, szemükbe nézek, szíves szóval beszélek hozzájuk. Közben a mama elmondja: milyen derék fiu a Sanyi, milyen kedves kis lány a Bözsi; kedvesen, könyörgőn néz a szemembe, mert hiszen mit meg nem tesz az anya gyermekéért?! Én pedig mindent elfogadok tökéletes-igaznak; úgy látok, mint ők: az anyák szemével! Hidd el: sok anya talán nem is látja gyermekét; tündöklő fénynyalábot lát, aki jár-kél előtte s mámorosan boldoggá teszi, mikor megszólal: édesanyám! Királykisasszonyok ők, az anyai szeretet mesebirodalmának királykisasszonyai; napsugártól aranyozott felhőkön lépegetnek, gyöngeségükkel, védtelenségükkel megteszik azt, amit semmi más a világon: értelmet, célt adnak a nagyok életének; óriási terhek vállalására, viselésére képesítik. Önmegtágadásra! Engem lebir ez a nagy szeretet, meghajlok előtte s úgy veszem át őket, mint ég és föld páratlan kincsét! Majd kezdődik a munka; játszunk . . . játszunk s én felírom arra a fehér lélekre azt, amit az Isten maga irt fel a kőtáblára s amiért keresztre engedte feszítettetni magát! Bizony, kedves barátom, nagy dolgok ezek; fölötte állanak dicsérésnek, gáncsolásnak, akár a fényes nap!

Hm . . . gondoltam akkor este lefekvéskor, hiszen ez az ember:

a tanító; az eszményi, a tökéletes tanító, aki fanatikusán hisz hivatásában! Egyike ama ritka kivételeknek, aki megáldatván, azt a helyet kapta e zürzavaros világban, melyre képességet is kapott. Az ilyenekről állítom, hogy küldetésük van! Meseélhatsz már nékem édes jóbarátom, tudom ki vagy, ki voltál és ki leszel?!

Attól fogva minden dolgát ebből a szempontból bíráltam meg. Olyan pontosan egy helyre találtak, akár a kör sugarai. Lelkében ez volt az izzó pont, melytől fényt, meleget, életet nyert minden egyéb lelki megnyilvánulása. Ezért hát... hogy olyan szívesen hallgatják itt is társai, e katonák! Rátalál lelkükben a lelki gyermeki tulajdonságokra s azt teszi velük, amit akar. Csodáltam érte, hogy ezt sohasem tette játékból, szeszélyből, pusztá időöltésből, hanem mindig belső szükségből, az adódó alkalmak kapcsán. Nagyon komolyan vette. Egyszerű lélek volt, csupa kedély, csupa szív, öszlönösen eltalálta a helyes irányt s az egészet látta.

Multak a napok, kinos unalomban, gyötrő várakozásban.

Egy idő óta megváltozott. Kereste a magányt, tünődött, mélézött, néha csendesen dudolgot. Látszott, hogy lélekben másutt jár. Talán otthon az akácos fa'uban, a patakparton, a gyümölcsösben vagy talán kis barátai között. Akarattal zavartam s hogy eltérítsem gondolatait, sakkozni kényszeríttem. Játéka azonban már türhetetlen volt. Egyszer rajta kaptam, hogy a sakkfigurákat körbe állítgatja a táblán. No nézd, — szólt hozzám, — ezek az én kislányaim; látod, körbefogóztak, most mondják: Fehér liliomszáll! ugorj a Dunába, támaszd meg magadat, két szál gyöngyvirágba... és mondta... mondta...

rakta a bábokat; egészen belemerült. Szorongás, nehéz zavar ült a mellemre. Mi ez?... és hogy ő csak folytatta, megdöbbsentem. Hiszen ez az út szakadékba visz!... Felnéztem a többiekre; tekintetükből, intésükből megértettem... tudják róla... hagyják... nem zavarják... mit tegyenek? Durrván, indulatosan lesöpörtem a bábokat, megragadtam a kezét, kényszerítettem, hogy szemembe nézzen. Teljes öntudatán volt, de annyi bánat, annyi fájdalom ült szeme mélyén, hogy összeszorult a torkom. Karon ragadtam, sétálni vittem, beszéltem, mondtam neki mindent, amit a szeretet mondhatott; hallgatott, aztán vad erővel tört ki belőle a sirás. A többiek is odagyültek; vigasztaltuk, bátorítottuk, de nagyon szívére ült a bánat. Mit tehettünk?! Sokan voltak, kiket úgy meglepett a honvágy, hogy belerohantak a biztos veszedelémbe. Nincsen, ami felérne vele! Még az élet sem!

Másnap!? Óh... sohasem felejttem el! Ott ültek az öreg katonák a priccseken szerteszét s a tanító ur járt-kelt közöttük, mintha csak otthon lett volna. Iskolát játszottak. Megtették a kedvéért. Én tudom, fájó-örömet tettek. Mindenikkel ott ült a gyermekük, kis hugocskájuk talán, vagy vis-zavarázsolódtak boldog gyermekkorukba! Feleltek is. Mit?... mindegy volt, csak otthon lehettek a családban, meleg fészükben. Leginkább a tanító ur! Arca kipirult, szeme égett. A nézők közül némelyek rekedten röhögtek, mások csendesen kifordultak. Bizony nehéz volt hallgatni, mikor e nagyoktól kérdezte: melyik az ötödik parancsolat? És egyikük szépen felmondta, mint régen, valamikor: Tisztelt apádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, melyet a te Urad, Istened ad tenéked! Nem zavartam, hallgattam, de e jelenet kilörülhe-

tellenül beleégett a lelkem legmélyébe!

Akkor éjszaka nyugtalanul aludt, kiáltozott; alighanem láz gyötörte. Majd szökni próbált. Lelőtték. Még élt, mikor mellé térdeltem. Láttam: menthetellen. Kinlódott, vergődött. A szánalom, a részvét fojtogatott. Menteni, segíteni akartam minden áron!... Adni valamit... most... azonnal... valamit abból, amivel tartozik neki az élet. A rohanó, vérétől illas, kegyellen percek szorongatásában az a gondolatom jött, hogy belenyuljak az életébe valamiért valami után, ami kedves, a legkedvesebb néki. Mi legyen? Én

Istenem, mi legyen?... És akkor ott, a halódó mellett, csendes, könnyes hangon dudolni kezdek a gyermekmondókát: Fehér liliomszál ugorj a Dunába, támaszd meg magadat két szál gyöngyvirágba... Ez maradt... ennyi maradt... és hátha ez az örökéletű semmiség, mint illatos csokor, eltakarja előle... küzködő, megcsalt lelke elől ezt a nyomorult, hitvány világot s átviszi illatán lelkét mint illatot... átviszi észrevétlenül a nagy határon!

Hajh!... fehérliliomszál!

Kiss Ferenc,

tamásdai református tanító.

KIÁLTÁS A LÉLEKNEK.

Kit nem foghat be e sötét világ,
Úrnak Lelke, szívem hozzád kiált!

Hatalmas erőd mindent meglehet,
szállj el hozzám is, ihless engemet,

hogy változzam át, nyerjek új erőt
minden új küzdelem, új harc előtt.

Hogy telkemen vigasz suhanjon át,
ne kelljen siratnom vesztett csatát.

Nyelvemre izzils erős, új ígét,
hogy szent lékozlással hadd szórja szét

a szerelmetnek drága magvait,
hisz a te szód „mindenre megtanít”.

Szárnyad suhanása áldott, csodás,
fakadjon nyomában vigasztalás,

kimondhatatlan dus sugárözön,
viruljon jönlődön boldog öröm.

Ne égjen szívemben önvád soha,
hadd lehessen a béke temploma.

Kit nem foghat be e sötét világ,
Úrnak Lelke, szívem érted kiált!



PÜNKÖST REGGELÉN.

A hajnal édes illatot hagyott,
megkésélt szellő létován suhan,
hol bujkáló ösvényen visz utam.
A zöld pázsiton harmatcsepp ragyog-

Rigó fütyent, a csalogány dalol,
tücskök ciripelnek, sultognak a fák.
szállnak ismeretlen melódiák...
Ember nincsen sehol, sehol, sehol.

Messziről (— csak alig hallik a hang)
Megkondul távoli kicsiny harang...
Szívemből némán száll fel: „Istenem...!”

S hogy a reggel napja csókot lehelt
füre, virágra: felébredt a kert
s kinyílt egy rózsza halkán, csendesen.

Szaplonczay Bertalan.



PARÁNYI IGÉRET.

Falusi iskolából jöttek ki egy szeptemberi napon a gyermekek. Az eleven kis sereg sorai között, olyan büszkén lépdegélt az első osztályos Székely Misi, mintha nap-számos édesapja a környék legmódosabb gazdája lett volna.

A tanító az utcaajtóig kísérte ki őket. Onnan még utánuk nézett pár percig. Az utca kanyarulatáig rendszerben is mentek tanítványai, nagyokat köszönve az arrafelé járóknak. A kanyarulat után azonban gyorsan szétrebbentek. Nemcsak a rakoncátlanabb fiúk, mint máskor, de a leányok is. A váratlan riadalmat Szunyog Ádám hajléka okozta, hova egymásután siettek be, kezeikben fehér kendővel letakart tányérjaikkal a községbeli asszonyok.

Szunyog uram az iskolás gyermekek előtt, a világ legboldogabb embere volt; méhész. Ennek az annyiszor megirigyelt falusi méhésznek a boldogsága még a háborút megelőző esztendőben kezdődött, amikor egy szép tavaszi este a városi méhésztől, négy parasztkas méhet hozott haza magával. E nagy bevásárlás után, az ifju méhészgazda, hogy kellő felkészültséggel nézhessen méheinek jövődöbéli megszorodása elé, egy vándorló tótlegénnel félgömb alakú, keresztül-kasul átdrótolt tányérformát csináltatott magának, amelyet felesége körbevarrva, elhasznált fejrevaló kendőjével, tökéletesített méhfogóvá.

A parasztkasu méhesládok aztán csak úgy ontották magukból a rajokat. Kettőt, hármát évenként. És minden őszelejen, midőn meggyult felettük parancsolójuknak kénrudas átélete (ezzel ölik meg a parasztkasokban a méheket), az egész falu megmozdult; mindenki jött mézet vásárolni.

Nem csoda hát, ha ennek a nevezetes napnak a megérkezése teljesen megzavarta az iskolából hazatérő gyermekeket. Az volt a legboldogabb közöttük, ki édes anyját, vagy rokonát fedezte fel a mézetvivő asszonyok sorában, mert már ott csemegézni kezdett az utcán.

A többiek meg szaladtak haza, hogy addig könyörögjenek, sirjanak, míg az ő tulipános tányérük is oda nem kerül Szunyog uram hónapjig felgyürt mézes karjai alá.

A kicsi Székely Misi csak bámulta a sürgést. Sohasem evett életében mézet. Egyszerre erős elhatározás fogamzott meg fejében. Ma ő is mézet eszik! Hazarohant. Otthon egyenesen a pitvar melletti szobába tartott, ahol falon csüngtek szegre felakasztva a tányérok, közöttük az ő kis tányérja. Felmászva kanapéjuk tetejére, azt nehezen leakasztotta és futott vissza Szunyog uram portájára.

Ragyogó szemmel állott meg a falusi méhész király előtt. Lihegett a fáradtságtól. Akadozva köszönt. De azután egyfolytában, hangosan csendült fel szava:

— Én is kérek abból a mézből! Szunyog uram kedvtelve nézte a tömzsi, nyilt tekintetű gyermeket.

— Mennyi pénzt hoztál fiam? — felelt vissza neki szeliden és nyult már a mértékek után.

Misinek fentakadt a szeme. Ő csak a tányérra gondolt. Pénzt elfelejtett hozni. S ott maradt kéréleg, kinyújtott kezében a tányér.

Szunyog uram azt hitte, hogy szemtelenkedik vele a gyermek. A

pénz máskülönben is gyenge oldala volt. Iszonyatos méregbe gurult. Kövér ábrázata piros lett. Indulatosan kiáltott reá Misire, hogy az ijedtében, szinte elejtette a tányérját.

— Mit állsz itt? Ha méz kell, hozzál pénzt! Jól is néznék ki, ha a falu kölykeit ingyen mézzel tartanám — és kacagott, hogy visszhangzott bele az udvar.

Misit magához térítette a dühös arc s az öblös hang. Ugy menekült ki az udvarból, mintha a pokolban járt volna. Kint az utcán, arra a gondolatra, hogy nem kapott mézet, belejajdult szívébe a fájdalom. Sirni kezdett. A tányért fedő porrélegén végigszaladt egy-egy keserves könnycsepp, picit fehér barázdát hagyva maga után. De Misit kemény magyar fajtából teremtette az Isten. Nem sokáig kesergett. Sziszegett még vagy kettőt. Összeszorította parányi száját. Görcsösen belemarkolt tányérjába. És kimondta a nagy szót: „Nekem azért is méz kell!” Mire hazaért, könnyé egészen kiapadt.

Édes anyja az udvaruk végéről jött felfele, mikor meglátta tányérjával hazatérő fiát. Nem tudta elképzelni, mi történt vele. Csak percek multával értette meg, Misinek szaggatott elmondásából a valót. Őszintén megsajnálta a gyermeket. Pénze nem volt. Az otthon levő három tojását adta oda neki a tányérba, hogy menjen vissza és vegyen érette magának mézet.

Misinek felcsillant a szeme. Bol-dogan futott újból Szunyog uramhoz.

Szunyog uram még mindig haragudott. Épen lábosaiban rendezgette mézzel színültig megtelt lépeit, amikor észrevette a tányérban hozott tojásaival együtt Misit. Bár a háboru óta kifejtett érzéssel bírt a cserekereskedelem iránt, a fehéren mosolygó tojások sem csendesítették le indulatait.

Misinek vágyakozóan tapadt tekin-

tete a kinyújtóztatott lépesmézekre. Dobogó szívvel köszönt. Majd hallhatóan mondta:

— Kérek szépen három tojásért mézet.

— Nem vagyok én tojáskereskedő! Ha mézet akarsz enni, add el a tojásod! Pénz kell ide nékem! — mordult fel fejedelmi önérzettel Szunyog uram. Mi lenne velem, ha ócska cipőért is mézet adnék néktek — mormogta még utána magában.

Misi szónélkül hagyta ott az udvart. Szunyog uram másodszori kitörése már nem félemlítette meg. Elszántsága csak fokozódott. Sietett a tojászszedő boltoshoz. Minden baj nélkül kapott tőle valami kevés pénzt tojásaiért. S kevés idő multán ott állott megint a teljhatalmu méhészelőtt köszönésével és kérésével.

Szunyog uram harmadszor is maga előtt látva Misit, megszeliült. Megtetszett neki a fiu szívóssága. Hirtelen mérge, hirtelen szeretetté változott át. Mosolyogva tett két darab lépesmézet mákszemnyi vevőjének tányérjába:

— Ezt a kisebb darabot pénzedért adom. Ezt a nagyobbát pedig azért, mert nem hagytad magadat, — mondotta — és megsimogatta az álmélkodó gyermek arcát.

Misi megilletődve köszönte meg az ajándékot. S örvendező szívvel bucsuzott el a hamar haragyó, kissé fukar, de jólelkü Szunyog Ádámtól. Hazafelé menet, azzal ünnepelte meg kitartó munkáját, hogy utközben megette a nagyobbik lépesmézet.

Amint méltóságteljesen rakosgatta meztelen lábait az utcán; husos, tuskószerű alakja törhetetlen akarat-erőt kifejező, határozott arcvonása, szemeinek bátor ragyogása, mind drága ígéretét tükrözték a nemcsak lelkesedni és álmodozni, de küzdeni is tudó jövődő magyarjának.

Patai Lajos,

ujpesti református segédlelkész.

A MAGYAR REFORMÁTUSOK EGYHÁZI ÉLETE

az 1931-ik esztendőben gazdag volt jelentős eseményekben.

A magyarországi reformátusok 1931 augusztus 27—31. napjain Debrecenben gyülekeztek össze. Ekkor tartotta az Országos Református Lelkész Egyesület és az Országos Presbyteri Szövetség a maga konferenciáit. A konferenciák aktuális dátumokra em

reformátusságnak. Csak a jelenlevő lelkészek száma közel félezer volt. Valami megragadó erejű, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok között is késznek bizonyultak a lelkek, hogy elmenjenek öt napra Debrecenbe, hogy átvegyék ott Isten üzenetét. Hasonló látogatottságról számolnak be a presbyteri konferenciák



A debreceni Nagytemplom.

lékezéssel kezdődtek, amikor Zwingli Ulrik svájci reformátor halálának 400 éves és Gusztáv Adolf 300 éves emlékét idézték fel. Majd az előadásoknak egész hosszú sora, a nagyszerű templomi ünnepélyek épületes alkalmai hozták felszínre mind azt a sok lelki kincset, amelyet Isten a Lelkek által adományozott a magyar

is, amelyeknek középpontjában az egyház szociális üzenete állott.

A történelmi nevezetességű debreceni Nagytemplom képét be is mutatjuk olvasóinknak.

Itt folyt le a tiszántuli reformátusegyházkerület népszerű püspökének dr. Baltazár Dezsőnek is jubileuma. Baltazár Dezsőre ma általában úgy néznek, mint aki

különösképpen kifejezője a debreceni református szellemnek. Ma



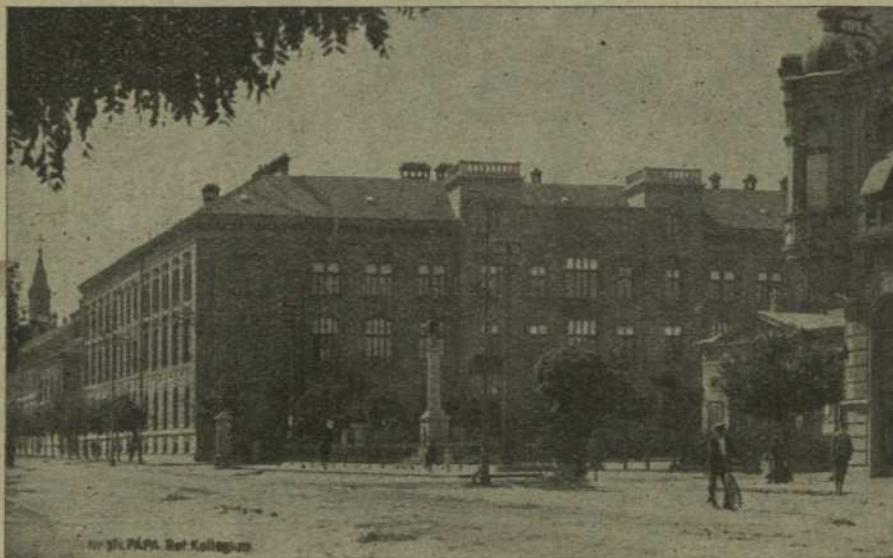
Dr. Baltazár Dezső
debreceni ref. püspök.

ő képviseli a világ előtt a debreceni reformátusságot. Személye tele van feszülő, tettekre kész erővel, olyan vonásokkal, amelyek nagy mértékben hozzájárulnak a magyar reformátusság történetének meggazdagításához. Személyiségének ereje és jelleme olyan

tettekben nyilvánult meg már eddig is, amelyek történeti tények erejével hatnak. Jelentős lépései Baltazár életének: az Országos Lelkész Egyesület megszervezése, a Kálvineumok alapítása, a debreceni Kollégium elvesztett vagyonának helyreállítása. Az élete teljében levő, alig 60 éves püspök arcképét is bemutatjuk olvasóinknak.

Szeptember 7-én a pápai főiskola tartotta fennállásának 400 éves jubileumát. A sok viszontagságot élt kollégium híres diákjai közül minden magyar ember ismeri Petőfi Sándor és Jókai Mór nevét. A két jóbarát szobrát a jubileumi ünnepség alkalmával leplezték le, valamint a világháboruban elesett pápai diákok emlékszobrát.

A jugoszláviai [szerbiai] magyar reformátusok országos zsinaton alkották meg új törvényeiket. Három egyházmegyébe osztották az egyházközségeket s az egyetemes egyház élére



A pápai református kollégium új épülete.

főgondnokot és püspököt állítottak [eddig csak főesperesük volt.] Jugoszláviai testvéreink virágzó hitélete mindnyájunk előtt követendő példaként szolgál.

A csehszlovákiai református egyház három püspökséget alkot: 1. a kárpátaljai, 2. a tiszáninneni, és 3. a dunamelléki egyházkerületet. Új egyháztörvényeiket évekkel ezelőtt elkészítették, de a cseh kormány évről-évre halogatja azok szentesítését. Egy új főiskolát, papképző intézetet létesítettek Losoncon, amely mellé egy tanítóképző-intézetet is állítanak fel. Most gyűjtik a tőkét e célokra.

A romániai magyar református keresztyénség két egyházkerülete Nagyváradon október 1—4. napjain tartotta VIII-ik Nagyhetét.

A Nagyhetét szociális kérdéseket tárgyalt s a tanácskozások eredményét az október 4-én a Nagyvárad olasz i templomban tartott nagygyűlésen tett deklarációban foglalta össze, amelyet mi is közlünk. A Nagyhetét jelentős eseménye, hogy ez alkalommal találkozott először hivatalosan a két egyházkerület Nőszövetsége. A Nőszövetségek mind a két egyházkerületben olyan jelentős és áldásos munkát fejtenek ki, hogy a Nagygyűlés felkérte az egyházkerületeket, a férfitársadalom hasonló megszervezésére. A nagyváradai Református Nagyhetét minden napján nagy tömegek hallgatták végig az előadásokat, kivált a nők voltak sokan. Kívánatos hogy a jövőben a férfiak közül is minél többen jelenjenek meg ezeken az összejöveteleken.



A nagyváradai református Leánygimnázium, ahol a VIII-ik Református Nagyhetét tartották mögötte az olasz-i templom.

A SZERETETAJÁNDÉK.

[Legenda.]

Szent páska ünnep nagyhetét ülték Jeruzsálemben.

Nehéz munkaidő volt ez az emmausi vendégfogadóban.

Kora reggel óta lótfut szegény Márta a ház körül. Most friss vizet hoz a közeli forrásból, majd galyakat tördel a tűzre, majd meg a fakupákat mosogatja, avagy sepreget a hosszú asztalok alatt, ahol a vendégek ettek. Majd megint buzát, árpát őröl a kézimalomban. Mindig villámgyorsan rohan a vén Sára asszony kemény parancsára, meg a vén Jónásnak ütlegetésére.

A páska ünnep hete mindig ilyen fáradtságos idő, mert az északról, meg nyugatról az ünnepre vonuló karaváncsapatok rendszeren megállnak a vén Jónás fogadóházánál. Itt frissülnek fel, mielőtt utolsó szakaszára, a Sion hegyére felkapaszkodnának az utnak.

Amint a nagyhét előbb-előbb haladt, egyre több és több vendég érkezett, ki magányosan, ki meg csoportosan; gyalogszerrel, avagy öszvérhátakon. Ezek valamennyien Jeruzsálemben igyekeztek a szent tiszteletre.

Mikor aztán az ünnepek elmulnak, itt fognak ezek valamennyien újra visszatérni; megint csak sok dolgot adva Mártának a kiszolgáltatásuk.

A sok fárasztó munkának dacára, most a kis Márta végtelenül boldog. Dalos jókedvvel futkos teendői után. Alig vette figyelembe a hömpölygő tömeget, amelyik előltük elzarándokolt. Szótlán engedelmességgel teljesítette gazdaasszonya durva parancsait. Egész úgy mozgott, mint-hogyha mély álomban volna. Nem

figyelt a vendégek fecsegéseire, mitsem válaszolt azok kérdéseire.

Ő maga is zarándokláson törte a fejét. Az ő elhagyatott, magányos, árva lelkében is feltámadott egy szent nagy vágyakozás a Jehova Isten temploma után.

Alig várta már, hogy napi munkáival készen lehessen, boldog örömmel futott ki a kertbe a nagy olajfa alá, hogy sivár életének egy feledhetetlenül boldog pillanatát újra átélje.

Egy héttel ezelőtt történt a dolog. A vén mogorva Jónás beküldötte őt megbizatással Jeruzsálembé. Minden héten be szokott Jónás gyalogni öszvére mellett oda. Élelmiszereket vitt Sára tehetetlen öreg nénjének, Annának. Utóbbi időben azonban a Jónás lábai nagyon megfájultak, képtelen volt velek bevászorogni a meredek uton. Mártát küldte hát be.

Véghetetlenül boldognak érezte magát Márta ezen az uton. Szabad volt, független, mint a csicsergő madár. Azt kívánta, bár csak sohse érne véget.

Édes jó anyja emlékezete jutott az eszébe. A jóságos arca, a kedves hangja, amint azokra a szép énekekre tanítgatta volt őt. Aztán meg beszélt fényes templomról, Isten hajlékáról, meg abban könyörgő ájtatos tömegről.

Mindezeket nemsokára saját szemével fogja majd meglátni. Két órai erős, de boldog gyaloglás után feltűntek előtte a szent város tornyai. Félóra múlva meg a joppéi kapun be is lépett abba. Amint elhaladt a fényes katonák mellett, beleelegyedett a hömpölygő tö-

megbe, szinte elszédült a sok új dologtól.

Többszöri bátortalan kérdezősködés után megtalálta a sütők utcáját, hol az öreg Anna lakott. Átadta neki az élelmiszereket, kiséperte a szobát, friss vizet hozott. Elmondotta az otthon történeteket, aztán elbucsuzott.

Sóvárgó lelke epekedve vágyott meglátni a szent templomot, amelyről jó anyja olyan sok csodálatos dolgot beszélt volt.

Sok kérdezősködés után végre ráakadt.

Ott állott előtte teljes méltóságában a hatalmas nagy kőépület, oszlopaival, fenséges portáléjával. Öszvérét kantáron vezetve, áhitatos tisztelettel közeledett feléje.

Néhány ölnyire a templomtól egy csoport ember zárta el előle az utat. Élesen figyeltek egy rabbi forma ember beszédjére. Sóváran lestek ajkáról minden szót. Ügyet sem vetve rájuk, ingerülten akarta kikerülni őket Márta, mikor a beszélő hangja megkapta a lelkét. Hirtelen megállott. A tömeg feje fölött őve hallotta e szókat: „Jöjjetek én hozzám, kik megfáradtatok és én megnyugosztalak titeket“. A hang zengése foglyul ejtette a Márta lelkét. Előre huzódott, fel a beszélő mellé. Ekkor megpillantotta a beszélő férfit arcát. Szomorú volt az, de végtelenül szelid és jóságos. Elbűvölten tapadt rá Márta tekintete.

Befejezte a beszédjét. Egy karcsu ifju távozásra intette a tömeget.

Lassan kezdett az csak oszladozni. Szeretett volna még többet is hallani az örök élet drága ígéből.

A különös rabbi hirtelen megfordult, megpillantotta Mártát az öszvére mellett, amint félkarjával átölelte annak a nyakát. Mélyen a szemébe nézett Mártának, majd mosolyogva mondotta neki:

— Te vagy az, kis Márta?

Hangjának szelid jósága megreszketette a Márta szívét. Azon vette magát észre, hogy a csodás rabbi lábainál hever és zokogva önti ki árva lelkének összes felgyülemlett keserüségét.

Aztán kezét a fején érezte. Leirhatatlan öröm és megnyugvás szállt abból a lelkébe.

— Ne félj kicsi Márta, — mondá neki szelid szeretettel — te is az én tanítványom leszel.

Márta felemelte rá könnyes tekintetét s boldogságtól fuldokolva kérdé:

— Mester, mi a neved?

— Engem názáreti Jézusnak hívnak, — felelt az szeliden.

— Aki mondalik Krisztusnak is, — tette hozzá ama karcsu ifju.

Ekkor Márta megcsókolta a Mester ruhájának kék fehér szegélyét és eltávozott.

Tökéletesen megfeledkezett a fényes templomról.

Ugyanazon a sziklás uton tért vissza Emmausba, ugyanaz a vén mogorva Jónás s veszekedő Sára fogadta, ugyanazon vendégfogadó ezerféle fárasztó munkáját végezte, mégsem olyan busan, mint annak előtte. Egész kicserélték. Hogyne, hiszen ez a csodálatos mester őt is tanítványának nevezte. Keze az ő fején nyugodott. Kimondhatatlanul boldognak érezte magát.

Egy nagy gondolat foglalkoztatta azóta mindig a lelkét. Viszonoznia kellene valamiképen azt a nagy jóságot. Meg kell mutatnia, mennyire szereli ő azt az áldott lelkű Mestert. De ő olyan mondhatatlan szegény. Mit adhatna ő a Mesternek, szegény szolgáló leány? Késő éjszakáig eltöprengett ezen, belebámulva a fényes csillagokba.

Amint egyik reggel csendesem örölgette a kézimálomban az árpa szemeket, hirtelen egy fényes gondolata támadt. Csinálnia kellene a

Mester számára hófehér apró cipókat. Hiszen olyan fáradtnak, éhesnek látszott az. Okvellenül jól esnek neki.

Csak hogy nem olyan közönséges árpakenyeret, aminőket a vendégeknek süt, hanem drága buzalisztból készült hófehér finom kenyeret.

Aztán hogyha a páska ünnepeknek vége lesz, ismét felmegyen Jeruzsálembe és áladja azt.

Csak hogy temérdek akadály van ennek a tervnek. Már csak két nap van hátra a páska ünnepből. Azután meg túl a hegyen lakik az az ember, akinek olyan csodás buzája van, hogy hófehér kenyeret lehet sütni a lisztjéből. Ámde csak dúsgazdag emberek vehetnek abból a kenyérből. Neki pedig egy fillérje sincsen.

Nagyon elbusulta magát ezen.

Nagyhirtelen átvillant ekkor az eszén, hogy van neki eldugva egy szép aranylánca, ami még édes anyjáról maradt volt reája. Ezt nem tudta elvenni az öreg Sára tőle. Ezen most megveheti a csodálatos buzát. Este megőröli, amíg Jónás és Sára szomszédolni járnak. Reggel korán felkél, megsüti, gyalog el is fut vele Jeruzsálembe. Mire szükség lesz rá, már itthon is lehet.

Másnap el is ment a csodás buzájú emberhez. Szívesen adott az aranyláncért egy jókora tarisznyával neki. Ezzel visszament és egy falrepedésben elrejtette azt.

Sohasem akart beesteledni aznap. Márta már reszketett a nagy izgalomtól. Jónás és Sára végre elmentek. Itt az idő. Márta lázasan fogott a munkához. Elővette a buzát a rejtékhelyéről, bevitte a kézimunkalomba. Boldog örömmel látta a hófehér finom lisztet a vékába folyni. Ujjai hegyével megtapogatta és örömmel érezte, milyen puhelyfinom puha az. Gondosan válogatta ki a fűteni való fát is hozzá, hogy meg

ne füstölje a habfinom léstát. Megnézte a kovászt is, nincsen-e valami baja. Aztán jól elrejtette őket. Aztán aludni tért.

Mire Jónás és Sára hazaérkeztek, már Márta ébren is volt. Mikor azok lefeküdtek, felkelt. Szent izgalom fogta el a szívét. Sikerülend-e vajjon a terve? Nem lesz-e valami akadály a annak?

Még egész sötét volt. Mindenfelé mély csend.

Előkereste a sütőteknőt. Jól kitörülte azt. Beleöntötte a hófehér lisztet. Sóval, vízzel összekeverte, belegyúrta a kovászt. Jól megdagasztotta. Azután ott hagyta, hadd keljen csendesen, míg ő tüzet gyújt a sütőkemencében.

Nagyon halkán mozgott, nehogy felébressze vele a mogorva véneket és lelke édes álma szertefoszoljon.

Bevetett.

Másfél óra múlva a köd oszlani kezdett a Moáb hegye felett. Márta aggódva vette ki a cipókat. Nagy örömmel látta, kenyérsütés még sohasem sikerült úgy neki, mint most. Mind a négy kis cipó oly szép, akár a hab.

Féltő gonddal takargatta be őket és rakta be egy uti kosárba. Aztán kilopódzott az utcára vele és megindult a hűvös hajnalon Jeruzsálem felé.

Utközben ébredezett körülötte az egész nagy természet. Virágok illatoztak, madarak csicseregtek. Könnyű léptekkel sietett köztük előre Márta.

Alig vette észre és már ott állott a joppéi kapu előtt. Belépett. Ugy gondolta, hogy a Mester valahol a templom körül lesz. Ott szokott tanítani. Ha nem lenne még ott, várni fog reája. Amikor elvégezte majd a tanítást és eloszlanak körülé az emberek, akkor adja által neki szeretet-ajándékát.

Mikor a templom elé ért, sok embercsoportot látott ott. Óvatosan megnézte mindeniket. De Jézust nem látta sehohsem. Egészen a templom ajtójáig ment. Egy ősz főpap jött-ment ott zordonan a szent folyosón, mély töprengés között. Márta hozzálépett s megkérdezte tőle:

— Uram, nem láttad valahol az Ur Jézus Krisztust?

A főpap összerezzen erre a névre. Arca hamuszürkévé változott. Keze fenyegetőleg emelkedett fel és úgy mennydörögte:

— Mit kérdezel engem!... Ki ne ejtsd előttem többé azt a nevet!... Pusztulj előlem!

Egész testében reszketve futott el onnan Márta, le az egyik mellékutcára. Ott elgondolkozott. Mivel bántotta meg az a nyájas Mester olyan rettenetes nagyon azt a főpapot, hogy az olyan borzasztóan megharagudott rá?

Tovább kutatott Jézus után. Hevesen vitázó csoportokat látott mindenfele, de a szelidarcu rabbi nem volt sehohsem.

Dél lett. Éhes is, fáradt is volt. Meg kell még valakitől kérdezni, nem látta-e Jézust.

Két katona jött. Márta félt tőlük, de most megkérdezte az egyikőtől nagy félénken mégis:

— Nem tudod, hol lehet az Ur Jézus Krisztus?

A katona a társára tekintett és mindketten elkacagták magukat. Mártát mintha sziven szurták volna, annyira fájt neki e durva kacagás. Valami rettenetestől félt előre is már:

— Hallod már, — mondá nevetve a katona társának — még azt kérdezi, tudjuk é, hol van a názáreti Jézus? Mitőlünk kérdi, akik segítettünk megfeszíteni őt.

Márta erre halott halvány lett. Még a katona is megilletődött tőle s kis vártatva folytatta:

— Talán csak hallottad már a dolgot, te gyerek. Hiszen mindenki tudja, mi történt pénteken. Keresztre feszítették Jézust a Golgota hegyén. Pokolra valók voltak, akik elrendelték, de mégis úgy történt.

Aztán tovább mentek.

Márta pedig ájultan bukott a falnak.

— Megfeszítették... meghalt... suttogták sáppadt ajkai.

Ez a két rettenetes szó marcangolta egyre a lelkét. Szerető keze sohasem érinti többé meg a fejét. Itt van a négy kis hófehér kenyér is. Sohasem tudja átaladni neki. Sohasem tudja meg, hogy ő milyen véghetetlenül hálás volt iránta; milyen határtalanul szereli a Mestert.

Végre összeszedte magát. Lankadtan vánszorgott a joppéi kapu felé.

Egy asszonyt látott ott ülni szomorúan a küszöbön. Nagyon finom, kedves arcu nő volt. Márta megkérdezte tőle:

— Ismered-e Jézust?

Felelet helyett az asszony szeméit előntölte a könny. Egész testét megrázta a fájó zokogás.

— És én biztam benne, hogy ő a várva-várt Messiása Izráel népének. Némelyek azt mondják, hogy él, hogy feltámadt. Az azonban csak üres beszéd lehet. Én láttam őt... meghalni a golgotai kereszten.

Márta lassan tovább vánszorgott. A délutáni nap égetően perzselte. A visszavívó út gyötrelmesen fárasztó volt. Minden olyan reménytelen, örömtelen, sivár.

Késő délután érkezett haza. Már majdnem belépett a fogadó ajtaján, amikor eszébe jutottak a cipők.

Nem adja oda Sárának őket. Inkább összetöri és kidobja őket az égi madaraknak.

Eldugta a kosarat egy félreeső helyen.

Azután belépett.

Neki esett Jónás és Sára is.

— Hol jártál te naplopó, csavargó, te céda teremtés! Majd megtanítunk mi elszökni hazulról, te becsutelen lélek! — ordította vérvörösen Jónás.

Majd adok én neked a városban kószálni az utcán, mint valami utca rongya, szennye! Látták, hogy még a katonákkal is szóba elegyedél. Szép kis leányzó vagy mondhatom!

Egyik ütés a másikat érte, egyik pofon a másikat követte.

Nem ellenkedett. Nem is védekezett. Némán tűrte el az ütlegeket.

Mignem összerogyott. Ott a kemence mellett, ahol hajnalban még annyi édes reménységgel sütötte a hófehér cipókat.

Ott érte az este.

A vén mogorva Jónás még akkor is rugdosta; meg-megfenyegette.

Majd meg hozzátette:

— Ide figyelj, te rongy semmiházi. Mi elmegyünk hazulról, de hogyha valaki betalál tévedni, szolgáld ki becsületesen. Panaszt ne halljak, mert akkor nagyon megkeserülöd. Megértetted te utca pokla?!

Ezzel elmentek.

Még mentében is fenyegetve rázta öklét Márta felé Jónás.

Márta pedig mozdulatlanul feküdt a földön. Sűrű sötétség borult rá. Fájós, üres, nagy lelki sötétség.

Beszédet hallott. Megismerte a hangot. Kleofásé volt az. Mindig beszokott télni egy kis harapni valóra, hogyha Jeruzsálemből jött hazafelé.

Valaki kinyitotta az ajtót.

— Maradj velünk, — szólalt meg kívül esdőleg egy hang. — Imé esteledik.

Beléptek.

Kleofás, egy másik tanítvány és egy ismeretlen férfi, akinek az arca árnyékban maradt.

Márta felemelkedett. Rettentő kínok gyötörték. Minden tagja égett. Ennivalót tett a vendégek elébe. Nagy erőlködéssel árpakenyeret, olajat és mazsolát keresett elő nekik.

Ekkor hirtelen eszébe jutottak a fehér kenyerek... A szeretetajándék.

Ugy sem él már az, akinek szánva volt. Odaadja ennek a három éhes embernek az Ő nevében.

Könnyes szemekkel bontotta ki a fehér kendőből a négy kis kenyeret és odaletette az idegen elé, ki az árnyékban ült az asztalfőnél. Ő maga megállt az ajtó mellett. Könnyes szemmel nézte a hófehér cipókat, amik olyan nagyon drágák voltak neki. Hiszen becses aranyláncot adott éretük, egyetlen emléket édes jó anyjának. Égően fájó tagjai, megdagadt teste mind értök szenvedett.

Felemelte könnyes tekintetét és az idegen arcára nézett.

Riadt kiáltás röppent el ajkáról.

Csodás fény ragyogott amögött a szelid arc mögött. Áldott jóságú szemek elmélázva néztek a fehér kenyerekre.

Megérintette őket. Megtörte. Szemei égfelé fordultak. Imádkozott. Megáldotta a kenyereket.

A két tanítvány döbbenetes ámulattal nézte a ragyogó nagy fényességet az idegen fején.

Márta pedig közelebb kuszott hozzá és letérdelt előtte.

— Mester! — kiáltá — áldott jó Mester!

Megfordult az és reátekintett. — Felismerte. — Égi fényességgel beborította. Kezét fejére tette és megáldotta.

Menten meggyógyult tőle minden szívfájdalma.

Végzetlenül boldog volt a szegény kis Márta.

Az égi fényesség lassanként eloszlott. A Mester széke üresen maradt.

A két tanítvány elbűvölten ült ott és elképedve nézett oda, ahonnan a fényesség eloszlott.

Márta meg ott térdelt a boldogságos öröm elragadtatásával.

Az asztalon pedig ottan heverték a hófehér kenyerek, megáldatva, megszentelten.

Bokor Sándor,
feketegyarmati ref. lelkész.

Az 1931. évi debreceni Presbiteri Kongresszus szociális üzenete.

A Presbiteri Kongresszus keresztyéni alázattal megismeri az idők jeleiből, a világ népeinek háborgásából, a társadalmi osztályok nyugtalanságából, a Krisztus egyháza és az egész keresztyén civilizáció ellen fel támadt gyűlöletből, hogy az egész civilizált világ emberisége s a keresztyénség által nevelt országok nagy ítélet alatt vannak. A földi javakkal és hatalommal való hitellen sáfárkodás megmérgezte az egész emberiség lelkét, csaknem a belium omntum contra omnes zür-zavara s a rémület üli meg a világot, hogy mi lesz a kimenetele ennek a gazdasági harcnak.

A református keresztyén ember törhetetlen hitével valljuk, hogy Isten győz, övé a hatalom és dicsőség, azért nem akarunk ellene, hanem Vele harcolni. Ünnepelesen kijelentjük, hogy az enyém és tiéd kérdése e nagy démoni harcában, a termelés és fogyasztás, a föld javainak bírása és élvezete kérdésében a Szentírás örök és megmásíthatatlan kijelentése szerint a magántulajdon elve alapján állva valljuk, hogy minden földi vagyton sáfárságra adatott az ember kezére, amelyről Istennek számol be, de a gonosz sáfárkodásért már itt e földön is elér a büntetés.

Kinyilatkoztatjuk azért, hogy sem az istentelen pénz, sem az istentelen munka, sem a hitellen trösztök, sem a hitellen szakszervezetek nem tudják meghozni a kibontakozást, csak az osztálygyűlöletet növelik és a világ katasztrófáját és Isten igazságos ítéletét siettetik. Az emberiség legszentebb javai megtartásáért, fiaink és fiaink fiai boldogságára üzeni a presbiteri nagygyűlés mindenkinek: Béküljete meg Istennel!

Üzeni a dussgazdagnak, állítsa vagyonát az emberiség boldogulása szolgálatába, mert küszöbén Lázárok fetrengenek. Üzeni a nagy és közép-birtoknak, hogy karolja fel egészséges telepítéssel és munkaalkalom nyújtásával a szegény, de dolgozó, erős milliókat. Üzeni a kisbirtoknak, a sem nagy gazdasággal, sem nagy szegénységgel megáldott magyar kussgazdának, ne nézze le a nincstelent. Üzeni az intelligenciának, a nemzet gerincének és velejének, hogy jelen szűkölködésében tartsa meg erkölcsi függetlenségét s keresztyén hitét őrizze meg, mert a hitét veszített, vezető hitelet és tekintetét veszített bukott vezér lesz s a nemzet romlása fakad belőle.

Üzeni az ipari és földmunkásoknak, hogy jogtalan elnyomása és igaztalan kussákmányolása ellen a Krisztus egyháza felemeli hangosan szavát, mert Krisztus mindig az ártatlan erőtlének pártján van, de aki az istentelenekhez pártol, az istentelenekkel vész el. Üzeni a nagytőkéknek, hogy Isten ígéje csak türi és nem rendeli a kamat és járadék uralmát s ez sohasem mehet a verejtékező munka megrövidítéséig és kussákmányolásáig, mert méltó a munkás a maga jutalmára. A szivtelen a szociális érzék híján levő bankokrácia a nemzeti élet romboló tüzfészke mig haza és valláserkölcs ideáljaitól áthatott tőke, a nemzeti élet egyik legáldásosabb elősegítő eszköze. Üzeni mindenkinek: mit használ valakinek, ha az egész világot megnyeri is, a lelkieken pedig kárt vall?!...

AZ ISMERETLEN ISMERŐS.

Irla: *Vass Jenő,*
vadászi ref. lelkész.

Sárospatakhöz közel, egyik falucskában
Majd háromszáz esztendő messze távolában,
Az öreg Kovács András jobbágysorsu ember
Szántogat az uraság majorjával szemben.
Iskolahagyott fiát, Andrist tanítgatja
Aki az apja szavát csak színleg hallgatja,
Mert a fiu lelke most Sárospatakon van
Az ősi református nagy kollégiumban.

Nem érdekli más semmi, pedig a természet
Ilyen tavasz korában a legszebb költészet,
Virágok százezrei illatárban usznak,
Vége sincsen, hossza sincs a zengő himnusznak.
A pacsirta dalától hangos a levegő,
A csalogány énekét zengi erdő-mező,
Illatárban és fényben, meg a zengő dalban
Jól esik dolgoztatni ott kint a szabadban.

Hiába! . . . a fiunak lüzben égő szeme
A lelkével együtt most más vággyal van tele;
Azt mondta az öreg pap az évvégi vizsgán,
Kár, hogy jobbágy az apád és nem vice-ispán,
Mert olyan jó eszed van, ha nem lennénk rjolcan,
Én taníttatnálak ki a kollégiumban.
Óh! ha én tanulhatnék . . . édes jó Istenem!
A te szolgálalodra szentelném életem.

Hol jár az eszed Andris?! szól mostan az apja,
Ereszd lejjebb az ekét, mert a felszint kapja.
Nem terem a föld semmit, ha csak színét szántod,
Ha tavaszban hanyagolsz, az ősszel megbánod.
Jól mondta édesapám! sohasem feledem
Valameddig csak eltart a földi életem.
Nem terem a föld semmit, ha csak színét szánlod,
Ha tavaszban hanyagolsz, az ősszel megbánod.

Ugye édes jó apám! én tavaszban vagyok?
Amikor még az ész is mint a nap úgy ragyog.
Óh! ha én az eszemmel jó mélyen szánthatnék,
A szegény jobbágy népre vigasztalást hoznék.
Ugyan fiam! mikor jön meg a jobbik eszed?
Bár a vágyad pénz nélkül tőlem megleheted;
Én nagyon szegény vagyok, az Isten is látja,
Egy garast sem adhatok a tanítatásra.



Alig végezte a szót a vén szántó-velő,
Egy robogó hintó jött nagy rohanva elő;
Hat gyönyörű paripa volt beléje fogva,
Igyekeztek bejutni a szomszéd városba.
Mellette és utána fegyveres kíséret...
Találta a fiu: ki lehet... ki lehet?
A kocsiban egy nő ült fekete selyemben,
Aztán úgy mosolygott rá, hogy anyja se szebben.

Édesapám! mondja kend, kinek köszönlünk mi?
Szebb szemeket nem láttam soha rám ragyogni!...
Csak nem a Rákóczy György fejedelem neje
Lorántffy Zsuzsánna!... az Isten éltesse!
Szólt a fiu és erre levette sipháját
És felnézett az égre olt keresve párját.
Hát az bizony nem volt más! szólt kurlán az apja
Patakon az iskolát mostan látogatja.

A jó Isten éltesse! adjon neki erőt
Édesapám! úgy érzem, hogy én látom még őt.
Jöjjön csak a szeptember, majd ha elmúlt a nyár,
Ha majd költözőfélben lesz a fecskemadár,
Velük együtt majd én is jobb helyre költözök,
A vén kollégiumban diáknak öltözök.
Nem kell nekem még pénz sem; csak te segíts Uram!
Akkor diák leszek én a kollégiumban...

Elmúlt a nyár, aratás, költöznek a fecskék,
Édesanyám! szól Andris, annyira mehetnék!
Ne beszéljen le róla, áldja meg az Isten!...
Hogyha el nem mehetek, meghasad a szívem!
Adjon egy kis élelmet s egy kis váltóruhát
Aztán megyek s leróvom az életem utját!
Édesanyám! szólna még a költöző gyermek,
De elakad s ennyit mond, az Isten áldja meg!...

Apjától nem bucsuzhat, mert az távol vagyon,
Pénzkereső utjára most jött az alkalom,
De megmondta anyjának; mondaná meg neki,
Hogy őt holta napjáig tiszteli, szereti.
Megmondom édes fiam! és bár fáj a szívem,
Nem tartóztatlak tovább: Áldjon meg az Isten!
Igy velt bucsút a fiu s felragyogó szemmel
Megy a pataki uton ébredező kedvvel...

Nagy ujság van Patakon: Comenius Ámos*
Világhírű nagy tudóst fogadja a város.
A fejedelemasszony hívó levelére
Eljött a főiskola átszervezésére.

* 1650—54-ig volt Patakon.

A neveléstudomány legnagyobb emberét
Étlen-szomjan hallgatták, mindenütt szerették.
Beszéde és írása mind egyaránt fogós,
Mert egyszemélyben volt ő lelkesz, tanár, tudós.

Róla beszélt a város meg nagy műveiről**
Mily szerencse, hogy eljött tanítani messziről.
Egy égő szemü gyermek hallja e beszédet
Aki csak úgy véletlen éppen erre tévedt.
Hála a jó Istennek, hogy erre hoz utam,
A tudós főiskola itt van ép az utban,
Látom a felírását, segíts Uram Isten!
Hogy diákja lehessen s maradhassak itten.

Igy szólt Kovács András, a kis jobbágy gyerek,
Meghuzódom a kőlábnál, tovább már nem megyek,
És letette csomagját s evett amig volt mil,
De azután éhezett, mert nem ismert senkit.
Eltelt egy nap más után s eljött az éjszaka
És az elárvult gyermek ledőlt a kőpadra
Amikor kipitymallott, ételhulladékot
A konviktus szemeljén szedeli ami még volt.

Igy élt néhány napon át s egészen legyengült,
Amikor egy urinő eleibe került.
Kovács András sapkáját azonnal lekapta
És annak az urnőnek kezét megcsókolta.
Mit akarsz itt kis fiam?! tán bizony tanulni?!
Három napja látlak már a kövön aludni.
Itt lakom a közelben s figyeltelek téged,
A fejedelemnőnek mond' el a kérésed.

Eredj el csak ő hozzá, én majd beajánlak...
Akkor aztán biztosan bejuthatsz diáknak.
Köszönöm Nagyasszonyom! én nem megyek oda,
A fejedelemnőnek igen sok a gondja;
Hogy én is megterheljem, nem fér a lelkemre,
Aztán mért is gondolna egy jobbágy gyermekre?!...
De hogyha beajánl, azt mondja meg neki,
Hogy a kis Kovács András anyjaként szereli...

Elfordult a Nagyasszony és csak ennyit mondott,
Várj rám holnap ilyenkor, aztán nem lesz gondod.
Azzal máris tovább ment s egy sarkon befordult
És a szegény gyermeknek a könnye kicsordult.
Másnap aztán, hogy eljött, megütődve látta,
Hogy vánszorog a fiu, nem bírja a lába.
Az éhségtől a képe egészen lefogyott,
Alig lépett egy-kettőtől, mindjárt összerogyott.

** Didactica magna. Orbis pictus.

Ugy vitték el hordágyon egy fényes szobába,
Ahol a jó Nagyasszony ébredését várta.
Amikor magához tért, éppen mellette állt,
A gyermek nézi szóltan, majd pedig felkiált:
Édesanyám! . . . és aztán folynak a könnyei,
Szive nagy hálójának a legszebb gyöngyei;
Ragyog az urnó arca és szelíden mondja:
Beiratlak fiacskám a gimnáziumba!

Majd ha megerősödtél iskolába mehatsz,
A kis Kovács Andrásnak mennyei vigasz ez,
Nem tudja kifejezni máskép' a hálóját
Ajkához emeli az urnó ruháját.
Csendesen légy fiacskám! ne erőlted magad!
Mert így a gyógyulásod csak nehezen halad;
Majd a tanár uraknak beszélek felőled,
Ne félj hát! ha jól tanulsz, ember lesz belőled . . .

Gyorsan épült a fiu, csakhamar felgyógyult
Gimnáziumba került, hol jelesen tanult.
Itt lefolyván évei, theologussá lett,
Majd a pályája végén a külföldre kiment.
Teljesen kiképezve került innen haza,
Megtették hát tanárnak a kollégiumba.
No ezt már nem vállalom! . . . hiszen azt fogadtam,
Jobbágy népem nem hagyom se jó, se balsorsban!

A tanári katedrán nem tehetek értük
Csak úgy segíthetek, mint az ő lelkészüik.
Apám, anyám köztük van és sok búkat látott,
Ugyan ki tesz ezeknek mostan igazságot?!
A fejedelemasszony, kit még nem ismerek,
Tegyen itt igazságot! megyek, hozza, megyek!
És el is ment azonnal hálóját leróni,
Csakhogy most sem sikerült vele találkozni.

A fényes palotában, mikor megérkezett
Csak a Nagyasszonyt látta, amint széjjelnézett.
Lehajolt hát kézcsókra, hogy az áldott kezét
Kétszer is megcsókolja, amely úgy felemelt.
És azután elmondta mi a szivén fekszik.
Ami nem az embernek, de Istennek tetszik,
Hogy ő a jobbágy népet hűtlenül elhagyná,
Még az a jó Isten is csapással sujtaná.

A fejedele'masszony meg fogja érteni
Legyen szives Nagyasszony neki jelenteni!?
Jól van fiam! megmondom, megért ő tégedet,
De most nem háborgatom; tudod oly gyöngye lett,



Éppen úgy, mint jó-magam; ... itt van már az este,
Nyugvóra száll! le a nap az éjjeli csendbe ...
Menj csak! és a nép között foglalj el állásod,
Szálljon rájuk örökké a papi áldásod!

Köszönöm édesanyám! ha szabad mondanom,
A fejedelelnővel imába foglalom.
Elmegyek a nép közé arra az állásra,
Szálljon mindkettőjükre az Isten áldása.
Ahogy ezt kimondotta, két szemé harmatja
Nagy és nehéz cseppekben gördült a padlatra.
Aztán megnyílt az ajtó és egy játszi sugár
Mosolygott a távozó Kovács András után.

Másnap a fiatal pap írásban megkapta,
Hogy állását a nép közt rögtön elfoglalja.
Óh! milyen örömmel ment, várták a hívei,
Az összedobbant szívek százai, ezrei.
Mikor beköszöntőjét köztük megtartotta,
Vele együtt jobb jövő vonult a templomba.
Ősz apjának anyjának nagy tisztessége lett,
Diadalt ült köztük az emberszeretet ...

De az irigy természet az örömpoharat
Megtöltötte keservvel egy rövid hét alatt,
Busongó harangzugás hirdette Patakon
Mehalt Lorántffy Zsuzsánna fejedelemasszony!
És ennek visszhangja kelt az egész vidéken
Legkivált az ifju pap szerető szívében.
Hogy fogja most leróni hála tartozását?!
Akinek ő annyiszor vette pártfogását.

Bus szívvél kocsira ül s Patakra érkezik
Ahol már a koporsót sűrűn környékezik,
De hogy látják fájdalmát, utat nyitnak neki,
Ő csak néz a halottra s rögtön megismeri ...
Aztán egy kiáltással térdére rogyott,
Édesanyám! ... Nagyasszony! ... Mind a kettő halott!
Ismeretlen ismerős, kit anyjaként szeret ...
Kovács András ifju pap két halottal temet.

Óriási részvét! sir az egész ország!
A bánat könnyözönét patakokban ontják.
Rákóczy György özvegye Lorántffy Zsuzsánua
Letéleltik pihenni a viszontlátásra.
Jótettei repülnek mint az angyalszárnyak,
Lelkét a Nagyasszonynak nem környezik árnyak,
Velünk él az örökké! csak hogy más neve lett ...
Ismeritek mindnyájan! ... A jócselekedet!



TARCALI NAGY JÓSKA ÖRÖKÉLETE.

Irta: Szabó Pál.*

A legelőn hosszú pillákkal bámult szét a telehold. A napközi forróság megbujt a vizparton, de pár perc alatt ádáz mohósággal zudult le a gátak közé s beletemetkezett az álom felé hullámzó habokba. Az itatókútnál egy tücsök buja ciripeléssel kereste a találkozóra invitált párját, egyebekben pedig nyári este volt és az aratás vége felé járt.

A vizparti füre csillogó fémlenezként borult a harmat és könnyű párába fürdött a föld.

Messziről, a dülők vége felől széthulló éneklés hangzott, a részes aratócsapatnak a nyári szerelme, kenyere, verejtéke volt beletemetve ebbe... Az ének messzenyuló akkordjai belevesztek a távoli ég villanó morajlásába, mert valahol, arra Várad fölött vihar volt keletkezőben.

Hol szétterült, hol összement az éneklepel, de ahogy kiérték az aratók a dülőről a falu felé, teljesen szétfutott ez a dal a legelőn.

Tarcali Nagy Jóska fölcserélte vállán a kaszát, odahajolt a mellette daloló lányhoz és a fülébe sugta:

— Maradj el, Mária...

A lány belenézett a fiu arcába és a lelkéből kikacagó mosolygással tovább énekelt:

„Én is vótam annak kerülője,
Barna legény igaz szeretője...”

Hanem azért az utolsó strófák után — csak kilépett a sorból és mire a többiek észrevették volna, odacsatlakozott a hátra maradó fiuhoz.

A fiu félkarral átölelte a lánynak a vállát, újra a fülébe sutogott:

— Szeretsz Mária?...

— Hogy is kérdezhetsz Jóska ilyet, tudod, hogy szeretlek...

A holdfény csodálkozva táncolt a kasza simára csiszolt lapján s két szerelmes lelkében forró vágyak után kutatott az éjszaka...

De egyszerre szélroham nyargalt keresztül a gyepen, a hold eltűnt és olyan furcsán, olyan idéttlenül menekültek keresztül a legelőn az árnyak.

A közelgő vihar előtt térdig hajoltak a tóparti nyárfák s nagy súlyos csöppekben zuhogni kezdett az eső.

— Szaladjunk a többiek után Jóska, mert fázom, — szólalt meg a lány és összébb huzta keblén vékony bluzát.

A fiu szótlanul levetette a kabátját és ráborította a lányra. Belecsókolt a szájába, amikor a kabátot rágombolta.

Vastag zuhatagban megindult az eső, sűrű barázdákban folyó végig az agyondolgozott ingen keresztül a fiu hátán. Ahogy fellobbant egy-egy villámlás, előttük feküdt nem messze a falu.

*

A láz tulajdonképpen úgy kezdődött, hogy az esküvőjüket követő vasárnapon Mária valami szót hozzá és ahogy hirtelen arra fordította a fejét, egy kicsi megszédült. Olyan furcsán esett neki ez a kis szédülés, inkább

* Egyszerű, 6 elemi iskolát végzett magyar kispap, kinek földi java 5 hold föld.

érezte, mint látta, hogy egy kisit előrébb sorakoztak a helyükről a közelebbi tárgyak. Ez ebéd előtt volt a kert elején. Ebéd után újra végig ment a kerten, valami szorongó félelemmel próbálgatott behunyt szemmel félrenézegetni, hogy nem érzett semmi különöset. De ahogy felnyitotta a szemét és melegenézett a ragyogó vasárnapba, újra megmozdultak a fák, a távoli tanyaházak és odébb rúkkoltak jónéhány lépést a helyükről. A távolabbi többet, a közelebbi kevesebbet. Eleinte szemérmes sorakozással sorakoztak, de jónéhány perc múlva már lobogó libbenéssel mozgolódtak úgy furcsán, félkaréjba mentek.

Messziről, az öntudatának a legtávolabbi árnyékából egy patányi félelem jött rá a lelkére. Jött orozva, lábujjhegyen ez a kis félelem és nőtt minden gondolatot elborító növekedéssel és áthatatlan hullámmal suhant keresztül a fején. Minden további fontolgatás nélkül leült a diófa alatt egy fatönkre.

Olyan okosnak, olyan józannak érezte magát és rájött, hogy izzad.

Olyan ijedelemmel dobolt bele az agyvelejébe a vérkeringése, hogy azt hitte, menten kiürülnek a testében a csontok.

Egy ökörnyál akadt meg egy diófagalyon a feje iránt és mintha az ő eljövendő bizonytalan sorsát példázta volna, titkos írásjeleket pingált bele az őszbeboruló napsütésbe...

Nem volt ennek neve, de félelmet érzett.

Huszonhét évesen, erősen, ezer gyönyörűséget ígérő házaselete előtt gyötrelmesen félt valamitől, valami névtelen nagy-nagy szörnyűségtől... A feleségének, Máriának a ruhája libbenését kereste elrémült, könnyes szemekkel a fák között, hogy jönne már,

hozná már a hangtalan réműletre a vigasztalást... Hozná lobogó, szerelmes csókjával csordultig tele életét, lesimitaná homlokáról ezt az idegenből rászakadt verejtéket... tétova mozdulattal vett föl a földről egy eldobott fadarabot, két kézre fogta és megcsavarta, mint a fűz vesszőt. A karódarab előbb ingadozott, de aztán megadta magát a ropant markolásnak, recsegve bomlottak fel a farostok s a fa apró forgácsra pattant széjjel.

Mária zajtalanul jött át a bokrok közt, csodálkozva szólt rá az urára:

— Az Istenért, mit csinálsz Jóska?

A fiu felriadt a küzködő gyötrelemből, lesöpörte térdéről a szilánkokat.

— Gyere, ülj az ölembe, Mária!

Az asszony oda ült az ura ölébe, két karjával átfonta megkínzott fejét és a félelem azonnal szétfutott onnan egy ideig.

— Valami bajod van, én szerelmesem?... Mond meg nekem, én édes uram...

— Mi lehetne? Nekem... Hiszen még nem adhattam neked az igazi csókom, még nem adhattam neked az életem... Nem, nekem nincs semmi bajom se...

Nemsokára pedig ágynak esett és bizony nagy beteg lett Tarcali Nagy Jóska!...

*

Már elmúlt a tél s a márciusi nap belerezgett a tükörbe a szemközi falon. Benne lógott izzó korongja a tükör határt nem ismerő mélységeiben, mert hisztudta Tarcali Nagy Jóska, hogy a nap mögött látszó fal nem igazi fal, a nap is csak álom-nap, amelyet belevetit az árnyak lelkébe, a tükörbe, az óránként tovább sétáló napkorong a falon...

Nap nap után új szenvedéssel volt tele az ágya, a lelke, de most ez az élete nyarán csókba fűrésztött lelke valami szent bizodalommal nézett elébe ennek a rég várt tavasznak. Tova tűnt a tél kinja, szenvedése. Valamit tenni akart, valami szépet, valami nagyot, amelynek láttán bizonyára felakasztja kaszáját, vagy magát a halál. Érezte, hogy valami lesz most, amely diadalmasan tovább hurcolja a kacagó, ezüst fényzuhatagban zuhogó tavaszidőn át Máriával együtt a nyár felé, az életük tökéletes bevégezése felé.

Felkönyökölt az ágyban és hátra nyult a feje irányában, kinyitotta az ablakot, belékiáltotta a márciusba:

— Mária! Gyere be, Mária! ..

Kopogás hangzott a tornác vége felől és Jóska most született gyermekörömeivel számolta a pillanatokot, míg az édes asszonya ideér... Maradék életét egy csókra gyűjtögte, úgy érezte, hogy egyetlen csókban meggyógyulna a teste, a lelke, de hajh, halántékán fájón lüktetnek fel a meglassult erek erre a gondolatra valami keserű íz is futott keresztül a szápadlásán.

Belecsikorgatta a fogát a párnába és ököllel belevágott az ágya végébe.

— Itt vagyok, én egyetlen szentem, szenvedő mártírom, itt vagyok!... Csókolni akarsz? Hát csókolj! Akarod, hogy csókoljalak? Hát csókollak!...

Gyönyörű, fiatal teste föltérdelt a beteg ágyára és csókolta az urából mindazt, ami a nyári eső óta megmaradt erre a márciusra..

Ha közel volt hozzá a felesége, mindannyiszor vissza tért belé az élet, új erőt kaptak a levert izmok s némi biztató fény csikja

villant a lelkén keresztül a jövő vendőnek.

Néhány percre most is vérebess dobolt a nevető élet, tönkrevért izmu karjait kitárta egy igazán életölelésre. Valahonnan, nagyon messziről belemuzsikált a lelkébe az első házasidejének minden elmúlt szépsége, de homályban borult szeme előtt a kis szoba, most úgy érezte, hogy Mária hirtelen igen messze maradt tőle és mellél átfogta egy köhögés...

Mária kitárta a kiskertbe nyíló ablakot és a beömlő sugárözönben belopakodott a csirákat hajtani induló föld szaga. Valami nagyon egészséges pára alakjában volt ez, Jóska megérezte, hogy a fényrengetegben új fogantatásra készülődik a föld méhe, ahogy erején fölötti vágyódással elnézett a kinyitott ablak iránt, ott állt Mária, a bezuhant napfény mohón ölelte át s arcbőrére lila árnyalatot huzott, a nyakán pedig selymes ringással meglengette a széthullt hajpihéket, az életnek ezt a diadalmas jelvényét.

A Jóska lelkében fölpattant egy parányi kis halk melódia. Olyanformán érezte ezt Jóska, mintha lelkének egy titkos rekeszében hirtelen kinyitott volna egy őskori zsoltár s e zsoltár versei kelnének most életre az első lapon... Szívének minden vágyódását kinyújtotta a szent zsolozsmák után és öntudatába belevájtak az életrehívott zenehangok, eleinte bizonytalan töredékekben lógtak a szobában szerteszét, ráhulltak a Mária fényvel körülölelt alakjára, aztán kedveskedve csalogatták magukhoz a muskátli levelek telecsengtek bontták a szobát.

Jóska tikkadt szomjuságában a vajudó Időnek szinte önkivületi lélekállapotban mondta egy láthatatlan hatalmasság parancsa alatt:

— Édes ...

Ezüst csergősü csiri csáréval muzsikáltak ra az első tust a tavasz, a napfény, a muskátlilevelek és a feleségének őfelé libbenő ruhája.

— Édes édes, édes ... — kuncogott tovább a lelke és a Való szent kavarodásba kezdett, csilingelve nógatta tovább eddig soha nem folytatott beszélgetésre ...

A felesége újra az ágya előtt állt és konok várakozással megvetette lábát a szobában a csönd. Ujabb harc, újabb vívódás, a lelke mélyén újabb zsoldárlevelek nyílnak, de jaj, valahol egy köhögés már veri az indulót, de könnyezve, de sirva, de imádkozva mégis kibuggyan lelke kapuján az ének:

„Édes, kedves kisgalambom, violám ... Szeress engem igazán, de igazán! Amennyi csepp víz van a fellegekbe Annyiszor vagy kisgalambom eszembe! ...

Rátenyerelt minden tenyerével az asszony lelkére az ének, átfogta egyedüli énjét, belebugyolalta minden valóját ez a minden határt ledöntött örök szerelem. Sirásra görbült le olyan kevés csókot kapott puha szája, ráborult a dalban dicsőült urára és sirt keservesen ...

*

Régen volt, hogy eltemették Tarcali Nagy Jóskát, a padlásra került föl az ágya és bizony, legtöbbször a gondok vonták az ágy helyén az ekét. Szántogatták a Mária özvegy életét a gondok, belevetettek ebbe minden csunya szomorúságot, ami csak egy özvegyasszonynak darabba maradt életébe befér ... Rövid házasságukból már nőtt a gyerekek is, a Jóska. A Mária szemébe szakasztott olyan pont, mint az édesapja, különösképp így jut az eszébe, mikor kézen

fogva mennek itt keresztül a legelőn. Most kél a nap és millió kaláris csillog a gyeptengerre vont pókhálókon, apró ezüstszegek, amelyeket egy idegen bolygóból szórtak le az angyalok az éjszaka a földre. Ráfagytak a legelőre a nyári szivárványok s ilyenkor, ha kél a nap, megpróbálja mindennek még egyszer kibontogatni színét. De a színek a sejtés homályába vesznek, csak kettőjük lábnyoma húz el a földek irányába a deres reggelen s távol, a földek közül énekszót hoz erre a reggeli fény. Jön, hullámszik az ének, erre a dülők vége felől, míg végre engedelmesen szétterül a legelőn:

„Édes kedves kisgalambom, violám ... Szeress engem igazán, de igazán!”

— Édesanyám, hallod? ... Valaki dalol, — szólalt meg a kis Jóska

Mária megállt a csengő fehérfénybe burkolt gyepen, elnézett arra a kelő nap felé. Mint olvasztott ezüst, úgy csurgott a fény a szent edényből, óriási sugarak hulltak le rájuk a csordult kegyelemből s a dér, ez a megszentelt hó, hódolattal olvadt meg a fénytenger előtt.

Hát jött, jött az ének a földek felől, szétterült a legelőn és elszállt messze, a falu felé, elveszett ott a falu tulsó házai között.

— Édesanyám, hallod? ... Valaki dalol! — szólalt meg újra a kis Jóska.

— Igen, fiam. Valaki dalol ... Valaki dalol, aki már nincs és mégis él, aki régen meghalt és mégis itt van velünk minden órán. Bekopog a faluba minden házhoz, akármilyen szomorúsága van is némelyiknek ... Bekopog és szétteríti örökéletre ágyazott szerelmes lelkét és a szájába adja minden élőnek a dalát ...

Valaki dalol... ma is, holnap minden életre teremtett falusi nő-
is, száz év mulva is, benne van tázó embernek a dala...
ebben a dalban a nyár, a tél, az S az Úrnak a lelke nyugszik
ősz, a dűlő, a legelő, benne van vala ezeken a dalokon...

A romániai magyar református keresztyénség

1931 október 4 i nagyváradi nagygyűlésen — az október 1—4.

napjain tartott VIII. református nagyhét tanácskozásai alapján

ünnepélyesen kinyilvánítja a következőket:

1. A Felséges Ursten kegyelme iránti mélységes hálaadással tesz bizonyosságot, hogy a pásztoroknak, őrállóknak és hiveknek ez az egybesereglése ismét áldott alkalommá lett arra, hogy a református keresztyén hit- és szeretetközösség öntudatában megerősödjünk s a súlyosan reánknehezülő idők megpróbáltatásainak alázatos elszánással nézzünk elébe.

2. Ünnepélyesen kijelenti, hogy jelenlegi körülmények között a református keresztyén Egyház szent és elodázhatatlan kötelessége vállalni a szociális válság megoldásában a maga igényét és kötelezettségét, felelősségét és önvédelmét. Kötelezve van hirdetni és munkálni Krisztus uralmi igényét az emberi lélek, a társadalom s minden emberi alakulat felett. Kötelessége Isten Igéjének igazságát mutatni fel mindenki számára, megalkuvás és kedvezés nélkül. Kötelessége a hitből fakadó szeretet munkájával egyrészt vádat emelni s képviselni a Mammon szívtelen bálványozásával szemben, másrészt orvosolni a lelki testi nyomoruságot és szükségét. Evégből elkerülhetetlenül szükségesnek tartja, hogy az Anyaszentegyház pásztorai és hivei mindenekelőtt magukat adják alázatos engedelmességgel Isten akarata alá s az Ur Lelkével fogjanak munkához.

3. Ünnepélyesen kijelenti, hogy Egyházunknak kötelessége a saját kebelében, közösségében és szervezetében mindent elkövetni arra, hogy tagjainak lelki és testi existenciája biztosítsék, hogy a református társadalom az ősi puritánság, külső egyszerűség és igénytelenség, önzetlenség, a fegyelem és munkás szeretet visszaállításával a maga körében a szociális problémákat megoldja. Tovább nem halasztható kötelessége az egyház tagjainak, hogy maguk között a társadalmi és osztálykülönbségeket, ellentéteket, választófalakat a keresztyén szeretet bátorságával ledöntsék.

4. A nagygyűlés felhívja az egész református társadalmat: legyen hívő és bátor arra, hogy Isten Igéje iránti engedelmességgel, egyöntetű eljárással, társadalmi uton alkossa meg azt az evangéliumi életrendet, mely alkalmas a maga körében nem csak a munkanélküliség és nyomoruság eltüntetésére, hanem olyan példaadásra is, amely mindenkinek alkalmas utat mutathat az általános szociális válság leküzdésére. Különösképen fontosnak itéli azt, hogy a református Nőszövetség áldott munkássága mellé, mint a hívő szeretet másik munkás karja, a református férfi társadalom is megszervezkedjék az Anyaszentegyház kebelében. Evégett a nagygyűlés felkéri az egyházkerületek főhatóságait, hogy megfelelő, gyors és hatékony kedvezményezést és intézkedéseket tegyenek.

KIS PÁL VÉTKE.

Irta: Muraközy Gyula, kecskeméti református lelkész.

I.

Kora hajnal óta ott álldogált a sovány tehenével. A vásárra hajtott, elcsigázott, megrémült marhák szüntelen bögtek köröskörül. Kipirult, kiabáló kupecsek vitáztak. A fölkhavart, napsugaras, uszó porfelhőkben zsivalygott a vásári tömeg, mint egy tarka hadsereg. Valahol, a másik szélben a Carment játszották a komédiások felismerhetetlen rosszul. A lármán átvergődő egyegy hang olyan volt, mintha valaki távol sikoltott volna.

Kis Pál a vevőjét várta, aki a tehenét megvette kilencvenkét forintért. Nézte az „anyjukot“, ki összegörbülve üdögélt egy most vett, lefelé fordított teknőn. Mind a ketten kicsik, ráncosak és csunyaak voltak; hasonlóak, mint két egyforma, száradt levél.

A vevője urforma ember volt. Egy pesti banknak volt fiókja a faluban. Az küldte ki őt ide Sovány, pápaszemes, jószívű ember. Érdeklődve hallgatta végig a Kis Pál regényét.

— Nem adnám én el, kéröm... Dehogyan adnám! Csak hát... pénz köll a házba... Mer hogy mán meg a kisebbik lányom is halni készül. Patikára köll... Ugyis eléggé mögvert mán az Isten peig! A nagyobbik lányt csak most temettük el, hektikás lött, instálom...

A bankhivatalnok kicsit meghatottan igazított a pápaszemén. Megvette a tehenet.

— Nekem is van egy lányom. — mondta csöndesen — azt is

attól féltem. Ő érte jöttem'vidékre. Most majd tejkurára fogjuk... Iszik jó, hizlaló friss fejt tejet.

Mikor a tehen árát csörögve számolták a kezébe, úgy tetszett Kis Pálnak, mintha körül angyalok nevetnének. Mintha rá mosolyognának a finom lányarcok a bankjegyeken.

— Pestre mögyünk. — mondta az anyjuknak, miközben végigbaktattak a piszkos, nagy vásártéren. — hadd vizitálják meg a doktorok! Olyan lesz az a lány, mint a makk. Csak kurázsi, öreg anyjukom!

Letelepedtek az árokparton, az országot mentén. Vidám, pöttyös katicabogarak szaladgáltak a hosszú fűszálakon. A vásári zaj itt már egybefolyt, mint a tengerzugás. Kis Pál újra átszámolta a pénzt a feleségének. Jobb helyt van az asszonynál a harisnya szárban. A zsebében kotorászva egy kemény papirlapra akadt. Névjegy volt.

„Boros Pál, bankhivatalnok, Vásári Nagy utca 10.“

A bankhivatalnoké. Erre irta rá a foglalót. Kis Pál az ujjá közt forgatta, két rétt hajította a kartonlapot. Rajta maradt a hüvelykujja görbe nyoma.

— Jó, hogy urak vannak... — mondta mosolyogva a bajusza alatt, — más ugyan meg nem vette volna a tehenet...

Ez a kis guny, a másik becsapása fölmelegítette, mint a pálinka. De egy jobbik érzés eloltotta ezt a kis kárörömöt.

— Derék ember pedig, derék... — tette hozzá, — és neki is be-

teg a lyánya. Annak vötte a tehenet...

Elhallgatott, A levegőbe nézett. Mintha egy elröppent madár után bámulna. Hirtelen megszólalt.

— Te, anyjuk... ez így nem jó lösz, hallod e?... Az az ur a lányának adja a tejet... Peig az a tehen köhögős... A Veronka is attól lött hektikás, Az a lány is mögkapja...

Az asszony ijedten vetett keresztet magára, mintha lidércet látott volna.

— Jézusom, — mondta halkan.

— Akkó peig mi megmérgezzük azt a lányt!... A mi tehenünktől fog meghalni.

A hangja kissé elrekedt, mintha levegőt nem találna. A szél rá-suhogott a fákra. És a levelek, virágok, fűszálak didergősen reszketni kezdtek. Csönd lett. Ugy érezték, egy szomorú, hideg árnyék surrant középük. Az asszony a szemét törülgette.

— Jézusom, ugy e pedig mögmondta a Veronka? A halálos ágyán... Hogy: „Édes apám, emésszék el azt a tehenet... Elég, hogy én bajt kaptam tőle, ne okozza a mások halálát“. Osztt most mégis eladtuk... Átok is van azon a tehenen! Jézusom, hogy gyujtsak én most gyertyát a Szűz Anyának?

Kiss Pál nézte a méheket, melyek a nagykelyhű virágokból torkoskodtak. Néhány fonnyadt emlék uszott át az agyán; gyorsan, mint a patakba esett levelek. Átvillant, mint egy halvány fénysugár — a Veronka képe. A szépséges lányáé, akit kisasszonynak akart nevelni. Rögtön utána fekete felhő kerekedett, mely betakart mindent: az elhatározása.

— Hát nem fog annak az urnak a lánya heptikát kapni a

tehenünktől!... Visszamék. Visszaszámolom a pénzt egy szálíg. Osztán... elemészttem a tehenet.

Fölállt. Kicsiny, összeesett alakját kihuzta az elhatározás. Az akarat vágya végigfutott a testében, mint a vér. Az öntudata alatt egy kis büszkeség ült meg, hogy akarni tud.

Az asszony ijedten buzta öszszébb a kendőjét. Ő volt az önzőbb és előrelátóbb.

— Mit csinál kend? Visszaadja a pénzt? Hát miből viszi Pestre a lyánt? Aki még él?

Kiss Pál megállt Mintha minden, eddig feszítő belső rugó összetört volna benne.

— Né... — mondta halkan, — persze, az Ilon... Mit csinállok vele akkor?... Ő néki mög a patikára köll...

Csöndes rémület csapta meg. Mintha mély örvény felé uszna, mely biztosan elnyeli.

— De há', — füzte tovább — ugyse lönne áldás azon a pénzen. Mögverne érte az Isten. Mög... Hogy a halálnak adtuk érte azt az uri lányt.

Megborzadt. A gondolata haladt lassan, mint egy nehézkes, rozsdás szekér, — ugyanazon a csapáson.

— Mögverne... Tán a lányunkat is elvönné... ha azon a pénzön patikáznánk.

Az asszony ijedten szorongatta a pénzt. Mintha a lánya életét készültek volna kiragadni a kezéből. A gyerekéért való rettegés lázas meleget csapott az arcába.

— Megbolondult ked?... — kiáltotta majdnem, — hát a más gyereket akarja menteni a magáé árán? Hát nem mondta a doktor? Pest köll, meg operálás köll, különben vihetjük a másik után?... Ez az egy maradt mög, ez az

árva egy, most el akarja veszejteni? ... Mi lösz véle a pénz nélkül?

Kis Pál ránézett a feleségére. Nehéz, mély hur pendült meg a lelkében.

— Igaz, — felelte halkán. A gyerekeik iránti nagy szeretet kovácsolta az egyetértést a két csunya kicsiny ember között. Talán a tőlük, csunyáktól jött, megcsodált szépséget szerették annyira a két leányban.

— Igaz no, — intett a fejével — a pénzt nem lehet visszaadni, El se kelne a tehén ebben a rossz vásárban.

Körülnézett. Zörögtek a szeke-
rek a köves, fehér országuton. Egy csikó nyakán nevetett, csilingelt a csengő.

— De hát akkor ... — mondta Pál tétován. Új gondolatok jöttek felé, mint sötét varjucsapat.

Az asszony kisimogatta tenyerével az ülésben meggyűrött szoknyáját.

— Gyűjön haza, — szólt oda az urának,

— Nem mék! ... — felelte Kis Pál, — Hanem te csak erigyj! Vidd a pénzt. Pakold föl a lányt, holnap Pestre mögyünk. Én még maradok. Valahogy elcsinálom ezt a dógot ... Erigyj no! ...

Az asszony megfordult. Csak akkor mert az urának ellentmondani, ha lányáról volt szó. Vitte a pénzt a kopott harisnyaszárban féltőn, mint valami mérhetlen kincset. Apró, görnyedt alakját, utána futkosó árnyékát elmosta a fehér porfelhő.

Pál magára maradt. Az az érzése volt, hogy valaki keresi, üldözi, mint egy bűnöst. Hogy valaki ránéz vádolón, szomoruan. Valami törékeny, selyemruhás úri kisasszony ... Aki sorvad, fonnyad szemlátomást majd, mint

az ő Veronikájuk egykor menthetetlenül őszi levelek módjára...

Végigfeküdt a fűpázsiton sokáig, mozdulás nélkül, mint egy szobor. Talán több óra hosszáig. Az arramenők részegnek gondolták. A poros napfényben játszó szitakötőket nézte. A gondolkozása lassu és kinos volt, akár csak egy berozsdásodott gépmegindulása. Talán nem is gondolkodott. Csak képek, alakok vonultak át az agyán rendetlenül, mint a vásárosok az országuton. Valószínűleg szundikált is egy sort. Ugy tetszett neki, hogy két hajló ág között Veronkát látja, aztán egy finom, sápadt kisasszonyt. Aztán egybeolvadva a kettőt.

Fölugrott. Elővette a barna cseréppipát; megtömtte erősen.

— Azt mondta a Veron, hogy elemésszük ... Hát möglösz ...

II.

Alkonyat fele találkozott a bankhivatalnokkal. Az már mesziről mosolygott.

— Hahó, Kis Pál uram! ... Megfejtük már a tehenet. Szép, meleg, tiszta teje van. Jóízűt ivott belőle a kis lányom ... Jöjjön már be, nézze meg a tehenét az új helyén ... Vigyázzunk ám rá!

És szívélyesen betuszkolta Pált a kapu alá. Szűk, utcavégi udvar volt. Az öreg, vadszólóvel fölfuttatott kerítés kihajolt egy helyen az utcára. A ház nyílt verandáján nők ültek. Az egyik egy vékony, fehérbluzos, szőke leány. Vastag, leeresztett hajfonatában olyan volt a rózsaszín másli, mint egy óriási lepke.

Kis Pál előtt összefolyt a világ. Csupa színes folt nyüzsgött előtte. Nem mert belépni.

— Köszönöm a szíveségét, —

mondta — de most igen sietős a dógom. Majd máskor egyszer...

Sietett ki, mintha rémek űznék. Egyre a rózsaszín másli nevetett előtte.

— Az a leány lösz a hektikás! — gondolta.

Hirtelen megállt. A szive erősen, gyorsan dobogott.

— Dehogy lösz... Egyikse lösz...

Megindult, mintha belső nagy erő vinné. Hosszu konyhakést vásárolt. Aztán elődöngött a Laci-konyhák körül a leszálló estében, mint egy nyugtalan árnyék. A kés markolatát szorongatta görcsösen, ahogy a vízbefuló a mentő evezőt.

Az este sötét volt. A teli hold sűrű, vastag felhőszövetekbe takarózott. A lámpákat nem gyújtják meg holdtöltekor. Mert holdfény van, a — kalendárium szerint. A cigány huzta a Laci konyhában. Részeg legények rázták kezüket a levegőben és énekeltek rekedten, ordítva. Közel és messzi a kutyák felelgettek egymásnak.

Kis Pál ott állott a Vásári Nagy utcában. Megismerte. Az a nagy sötét tömeg, elfoszló vonal... az a bankhivatalnok háza. Körülkerülte. Megmarkolta az alacsony kerítés tetejét. Hirtelen forróság lökött a fejébe. Ezer rezgő, fényes pont mozgott a sötétben. Beugrott, Döngött a föld a csizmája nyomán. Rémsülten fogta vissza a lélegzetét. Csak a vásártéri hegedűszó sikoltozott. Közelben a diófa suttogott valamit. Pál megindult. Kiyette a sötétben az istálló nyomott tetejü, rozzant tömegét. Lábujjhegyen lépett, de galy reccsent a lába alatt. Meghökken. Egy pillanatig mintha merev vassá vált volna minden tagja.

Az istállóban koromsötét volt. Fekete, zsibbadt, lomha csönd... Csak a tehén emelte föl néha a lábát, hogy a legyeket elűzze. Vagy a farka csapódott halkan ide-oda.

Pál közelebb ment. A szalma kellemetlenül zörgött a lába alatt.

Szinte lihegett. Tarka, különös alakok kápráztak el előtte. Elérte a tehenet. Kitapogatta. Neki célozta a kést. A szügyébe... Neki feszítette...

...Egy tompa zuhanás volt az egész. Pál fölegyenesedett. A szomszédban ugatni kezdett a kutya dühösen, szakadatlanul. Az istálló megtelt füledt, nyomasztó forrósággal.

Pál arcán hideg nagy veriték-cseppek csusztak végig. Kiment. Félig szaladva már, Száradt venyigék jajgattak a lába alatt. Azt hitte, sohse ér a kerítésig. Egyszerre megállt félig dermedten. Mintha ajtó-sarok csikordult volna... Vagy gyufa sercenne valahol... Semmi.

Átvetette magát. Dörgött a föld, mintha fájna neki. A korhadó kerítés fájdalmasan recsegett. Pál szaladni kezdett. Mint az őrült, aki vihogó kísérteteket képzel maga mögött. Utána kiáltottak?... elébe álltak?... letépték a ruháját?... Lehet. Ő csak rohant. A szél süvitett a füle körül.

Mikor megállott, künn volt már az országuton. Egymásra borulva aludtak az akáclombok. Pál gyalogni kezdett. Ment szóvalanul vagy pár óra hosszáig. A lélegzete rendesen járt, csak a szive dobbant különös nagyokat. Egyszerre megállott.

— Hát nem lösz hektikás... nem...

Fölnézett a sötét, felhő-kárpitos égre.

— Istenöm... — mondta hal-
 kan, — bocsásd mög a vétkö-
 met... ha ugyan vétők volt...
 Messze nézett Ugy tetszett, mintha
 távol, messziről mosolyogva in-
 tegetne feléje a két leánya, a ha-
 lott is, meg az élő is és moso-
 lyogna a falu felől a rózsaszín
 máslis, szőke urileány is...
 És Pál csöndesen, lassan újra
 megindult a néma, fekete éjsza-
 kában.

BÉKEPRÉDIKÁCIÓ.

Atyámfiai, Emberek!

A világ farizeusai itt s ott s mindenütt hangosan
 Szavalják a világ fülébe:
 Nem akarjuk, hogy háboru legyen!

Vigyázzatok hát: ismét háboru lesz.
 Nem érzitek kesernye füstjén:
 Mit sülnek a halál-szakácsok?

Atyámfiai, Emberek:
 Lázadjunk fel a Halál ellen,
 Jertek, öljük meg a Halált!

Atyámfiai, Emberek!
 Harsanjon ajkunkon az élet
 S hirdessük a Halál halálát,
 Mert immár élni akarunk
 És nem leszünk halálfiak.

S ha már az élet ugysem élet:
 Haljunk meg épen, szépen,
 Asszonysiraltta nyárspolgári módon,
 Párnás ágyban, vagy karosszékben
 És gyermekekkel körülálltan
 S fűrészt mellett, veletl barázdán.
 Falon, műhelyben, íróasztalon,
 Csak úgy ne, hogy a Halál is hazug!

Atyámfiai, Emberek,
 Pax vobiscum.
 Békesség veletek!
 A koporsók deszkáiból
 Kis bölcsőket csináljatok.
 Béküljetelek és imádkozzatok:
 Ne legyen többé háboru,
 A földön békesség legyen
 S az emberekhez jóakarát...
 Atyámfiai, Emberek!
 Pax vobiscum. Békesség veletek!



Szombati Szabó István.

lugosi református lelkész.

AZ ÉN TÓTOM.

Írta: Donáth László, harasztkeréki református lelkész.

Szomoru novemberi napra viradtunk. A szél üvöltve rázta az ablakot, a fákról tépte a sárgult levelet. A felhők lába a hegyoldalon botorkált, mintha a kopaszodó bokrok között szállást keresne. A torony körül éhes varjak kóvályogtak, bus károgással jelezve a közelgő telet.

Délig hideg eső permetezett, aztán apró darát szitált a földre az égi malom s csontig vágott a sivító szél.

A szalma tövéről elnyujtott vonítás jelezte, hogy a kutya is fedél alá kívánczik.

Hát az utonjáró?!...

Istenem, kit hoz megint a balsorsa?...

Félénk kopogtatás után görnyedt öreg ember lép a szobába. Köszön s megkérdi tisztességgel:

— Hogy vannak nó, hogy élhetnek?... Hálistennek, ha egészségben tisztelhetem.

Megfelelek illendően s közben serényen kutatok az emlékezetemben: hol láthattam ezt a leromlott vén embert?...

Mig a havat lerázza magáról, csakugyan kisütöm. Tóth Péter, a régi falumból, ahol fiatalkoromban paposkodtam... Azt a szakadozott szalmakalapot még én adtam neki.

Valamikor dolgosom volt, a kánonika földeken esztendőig kapálgatott harmadában. Becsületes, jó munkás volt, huncutsággal nem igen próbálkozott soha.

Az ismeretséget azután is tartotta, hogy a falujából elkerültem. Városba menet, vagy onnan jövet rendszeren utba ejtett.

Egy kis enivalót, egy pohár pálinkát nem sajnáltunk tőle. ha úgy fordult, az éjjeli szállást se.

Utazó ember nem nagyon válogat, az udorban szívesen meghuzódott s ha egyébbel nem hálálhatta meg, legalább hirt hozott a régi falumból.

Kinek született gyermeke, ki tehene ellett kettőt, ki égett le, kinél licitáltak; hol temettek, hol lakodalmaztak, mind tőle tudtuk meg, s ami mindennél fontosabb, rendszeresen azzal végezte, hogy a régi falum most is sir utánam, mert olyan papja sohase volt, de nem is lesz soha.

— Aztán mi szél hozá felénk Péterbá? — kezdtem a szót, mikor az átalvetőt leteszi s ott-honosan elhelyezkedik a tüzelő mellett.

Nem sieti el a választ. Feje meghajlik a sűrű gond alatt, a ruháján szégyenkezve simit végig.

Szemügyre veszem. Hát, ahogy mondani szokták, foly le a rongy az öregről.

— Csak nem fogta koldulásra? — tusakodom magamban — szégyen volna az ügyes fiára!... Péterbá olvas az arcomból.

— Árvaságra juték, hajléktalan lettem. — magyarázza nekiszonyolodva.

— Hát a fia?! — kérdelem megütődve.

— Óh drága szép fiam! — csuklik meg a hangja s könnyét alig győzi nyelni, — meghalt a drága szép fiam, esztendeje tetük a föld alá.

— Hát a háza?... Ugy emlékszem, hogy magának szép

kis hajléka volt, az utra hát még se maradhatott

— Volt, de csak volt, mert mikor a háboruból hazakerült, örömben a fiamra irattam aztán mikor meghalt, az a jóféle menyem elkótyálta... Az adósság, a patika megette az árát, nekem alig juta valami belőle... Városra vetődtem a leányomhoz, aki valami gyárba jár az ura meg utcaseprő, hát urfélék no... Ott legalább fedél lesz a fejem felett, gondoltam magamban... Nem mondom, mert jól fogadtak. Mig a kicsi pénzem tartott, *lelkem édesapám* voltam. A vejem szinte mindennap elvitt a fogadóba... De a pénzzel együtt a becsület is elfogyott... *Vén gaz ember* kezdtem lenni s ezelőtt két héttel véglegesen kiadták az utat. Akkorra a ruha is lefoszlott rólam... Nézzen reám tiszteletes ur!...

Csak még egyszer hazajussak, gondoltam a nagy idegenségben!...

Megindultam s jödögéltem, ahogy lehetett de többet étlen, mint jóllakva Idáig valahogy eljuték s ha ki nem kergetnének, egy lépést se tennék tovább...

— Innen ma csakugyan nem, — biztatom nagylelkűen — ilyen időben a jó kutyát se szokták kiverni.

— Én pedig holnap se s az után se... Nem én soha tiszteletes ur, mert jöttömben ezerszer feltettem magamban, hogy ha csak befogad, holtomig szolgálom... Ingyen, tiszta ingyen!... Csupán ennem adjon s ha ugy lesz, vagy egy viseltes rossz gunyát s ha meghalok, temessen el... Esztendőkkkel ezelőtt hivott cselédjének, emlékszi-e?... Az óta egyet bánom, hogy nem jöttem... Most itt vagyok, bért se

kérek... Szánjon meg liszteletes ur... Télvíz ideje van, ne fagyjak meg az utakon!...

Megszántam, mert a pogány is megszánhatta volna, rögtön mégsem ígérhettem, az ilyet az asszonnyal is jó lesz megbeszélni...

Az asszony kapva kapott az alkalmon

Eddig is eleget zugolódott, hogy a gazdasággal nem törődöm, csak irkálással sültelenkedem amiből az ég világán semmi sem kerül a házhoz.

Pedig ebben tévedett a lelkem... Jó lélekkel mondhatom, hogy ebből került minden adósságom

— Legalább nem kínlódunk holmi tekergő fiatal cseléddel, — lelkesült a feleségem, — mert az ilyen öregember otthonülő szokott lenni. Tavaszra ismét marhát állítunk, az ősszel is csak a rossz cseléd miatt adtuk el, hogy bár egy fejős tehenet se hagytunk.

Ezután az irka firkát se bánja, ha ilyen vén ember folytatja a gazdaságot, mert az ilyet noszogatni se kell, tudja minek mikor az ideje s elvégzi rendesen, nem úgy, mint a magamfajta *gazda*... Amellett egy örökös szem, aki jobban vigyáz a miénkre, mint a magáéra.

Olyan szépen eltervezték hogy szebben már kívánni se kellett.

Péterbá ott maradt. A kicsi karikás ágy lekerült a padlásról s a konyhán a leányok agya alá.

Legjobbantán mégis a kis fiam örült a dolognak

— Ugye, édesapám, ezután mindenüvé enged a szekérrel? — kérdezte lelkendezve s én az első szóra megigérttem.

Fiatal cseléddel nem igen engedtem sehová, de Péterbá anyyi, mintha magam is ott volnék.

*

Hamarosan harisnyát megposztó ujjast szabattam, a városban új bakkancsot, bárányszapokát vettem; feleségem házi-gyolcsból, mismás vászonból fehérneműt csináltatott.

Szegény Péterbának nem volt több az átalvetőjében egy rongyos ingénél.

Kisfiam a meggyűjtött néhány krajcárjával selmeci pipát vett, görbe csutorával, én mindennap kiadtam a pakli zöld négyest.

Az egész ház Péterbát kultiálta s alig vártuk, hogy egyszer már új ruhába öltöztessük.

Egyéb fizetése úgy sincs legalább a ruhát ne sajnáljuk...

Különben is megérdemli, folyton tesz vesz a ház körül, gondja van mindenre, aztán olyan csendes szegény s úgy tele bánattal...

Éppen most is havat seper az udvaron s olyan búsan néz az ablakunkra, hogy a lelkünk még jobban megesik az árvaságán...

— Édesapám, — fut be a kisfiam — tudja e, hogy a faluban ki az első gazda?

Mosolyogva nézek rá.

Alig múlt hat éves, de már a faluban minden ember marháját ismeri. Tudja, kinek hány lova van, hány ökre s tehene. Képiros, kéifehér, kéitarka? Melyik a hojszás, melyik a csabeli s hogy melyiknek mi a neve?

— Ki nő? — kérdelem hogy kedvét töltsen.

— Hát a mi Péterbánk, — mondja furcsa kuncogással.

Feddőleg nézek rá, de nem hagyja magát.

— Péterbának van a legtöbb ökre, — folytatja kacagva — Ágnes csak a rossz inge ráncában hatot olvasott meg... Csá Bodor, ha Kondor...

Ágnes a kisebbik cseléd, aki

mindig kész a heje hujára. Valami rossz tréfát csinálhatott megint, aminek utját kell vágni, nehogy megbántsuk szegény Péterbát...

Felségesen sietve megy ki s még gyorsabban jó vissza.

— Tiszta igaz, — mondja szinte pityeregve — jaj mi lesz, ha a falu megtudja?!...

— Mi lesz? ... Semmi se lesz, — veszem át az irányítást — először, mert nem tudja meg, aztán, ha megtudná is nem a mi szégyenünk, — nyugtatom az asszonyt, de magam is szaporábban jövök megyek a szobában. — Hinnye vén embere!.

A kapu megcsattan. Kinézek... Éppen az új ruhát hozzák... A harisnyán fekete zsinór, a posztóujjason zöld hajtóka, nyárádkénteseken... Erre felderül az arcunk...

Feleségem a nagy leánnyal kemencét bevittet, a kicsivel vizet melegített, én Péterbát vetkeztetem... Alkonyatkor bele a szapulókádba s amíg fürdik, minden régi rongyát megemészti a tűz. Aztán tetőtől talpig új ruhába öltözik. Aki nem ismeri, csakugyan az első gazdának nézné.

Még napokig vizsgálódnak, mosnak, lugoznak a háznál s ami olyan, tűz nyeli el.

Szerencsére a konyhán tul nem terjedt az új gazdaság...

Egyik leánynak a rózsás pántlika, a másiknak a selyemkendő, így csak nem tudja meg a falu, idővel még mi is elfelejtjük,

*

Péterbá eléggé mozog a ház körül, de legtöbbet mégis a konyhán pipázgat, mert a pipa az istene.

Az éjjel ismét hó esett s ösvényt még nem separt, pedig délfelé jár.

Bosszusan megyek ki.

— Elborit a hó Péterbá mért nem seper ösvényt?!

— *Kestyű* nélkül, hogy seperjek? — kérdi nyakát szegve — városon minden utcaseprőnek *kestyűje* van, a vejemnek kettő is, ha meg kell lenni, nekem vén ségemre fagyjon le a kezem?!...

— Persze, persze, — gondolom magamban — *keztű* nélkül csakugyan hideg a seprű nyele, ennyit eddig is tudhattam volna.

Odaadom az egyetlen bőrkeztűmet...

Próbálja... Jól talál. Vigyorgva megy ki... Estig aztán seper vagy két ösvényt, de legtöbbet a keztűt nézegeti...

Hetek múltán a kukorica-fej és körül támad zavar

— Az embernek *kilikad* az ujjabegye, ha nincs *bihalbőrből*. Minden valamire való háznál fejtógép van, csak itt nincs, pedig három háznál se prédálnak annyi törökbuzát mint itt, — mondta zugolódva — ezt kézzel még Szent Péter se győzné.

— Beláttam, hogy akkor Tóth Péter se, másnap hát fejtógépet vettem, hogy ne legyen több panasza.

Egy vasárnap nagy veszekeedésre nyitok a konyhába. Arról van szó, hogy a leány nem vasalta ki a tiszta ingét, csak úgy mángorolva adta oda.

— De ebadta, — ripakodott a leányra, — úgy kivasald, mint a papét, *őkeme* se különb, mint én! ..

A nagy leány a szemébe kacag, amin még jobban felbőszül.

— Persze, hogy ki kell vasalni, — vágtam el a vitát s aznap talán csendesség lett volna, ha a feleségem tévedésből három helyett nem egy kockacukrot tesz a kávéjába.

Én is mindig eggyel iszom...

De Péterbá keményen tiltakozott az efféle kisemmizés ellen s csak délben lett szent a béke, amikor a feleségem kettő helyett négy tölteléket tett a tányérjába.

Azután a három kockát is mindig a csészéje mellé tette s Péterbá egyenkint eregette a kávéba, de ha véletlenül az egyik kocka vékonyabb volt a másiknál sohase hagyta gyanus fejcsoválás nélkül.

Szinte minden napnak megvolt a maga apró cseprő kellemetlensége, láttuk már, hogy tótot fogadtunk be, de türtünk s a bosszúságot egymás előtt is eltitkoltuk. Komolyan vettük az ígéretet, hogy Tóth Pétert holtáig eltartjuk

Hasznát is csak ezután reméltük, majd mikor tavasszal meg indul a munka.

A tavasz jött is pontosan. Az ágon rügy fakadt, virág bimbót nyitott a veresbogár megindult a kertek alján...

A munka a réttakaritáson kezdődött. Ősszel polyvát hordattam rá, most bele kell gereblyélni, a csomósát egyengetni, a patkányturást széthányani, hogy annak idején simábban járja a kasza.

Egyedül unalmas az efféle, Péterbá mellé hát napszámot fogadtam.

Délután magam is lenéztem.

A napszámos rendesen dolgozgat Péterbá az árnyékból dirigál...

— Jó lesz így Péterbá? — kérdem bosszankodva hogy így lopja a drága napot.

— Eléggé elegyengeti, — felel nagy nyugodtan — aztán ahol szükség, magam is utasítgatom.

Lenyelem a bosszúságom, csak a fejem csóváltatom...

Pipára gyujt s elnyúlik a gye-
pen...

Hazafelé magam is mulatok a dolgon.

— Ilyen könnyen se lett gróf akárki, de még annak se igen futhatja, hogy minden napszámos mellé külön ispánt tartson.

Este, ugy balkézről célozgatam az ispáni mivoltára, szóra se méltatott, csak mosolygott a pipaszár mellől.

Azután is célozgatam s azt értem el vele, hogy répakapáláskor esernyőt követelt, mint mondá: egész áldott nap nem pirul a mezőn senki répájáért.

*

Aratás után nagy bolydulás támadt az eklézsián. A templomban valami régi pátrónusi szék volt, melynek minden régi birtokosa kihalt.

Pátrónusok a régi nemesek voltak, akik papot, mestert urasan fizettek s az eklézsia más terhét is jórészt ők hordozták.

Idők folytán sok család felmagzott s a vagyon jussán mindenik magának követelte a pátrónusi széket, persze csak a széket, mert a terhet egyik se vállalta.

Szombaton délután sötét estig viaskodott a presbitérium, mégse tudta eldönteni, kié legyen?...

Másnap reggel Péterbá vasalt ingben, bőrkeztyüsön ült a pátrónusi székben...

Nem tudtam, kacagjak, vagy haragudjam, de csak hajszálon mult, hogy a prédikációmba bele nem sülttem.

— A pap jussán engem illet, — magyarázta a népnek a templom előtt — első a pap s azután a *hozzátartozója*...

Ennyi elég, vagy tán sok is, gondoltam magamban, mert ha mind így, utóbb még a papi székhez is jussot formál... Más mód nincsen, utjára kell bocsátanom, de hogy már ősz felé jártunk,

megsajnáltam s a bucsuzást tavaszra halasztottam.

Akkoriban az öreg is tekerésre fogta a dolgot, mint a többi falubeli legény. Este ha a falatot lenyelte, rendesen odalett.

A fogadóba jár, vagy menyecskéhez kapott?... Fehér hajjal, meggörnyedten, vállán hetvenhárom esztendővel?!...

Magam előtt is resteltem az efféle gyanusítást, de egyszer csak előmbe áll az udvaron.

— Valamit mondanék, ha meghallgatná...

— Rajta öreg.

— Ugy határozék, hogy megházasodom...

— Csak nem ment el a szép esze?!

— Meguntam az egyedülvalóságot... Mult vasárnap prédikálá, hogy nem jó az embernek egyedül lenni, hát ezt én még jobban tudom.

Ezek a leánycselédek nem viselnek gondot reám, a tiszteletes asszony se vesz többbe, mint egy rossz cselédet... Meguntam így, tudja!

— Jól van öreg, kiki tudja a maga baját... Ha úgy esik, cselédről majd gondoskodom.

— Miféle cselédről?

— Hát ha maga házasodik...

— Egész nyáron nem azért kinlódtam, hogy most itt hagyjam a jussom

— De hogyha megházasodik!...

— Hát az asszony nem fér el itt?... Egy *szobába* meghuzódunk, egyik leányt szélnek eresztjük, Trézsi akár a kettő helyett is megfelel...

— Micsoda Trézsi?

— Hát a meghalt postás felesége...

A dolog már kezdett mulattatni. Olyan elárvult vén asszony ez a Trézsi néni is. Mióta az ura

meghalt, jóformán tőlünk él, valami nagy változás így se lenne...

— Lelke rajta Péterbá, — kacagtam a szeme közé, — a nyári konyhát rendbe szedjük...

— A nyári konyhát?! — hümmögött Péterbá — családostól úgy menjek a télnek?...

— Más helyünk nincs.

— Hát az oldalszoba?

— Melyik oldalszoba?

— Ahol a tiszteletes ur firkálgatni szokott...

— Az én irodám?!

— Abba meghuzódnánk, míg az eklézsia külön házat épít. A firkálást máshelyt is eszközölheti, de még jobb, ha egészen elhagyja, úgy se tud egyebet Minyabánál s Jancsibánál...

— Péterbá, — érdeklődöm tovább, — a hálószobából ne költözzünk e ki?...

— Azt nem mondom, de az *oldalszoba* dukál. Vagy nem azt ígérte, hogy életem fogytaig minden szükségemről gondoskodik?... Pap létére csak nem szegi meg a szavát!?

— No öreg, ha így áll a bál, elég legyen, annyit mondok. Még egy ilyen szemtelenség s aztán le is ut, fel is ut...

Péterbá elkullogott s csak az istálló mellől szólott vissza:

— Aztán a parancsolgatásból is elég legyen, én meg annyit mondok!...

Éppen valami gorombaságot akartam a fejéhez vágni, mikor

látom, hogy a fogadós benyitja a kaput. Le kellett nyelnem, ha nem akartam, hogy a falu szájára vegyen.

— Azt a kicsi kontót kérném tiszteletes ur, — kezdi a fogadós.

— Miféle kontót?...

— Hát az öreg urét

— Milyen öreg urét?!

— A tiszteletes ur bátyját.

— Az én bátyámét?!?!...

— Már mint a Péter bácsiét...

Csupa háromszáz lei, kifizethető szónélkül mert mint mondja, míg a tiszteletes ur ennyire kitanult, eleget költekezett az öreg ur is.

— Reám?!... Péterbá?!?!... Péterbá, hej Péterbá!... Öreg ur!... kiabáltam torkom szakadtából.

— Péter bácsi! — segített a fogadós is.

De mintha a föld nyelte volna el, válasz nem jött sehonnan se.

Eltűnt, mint a lidércnyomás...

*

Másnap Trézsinéni hitessel jött reám. Fején menyecskésen kötött kendő arcán negédes mosolygás.

— Ha többet nem de mint egy rossz fiatal cselédnek, bár annyit fizessen az *emberemnek*... Aztán ha már az egész nyár itt ment tönkre, télire csak nem hagy gabona nélkül?!...

Fizettem... Gabonát is adtam...

Aztán mikor karácsonytájt panaszt küldtek ellenem az espereshez, Péterbá volt a legelső aláíró.

TE TUDOD URAM!

Te tudod, Uram, nem zaklallak
Sűrűn imákkal, könyörgéssel,
Egy halk fohászbán, mely szivből fakad
Érintkezem én az Éggel
Ha kél a nap, ha száll az éjjel.
Te meghallod a halk imákat:
Bús töredelem, gyermeki alázat
Feléd sóhajtván lendít szárnyat:

Te tudod Uram, hogy legyen t
Sóhajtok, meghajtom fejem;
Hol minden gyarló, minden véges,
Legjobbja is százszor vétkes,
Aki bünt vall, aki szenved,
Ha elnyeri-e a kegyelmet? ...
Te tudod Uram!

Bárd Miklós.

BORI MISKA ÖRÖKSÉGE.

Irla: Földes Géza.

Furcsa tartomány az a Szeretet országa! Uralkodó ebben a sziv s csak aféle miniszteri szerepe van ott az észnek.

S aztán a szivnek nem lehet parancsolni. S ahol mégis parancsolni akarnak, rendesen késő bánkódás a vége.

Parancsolni akart özvegy Bori Miklósné asszonyom ökegyelme is, amikor megtudta, hogy Miska fia Tókos Anikó után vetette magát

— Édes fiam, lelkem gyermekem, nem jó uton jársz, mert hát a te Tókos Anikó aféle Bukurestet is megjárt fejrénp. S úgy tudd meg, aki egyszer átlépte a gránicot, az már nem tiszta, annak a hire messze elment s a becsülete egészen ott maradt. Olyan legény, mint te, válogathat. A Bori nemzetség a legelsők között van. Ha utána járnánk, még a nemeslevelet is megtalálnók. Aztán az a szép birtok is sokat nyom, ami utánam marad rátok.

Miska pedig a nagy tüzhely mellett egykedvűen ült. Mintha nem is hozzá beszélne az édesanyja, egy arcizma sem mozdul és semmi el nem árulja a lelkében forrongó nagy küzdelmet. Pedig Boriné még nem fogyott ki a beszédből.

— Lelkem fiam, mi gondolsz, a Csutak Ádám leányát ha megkérnök? Ejjönne az is hozzá szives örömet, De ha ez sem kell, ott van a Mákos néni Zsófikája. Szép leány, gazdag leány. Első ember lennél a faluban egyszerre. Rajtad mulik. Gondold meg édes fiam.

Miska tovább hallgatott.

— Familiánkon még nem esett ilyen szegény. S éppen te hoznád reánk ezt? Szegény bátyád,

Dávid beteges ember. Örömem kevés telik benne. Itt hagy miniket nemsokára. Nyakamba szakadnak az árvák. Benned volna minden reménységem.

Miskának erre sem volt szava.

— Aztán úgy tudd meg hogyha ez a ..fehérnépet elveszed, tőlem semmit sem kapsz. Kitagadlak.

— Az édesapáméból nem tud kitagadni, — ennyit felelt Miska a nagy fenyegetésre.

Ez azonban gyenge vigasztalás vala, mert az öreg Bori Miklós hagyatéka a falu végén egy zsellér házikóból s a határban öt hold szántóföldből állott s ezt is ketten örökölték Dáviddal.

Boriné is abbahagyta a beszédet, Miska is felkelt, vette a kalapját s elment egyenesen Tókos Anikához.

Anikó csak egyedül volt ott. A legényt az ajtó előtt levő padra leültette.

Miska tőle minden bevezetés nélkül azt kérdezte:

— Anikó, tudnál e te nekem becsületes feleségem lenni?

— Tudnék, — felelt rá a lány.

— No ha tudnál, jere velem a jegyzőhöz, a paphoz. Intézzük el a hivatalos dolgokat.

Addig jöttek mentek, amig mindent elintéztek s Bori Mihály és Tókos Anikó férj és feleség leve.

Az anyai áldás és a testvéri szeretet ott maradt abban a vén házban, amelyikben Miska felnőtt.

A falu végén a zsellérházban tanyát vertek. A kis kertben, meg a harmadfél hold földön dolgoztak. A hajnal már künn találta s az este ott hagyta őket a mezőn. Férj és feleség úgy dolgoztak, mintha édes testvérek lettek volna.

A kis ház ragyogott a tisztaságtól. Az a két kicsi szeme, amit ablaknak is nevezhetnénk, megtelt muskáttlival. Aki arrafelé járt, ezt mind megnézte. Az egész falu erről a házról és lakóinak nagy szorgalmáról beszélt.

Egy esztendő sem telt el. Miska istállót épített. Két kis mokány ló is került abba. Egy tehénkét is szereztek. Malac, csirke, réce, liba lármája verte fel az udvarcsendjét.

Csak az öreg Boriné nem akart mindezekről tudni. Pedig Anikó már azt is kezdte visszaszerezni, amit az öreg asszony szerint idegenben felejtett: a tiszteességet.

Az asszonyok már nem tértek ki előle. A templomban a fiatal menyecskék is melléje ültek, sőt az utcán is szívesen szóba álltak vele.

És eljött az idő, mikor a gólya néni ezt a kicsi házat is felkereste s egy olyan ici pici fiucska hozott, aminek alig akadt párja. Aztán jött a többi. Fiúk, lányok. Mindössze négyen valának.

Bori Miklósnénak persze elujságoltak mindent a szomszédasszonyok. De ezekre soha egyetlen szava sem volt.

Székely asszony volt s ha ez egyszer kimond valamit, azt meg is tartja. Meg azt, ha miatta a szíve megszakadna is!

Rossz idők jártak a Boriné portájára. Dávid napról-napra fogyott és száradt ki a világból. A doktor, apátika elvitt mindenfillért aháztól.

És megjelent az adósság is. Ezt is fizetni kellett. Csak a jó Isten tudja, hogy a kamat is hogyan került ki. Beteg gazda, öreg édesanya és betegágyat őrző asszony mellett bizony pusztul minden.

A sok gondnak Bori Miklósné is betege lett. Még a fia végét sem várta meg, itt hagyta az egész családot a nagy bánatban és a tenger sok gondban: meghalt.

És eljött a vén kaszás, lekaszált Dávidot is — élete legszebb korában ott maradt a négy gyermeke, a gyámoltalan felesége.

Eltemették. Ott volt a temetésen az egész falu.

A könny még fel sem száradt az árvák és az özvegy arcán, már jöttek a hitelezők. Olyan sokan voltak, hogy mindenik meg sem kaphatta a magáét.

Eljöttek a hivatalos urak és ott volt a falu dobosa is. Itt bizony licitáltak.

Ezalatt a falu végén, abban a zsellér házban nagy szomorúság keletkezék. A lelkek mélyén megszólalt az a hatalmas uralkodó: a sziv. Egyik sem szólt a másikhoz. Minek is szóltak volna? Megértették szó nélkül is egymás gondolatát.

Miska nagyot sóhajtott, vette a halapját és elmentő is a licitációra.

Mire odaért, a vagyont már mind szerte hordták. A szegény özvegynek és az árváknak a rajtuk levő ruhán kívül nem maradt semmijök.

Csodálkozva néztek Miskára s valamennyi szem azt kérdezte:

— Hát ez mit keres itt?

Miska megértette ezt a ki sem mondott kérdést, mert csak annyit mondott:

— Az örökségemet keresem — és ezzel kézen fogta a négy kis árvát.

Néma csendben nyitott az embertömeg utat neki. Ő többé vissza sem nézett, mentek egyenesen hazafelé.

Othon a férj és feleség összecsókkolták az árvákat s aztán szabadfolyást engedtek a könyveknek.

És egyszerre megnövekedett a család. Nyolc gyermek lármája verte fel az utca csendjét.

És ez a nyolc gyermek soha sem tudta meg, hogy ők nem — édes testvérek.

A MI ÁRVAHÁZUNK.

Nyolc esztendeje mult 1931. október 31-én, hogy a nagyváradi Lorántffy Zsuzsánna Jótékony Egyesület három árvával megnyitotta intézetünket a református leányintézetnek erre a célra ideiglenesen álbocsátott szobájában. Az árvák száma évről-évre növekedvén, az Egyesület csekély évi bér ellenében

négy fiu. A felvétel idején a két új árvát még nem hozták be az intézetbe).

Bár nagyváradi Egyesület tartja fenn az Árvaházat, ennek jótéteményeiből a vidéki árvák nincsenek kizárva. Ez időszerint a növendékek közül 6 nagyváradi, 3 nagyszalontai, 2 máramarosszigeli, 2 szalmári,



A nagyváradi református Árvaház növendékei.

a nagyváradi református egyháztól megnyerte azt a hajlékot, amelyet olvasóink Naptárunk címlapjáról jól ismernek, s ahol ma már tizenhat árva fiu talál barát:ágos, tisztá, meleg otthont.

Az Árvaház azokat a nevelijeit, akik életük tizennegyedik évét elérik, jónevű református iparosmestereknél vagy kereskedőknél helyezi el. Az 1931. év nyarán is két fiut bocsátott ki. (Képünkön ezért van csak tizen-

1 biharpüspöki-i, 1 fogyvásárhelyi, 1 asszonyvásári. Egész természetes tehát, ha a lelkekben az a gondolat támadt, nem vehetné-e át az Árvaházat az Egyházkerület, hogy azt egy hatalmas méretű intézménnyé fejlessze, amelyben egy sereg fiu és leányárva nyerhetne elhelyezést az egyházkerület minden részéből?! A gondolat felvetői előtt nemcsak a nagyobb lélekszámú erdélyi egyházkerület szászvárosi árvaháza

állott, hanem a jugoszláviai és a csehszlovákiai reformátusok hasonló intézményei is. A gondolat köztünk nem talált kedvező fogadtatásra. De hát kérjük: Vajjon a királyhágómelléki reformátusok nem volnának képesek arra, amire a csekélyebb lélekszámú jugoszláviai és csehszlovákiai testvéreink képesek?!

Csalódnék az, aki azt gondolná, hogy Árvaházunkat tőkepenzből tartjuk fenn. Intézetünk fenntartó tőkéje nem arany, nem ezüst, hanem ami ezeknél elpusztíthatatlanabb és biztosabb valuta: a jó református keresztyének áldozatkészsége. Ez az áldozatkészség még minden esztendőben beszolgáltatta azt pénzben és buzában, lisztben és burgonyában, vászonneműben stb., a mire az Árvaháznak szüksége volt. Naggyárad pénzbeli adományai, a vidék terményküldeményei bizony-

ságai annak a buzgóságnak, amelyet sok-sok testvérünk szivéből még a mai nehéz idők sem öltök ki.

Gyülekezeteink nagyobb része azonban eddig csak a Naptár árusításával támogatta az Árvaházat. A Naptárból befolyó tiszta jövedelem $\frac{3}{4}$ -része t. i. intézetünket illeti. Indokolt volna tehát, hogy egyetlen református ember se vegyen más Naptárt, hanem csak ezt amelynek árából 1—2 lei jut az árváknak is. Ám egyházkerületünk gyülekezetei nem elégedhetnek meg azzal, amit a hatezer példányban megjelenő naptár árusításával juttatnak Árvaházunknak; hanem kell, hogy lelkipásztorok és tanítók, presbýteriumok és nőszövetségek mindent megtegyenek arra nézve, hogy egyházkerületünknek az az egyetlen emberbaráti intézménye minél több árvának nyújtson menedékhelyet.

A VERS.

A biharmegyei Magyar Párt szépirodalmi pályázatán díjat nyert.

Mindenütt van, csak meg kell keresni,
A felhőkben virágokban,
Nagy lüzekben, kis lángokban,

A holdfényben, napsugárban,
A folyókban, a hegyekben,
Könnyező leányszemekben,

A fűszálban, harmatcseppben,
Sóhajokban, kacagásban,
Bent a szent akarásban,

A bölcsőben, koporsóban,
Szerelmeseknek ajakán,
Édesanyák feje haján.

De legtöbb a földbe vetve,
Nem is nehéz kiszántani,
Ha van hozzá aranyeke.



Sárközi Gerő,
árpádi földmives gazda.

A máramarosszigeli református templom.

Aki valaha Máramarosszigeten járt, sohasem felejtheti el azt a kellemes hatást, melyet a város legszebb terén lévő, gólikus jellegű, három tornyu, református templom gyakorolt lelkére. Alázatos büszkeséggel tekintett ezen évszázados templomra a szigeti református, sőt a magyar református anyaszentegyháznak minden igaz gyermeke, mert önkéntelenül is átérezte, hogy ez a

tudománynak és a magyarságnak,

Ma azonban hiába keressük az ékes templomot! Helyén csonka torony, üszkös gerendák, megrepedezett, kormos falak láthatók és megrendítően beszélnek arról a rémes tűzkatasztrófáról, amely 1931 február hó 14 én városunk ékességét, magyar református anyaszentegyházunknak nemcsak itt, de messze földön, országhatárokon túl is,



M. MEDVECKY ISTVÁN. FÉKETSZETE — MÁRAMAROSSZIGET 1931. / 117. SZ.

templom nemcsak a szigetieké, hanem az egyetemes magyar reformátusságé is. Hiszen az egykor virágzó, ma haldoklásra kényszerített ősi főiskolával együtt 400 esztendő óta világító fáklyája, védőbástyája volt itt a végeken az igaz hitnek, a józan

szinte páratlan büszkeségét: gyönyörűséges templomunkat, tornyunkat megsemmisítette, 12 mázsás harangunkat megrepsz-tette. — A tűz éjjel után 1 óra 30 perckor a nagytoronyban lévő tűzör szobában keletkezett. A városi tűzoltóság azonnal a

helyszínen termett, s bár emberfeletti munkát végzett, de hiányos felszerelése miatt a tűz elfojtására képtelen volt. Pillanatok alatt pokoli égő fáklyaként világított hetven méter magas sugár tornyunk, amely az órával együtt teljesen elpusztult.

Mentésről szó sem lehetett. Borzalmas volt hallani a harangok időkénti kongásait melyeket a toronynak reájuk zuduló égő, tüzes gerendái és a lezuhant óratest idéztek elő.

A pusztulás martaléka lett templomházunk tetőszerkezete és fedélzete is. Szivszakadva, tehetetlenül kellett néznünk, hogy a toronyból a fedélzetre dőlt égő gerendák órák hossza alatt mint tüzesítik át a fedél cinklemezét és mint gyulad meg a fedél szerkezet is. Nincs elég lelki erőm leírni azt a rémséges látványt, azt a borzasztó pusztulást, hiveink zokogását, fájdalmas jajgatását, melyet ama felejtethetlen rémes éjszakán kellett szenvednünk.

A tüzet, a mi tűzoltóink segítségére reggel 7 óra tájban megérkezett szlavinai [Csehszlovákia] tűzoltók pompás felszereléseikkel délelőtt 10 órakor lokalizálták. Nekik köszönhető, hogy a templomházon lévő két kisebb torony megmaradt.

Az oltás következtében nagyon megrongálódott a templomház belseje is. Különösen a boltozat, mely veszélyesen megrepedezett, egyik részéről az óra lezuhanása következtében a vakolat leomlott, a téglák megcsusztek.

A harangok vasállványra lévén felszerelve, nem zuhantak le, azonban a legnagyobb meghasadt.

A károkkért a Fonciera Agricola biztosító intézet 1,250 000 Lei t

fizetett. De hogy tornyunkat, templomunkat a régi állapotába helyezhessük, legkevesebb két millió Leire van szükségünk, erre pedig mi magunkban erőtelenekek, gyöngéek, szegények vagyunk, mert hivekben és anyagiakban nagyon megfogyatkoztunk. Kongatták is fölöttünk a lélekharangot... Egyesek kárörvendve, mások hitetlenkedve hangoztatták: „Nem fog felépülni a sziget református magyarok csonka tornya“.

De mi mindezek dacára is „nagy hiedelemmel“ bizva az Isten megsegítő kegyelmében, közelben és távolban élő testvéreink áldozatos szeretetében: Nehémiás szavaival fordultunk Királyhágómelléki Egyházkerületünk minden egyházközségéhez: „Ti látjátok a nyomorúságot, amelyben mi vagyunk, hogy Jeruzsálem pusztán hever és kapui tűzben égtek meg: jertek, építsük meg Jeruzsálem kőfalait és ne legyünk többé gyalázatul!“ Jóllehet ismerjük, tudjuk, hogy ebben a gazdaságilag leromlott világban minden gyülekezetünk, minden embertestvérünk szinte roskadozik a megélhetés súlyos terhe alatt, de azért hisszük, hogy segélykiáltásunk nem lesz pusztában elhangzó szó, hanem a testvéri könyörület áldozataiból ismét felépül az Isten és ember szeretetet hirdető sugártornyu templom.

Az újjáépítés munkája Hoffer és Karándy máramarosszigeti építők vállalatában június hó 29-én meg is kezdődött és reméljük, hogy „a szép multu, nagy missziót teljesítő egyház temploma, mely immár harmadszor a tűz martaléka lett újból három nemzedék multán“, [Széll Gy.] — még az ősz folyamán

„felépül újra, negyedszer, a máramarosi református magyarság ezen ősi szigetének örök Confessiója képpen!” [Sulyok] és mi, akik most vérző szívvel keserünk a romok fölött, könnyezve s aggódó lélekkel kérdezzetjük: „vajjon mikor mehetek el és jelenhetek meg az Isten előtt” — az Ő szent templomában? újongó lélekkel és hátatelt szívvel fogjuk énekelni felépült templomunkban:

„Im bégjöttünk nagy örömmel
Felséges Isten!
A te szentidnek gyülekezetibe
A te templomodba,
Felséges Atya Isten!

Magyar Testvérek! Hogy reménységünkben meg ne szegyenüljünk, jöjjetek segítségünkre imádságokkal és szives adományokkal! Mert csak így lesz áldott befejezése a mi templomépítésünk nehéz, de gyönyörű séges munkájának. Adja a kegyelem Istene, hogy a Református Árvaházi Képes Naptár 1932. évi évfolyamában a megújult templomképét láthassuk és az építés történetét olvashassuk.

Papp József
máramarosszigeti lelkész.

Az új iskolai törvény rendelkezéseinek megfelelő államilag approbált legjobb mintájú **román-magyar** szövegű

iskolai nyomtatványaimat,

mivel azok approbáltak és a törvény rendelkezéseinek teljesen megfelelnek a Főtisztelendő és Méltóságos Egyházkerületi Bizottság idevonatkozó rendeletei szerint **kizárólag cégemnél szerezhetők be.** Ezek utánnyomása tilos és más mintákkal nem helyettesíthetők. — E nyomtatványok legjobb minőségű famentes papírra vannak nyomtatva s azok **árát mélyen leszállítottuk.**

Egyházi nyomtatványok nagy raktára.

Szives megrendeléseit kéri kiváló tisztelettel:

BÉRES KÁROLY könyvkereskedése

ORADEA-NAGYVÁRAD, Str. I. Vulcan (Nagy Sándor-utca 14., Ref. Leánynevelő-intézet épület. :: Telefon 6-22

Veiszlovits Adolf és Fia

**Első nagyváradi temetkezési vállalata
és márványművek gyára**

„Concordia Entreprise
des pompes funébres“
Alapított 1858. évben.

Oradea-Nagyvárad

Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-út) 13

Kálvin-nyomdatelefon **6-22** szám.**Posta-, távirda- és Telefon****TARIFÁK****1. Levél**

20 gr.-ig helyben	—	—	—	—	4	—	—	—	—
20 gr.-ig vidéken	—	—	—	—	6	—	7	50	10
40 " " " " " "	—	—	—	—	8	—	13	50	16
60 " " " " " "	—	—	—	—	10	—	19	50	22
80 " " " " " "	—	—	—	—	12	—	25	50	28
100 " " " " " "	—	—	—	—	14	—	31	50	34
További 20 gr.-ként 2000 gr.-ig	—	—	—	—	2	—	6	—	6

2. Levelezőlap, postai

Képes levelezőlap	—	—	—	—	2	—	4	50	6
Képes levelezőlap	—	—	—	—	4	—	4	50	6

3. Nyomtatványok

50 gr.-ig	—	—	—	—	1	—	2	—	2
100 " " " " " "	—	—	—	—	2	—	4	—	4
150 " " " " " "	—	—	—	—	3	—	6	—	6
200 " " " " " "	—	—	—	—	4	—	8	—	8
További 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	—	—	—	—	1	—	2	—	2

4. Üzleti papírok

250 gr.-ig	—	—	—	—	5	—	10	—	10
500 " " " " " "	—	—	—	—	6	—	12	—	12
750 " " " " " "	—	—	—	—	7	—	14	—	14
További 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	—	—	—	—	1	—	2	—	2

5. Árumenták

100 gr.-ig	—	—	—	—	3	—	4	—	4
150 " " " " " "	—	—	—	—	4	—	6	—	6
200 " " " " " "	—	—	—	—	5	—	8	—	8
250 " " " " " "	—	—	—	—	6	—	10	—	10
300 " " " " " "	—	—	—	—	7	—	12	—	12
További 50 gr.-ként belföldre 550 gr.-ig, külföldre 500 gr.-ig.	—	—	—	—	1	—	—	—	—
	—	—	—	—	—	50	2	—	2

6. Ajánlási díj az 1—6 alatti díjakon felül. — — — — — 10 — 10 — 10 —

7. Értesítő a kézbesítésről — — — — — 10 — 10 — 10 —
 Értesítő a kéz. utólag kérve — — — — — 10 — 20 — 20 —

8. Reklamáció — — — — — 10 — 40 — 40 —

9. Ünnepi és éjszakai pótdíj — — — — — 5 — — — — —
 Posterestante pótdíj, érkezésnél — — — — — 10 — 10 — 10 —

10. Az összes küldemények a feladáskor bérmentesítendőek, ellenkező esetben tértiként kezeltek. A hiányosan bérmentesítetteket a rendeltetési helyen a hiány kiegészítésével terhelik de minimum — — — — — 2 — — — — —

11. Csomagok.

Minden kg.-ért vagy ennek töredékéért	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10 kg. súlyig	—	—	—	—	8	—	—	—	—
Terjedelmesek	—	—	—	—	12	—	—	—	—
Kézbesítési díj 5 kg.-ként	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Értesítő az érkezésről	—	—	—	—	4	—	4	—	4

Belföld

L. b.

Austria, Csehszlovákia, Italia, Polonia, Ungar.

L. b.

Egyéb külföldre

L. b.

13. Értékdíj

csomagoknál és értékleveleknél

1000 leiig	—	—	Lei	3.—
2000 " " " "	—	—	"	6.—
3000 " " " "	—	—	"	9.—
4000 " " " "	—	—	"	12.—
5000 " " " "	—	—	"	15.—

minden további 1000 lei, 10000 leiig — Lei 3.—
 Minden további 1000 Lei 1.—

14. Utánvételi díj

100 lei-ig	—	—	Lei	1.—
101—500 lei-ig	—	—	"	3.—
501—1000 lei-ig	—	—	"	5.—
1001—10.000 lei-ig	—	—	"	10.—

15. Postautalvány belföldre

Ürlap 3 lei 100 Lei-n felül 4 Lei
 5000 lei-ig minden 100 lei v. annak töredéke Lei 1.—

5001—10.000 lei-ig minden 1000 lei vagy annak töredéke Lei 5.—
 Távirati utalványoknál ezen felül külön díj 40 lei

16. Házhöz kézbes. díj utalványoknál feladáskor fizet.

1—200-ig	—	—	Lei	1.—
201—1000-ig	—	—	"	3.—
1001—5000-ig	—	—	"	5.—
5001—10.000-ig	—	—	"	10.—

17. Táviró tarifák szódi:

Belföld — — — Lei 2.—
 Ujságtávirat — — — " 1.—

Dringend a díj háromszorosa.
 Ünnepnap pótdíj belf. 5 Lei.
 Külföldre küldött táviratok szódiája a svájci frank agiója szerint változik.

18. Telefon díjtételek

Beszélgetési díjak 3 perces egységenként:
 Helyben — — — Lei 5.—
 A megye területén " 20.—
 A szomszédos megyékkel — — — " 40.—
 A többi megyékkel " 60.—
 Sürgős beszélgetésekért háromszoros díj szedendő.

Repülőbélyeg alkalmazása

50 banis kell még a rendes taxán felül a postai levelezőlapokra, nyomtatványokra. —
 1 Leu-s bélyeg minden helyi és belföldi levélre és képes levelező-lapra. — 2 Lei-s minden bel és külföldi táviratra, minden csomagra. — A bélyeg a távirati úrlapra, illetve a szállító-levélre ragasztandó

TAKARÉKOSSÁG

SEGÉLY- ÉS TAKARÉKSZÖVETKEZET

Oradea—Nagyvárad, Piața Unirii (Szt László-tér) 5.

Alakult 1899. évben. Telefonszám 4-54. Fiók: Fugyivásárhely.

Befizetett üzletrésztőke Lei 8,500.000

Taglétszám 1727.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat.

Foglalkozik hetibétét gyűjtéssel. - Leszámitol váltókat. - Református iskolás gyermekek és iparos ifjak tőke gyűjtési helye. - Folyósít jelzálogkölcsoket református egyház-községeknek és magánosoknak. - Átutalásokat előnyösen teljesít egyházközségeknek, lelkészeknek és egyháztagnak. - Minden bankszerű üzletet kedvezően lebonyolít.

Képviseeli a trieszti ADRIAI biztosító társaságot.

Fonciera-Agricola Biztosító Részvénytársaság Cluj—Bukarest.

V e z é r ű g y n ö k s é g:

Oradea, Strada Alexandri (volt Teleky-utca) 2.

Alaptőke:
50,000.000
lei

**A Királyhágómelléki
Ref. Egyházkerület
szerződéses
biztosítója.**

Tartalékok:
200,000.000
lei

**Köt előnyös díj és feltételek mellett: élet, tűz, jég,
baleset és betörés elleni biztosításokat.**

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület

NÉVTÁRA.

Rövidítések: Ae = anyaegyházközség. P = posta. T = táviróhivatal. Vá = vasuti állomás. Lp = lelkipásztor. Slp = segédlelkész. Főg. = főgondnok. Em. képv. = egyhalmvilági képviselő. Lsz = lélekszám. Tksz = tankötelesek száma. Tansz. = tanulók száma. M ny = magyar tannyelvű. R ny = román tannyelvű. Kt = kántortanító. Te = társ-egyház. Le = leányegyház. Fe = fiókegyház. Szórv = szórvány egyház.

A) Egyházkerületi tisztviselők:

Püspök: Sulyok István, lelkész [Oradea—Nagyvárad Str. Petru Maior 1.].

Főgondnok: Dr Thúry Kálmán ügyvéd [Oradea—Nagyvárad, str. Delavrancea 1.].

Lelkészi főjegyző: Csernák Béla, lelkész [Oradea—Nagyvárad, Parcul Eminescu 32].

Lelkészi aljegyző: Arday Aladár [Ginta—Gyanta].

Világi főjegyző: —

Világi aljegyző: dr Soos István ügyvéd [Oradea—Nagyvárad].

Egyházkerületi ügyész: Dr Harcsár Géza, ügyvéd [Satu-Mare—Szatmár].

Egyházkerületi tanácsbírák:
Lelkésziek: Boros Jenő, Debreczeni István [Sätmar—Szatmár], Papp József [Ghenciu — Gencs], Takács Zsigmond [Galospetreu—Gálospetri], Szombati Szabó István [Lugoj—Lugos]. — **Világiak:** Dr Ajtai Nagy Gábor [Baia-Mare—Nagybánya], Bónis Elemér földbirtokos [Cubulcut—Erköbölkut], dr Kölcsey Ferenc ügyvéd [Domănești—Domahida], dr Kotzó Jenő ügyvéd, földbirtokos [Cadea—Kágya].

Egyetemes [konventi] Főbiróság tagjai: **Rendes tagok:** Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Végh József érmelléki esperes [Érmihályfalva—Valea lui Mihail], dr Nagy Sándor nagykarolyi e. m. gondnok [Ardeed—Erdőd]. **Póttagok:** Kassay Béla nagyszalontai esperes [Tenke—Tinca] Vadai Béla bihari esperes [Etesd—Alesd], Pappszász Lajos érmelléki egyházmegyei gondnok [Csokaly—Ciocai], Telegdi József bihari egyházmegyei gondnok [Me. ötelegd—Tileagd].

B) Püspöki hivatal tisztviselői:

Egyházkerületi titkár: Dr Szemethy Géza lelkész, [lakik Oradea—Nagyvárad, Str. Rimanóczy 12. II. em.]

Egyházkerületi tanügyi előadóhelyettes: Kursinszky Kálmán, [Oradea—Nagyvárad, Str. Nic. Zigre 31.]

Egyházkerületi pénztáros: Kovács József [Oradea—Nagyvárad, Str. Iosif Vulcan 14.]

Egyházkerületi számvevő-ellenőr: Vargha László [Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.]

C) Bizottságok:

1. A romániai magyar református egyház első zsinatának tagjai:

Hivatalból tagok: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok.

Rendes tagok: Csernák Béla, Havas Gyula, Kassay Béla, Széll György, Végh József, dr Harcsár Géza, dr Nagy Sándor, Telegdi József, Pappszász Lajos, dr Böszörményi Emil.

Póttagok, lelkésziek: Papp József, Takács Zsigmond, Vadai Béla, Debreczeni István, Nemes Elemér, — **világiak:** dr Ajtai Nagy Gábor, dr Hadházy Kálmán, dr Czeglédy Miklós, Szabó Zoltán, Bónis Elemér.

Tanári rendes tag: Ligeti Imre.

Tanári póttag: Bagothay Sámuel.

Tanítói rendes tag: —

Tanítói póttag: Bartha István.

Jegyzők: Bokor Mártou, Csernák Béla, dr Harcsár Géza, Nagy Endre.

Gazda: dr Illés Gyula.

2. **Belmissziói bizottság tagjai:** Sulyok István püspök elnök, Csernák Béla e. ker. főjegyző, Széll György, Kassay Béla esperesek. Boros Jenő, Debreczeni István, Papp József tanácsbírák, dr Nagy Sándor, és az e. megyei belmissziói előadók: Nemes Elemér, Nagy Zoltán, Debreczeni László. Gönczy Sándor, Kürthy Károly.

3. **Missziói bizottság tagjai:** Sulyok István püspök elnök, dr Thúry

Kálmán egyházker. főgondnok, **Csernák Béla** egyházker. főjegyző, **Szell György**, **Kassay Béla** esperesek, **Pappszász Lajos**, **dr Nagy Sándor** e. m. gondnok, **Vargha László** egyházker. számvevő-ellenőr.

4. **Tankönyvkiadó-bizottság:** **Sulyok István** püspök elnök, **dr Thúry Kálmán** egyházker. főgondnok, **Csernák Béla** egyházker. főjegyző, **dr Harcsár Géza** egyházker. ügyész, **Kursinszky Kálmán** egyházker. tanügyi előadó.

5. **Segélyosztó-bizottság tagjai:** **Sulyok István** püspök elnök, **dr Thúry Kálmán** egyházker. főgondnok, **Csernák Béla** ek. főj., **Kassay Béla** esperes, **dr Harcsár Géza** e-ker. ügyész, **Kursinszky Kálmán** e-ker. tanügyi előadó, **Kovács József** e-ker. pénztárnok.

6. **Nyugdíjintézet-i végrehajtó-bizottság.** Elnökség: **Sulyok István** püspök, **dr Thúry Kálmán** egyházker. főgondnok, **Csernák Béla** e-ker. főjegyző, **Végh József** esperes, **Kursinszky Kálmán** egyházker. tanügyi előadó, **Kovács József** egyházker. pénztárnok, **Vargha László** számvevő-ellenőr.

7. **Tanügyi-bizottság.** **Népiszkolaiszakosztály:** **Sulyok István** püspök elnök, **Végh József**, **Havas Gyula**, **dr Nagy Sándor**, **Debreczeni István**, **Telegdi József**, **Pappszász Lajos**, **Papp József**, **Ottmayer Gyula**, **Bartha István**, **Seress László**, **Kursinszky Kálmán** egyházkerületi tanügyi előadó.

Középiszkolai szakosztály: **Sulyok István** püspök elnök, **Csernák Béla** egyházkerületi főjegyző, **Takács Zsigmond** egyházkerületi tanácsbíró és az iskolák igazgató-tanácsainak elnökei: **Boros Jenő**, **Pappszász Lajos**, a tanárok képviselői: **Ligeti Imre**, **Bakcsyné Korbuly Irén**, **Martininé Scheint Lujza**, **Karácsonyiné Gálbory Erzsébet**.

8. **Pénzügyi-bizottság:** **Sulyok István** püspök elnök, **dr Thúry Kálmán** egyházkerületi főgondnok, **Csernák Béla** egyházker. főjegyző, **Kassay Béla** esperes, **dr Harcsár Géza** e-k. ügyész, **dr Soos István** e-k. vil. aljegyző, **Kovács József** e-k. pénztáros, **Vargha László** e-k. számvevő-ellenőr.

9. **Szociális bizottság:** **Sulyok István** püspök elnök, **dr Thúry Kálmán** egyházkerületi főgondnok, **Csernák Béla** egyházker. főjegyző, **Debreczeni István** egyházker. tanácsbíró, **Pappszász Lajos** egyházkerületi gondnok.

10. **Iratterjesztési bizottság:** **Csernák Béla** főjegyző elnök, **Vadai Béla** esperes, **Debreczeni István**, **Papp József** egyházker. tanácsbírók, **Ardai Aladár** egyházker. aljegyző, **Szaplóczay Bertalan**, ifj. **Kürthy Károly** lelkészek.

I.

Bánsági egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. **Esperes:** **dr Szabolcska László** [Temesvár]. **Gondnok:** **Szeles Gyula** ny. törv.-széki t. elnök [Lugos]. **Lelkeszi főjegyző:** [üresedésben]. **Világi főjegyző:** **Coray Ármán** [Resica]. **Lelkeszi aljegyző:** **Keresztes József** [Resica]. **Világi aljegyző:** **Vargha Mór** [Csávos]. **Pénztáros:** **Kiss Imre** [Mosnica]. **Számvevő:** **Streleczyk Sándor** [Klopódia]. **Em. ügyész:** **dr Szathmáry Lajos** [Oravica]. **Belmissziói előadó:** **Nemes Elemér** [Igazfalva]. **Tanügyi előadó:** **Tőkés Gyula** [Bunyaszekszárd] **Műszaki előadó:** **Székely László** [Temesvár]. **Nyugdíjintézet-i előadó:** [üresedésben]

2. **Em. tanácsbírók** **Nemes Elemér**, **Sz. Szabó István**, **Szondy Géza**, **Sztreleczyk Sándor** lelkészek, **Bálint Miklós**, **Varga Lajos**, **dr Szatmáry Lajos** és **Coray Ármán** világiak.

3. **Egyházker. képviselők.** **Lelkeszi:** **Keresztes József**, **világi:** **dr Szathmáry Lajos**.

4. **Em. közgy. tanítóképviselek** **Id. Zöld Zoltán** [Végvár], **Juhász Gyula** [Kispereg].

b) Egyházközségek.

1. **Bégamonostor — Mănăsturea.** Szörény m., p. táv. **Bujor**, vá. **Mănăsturea**. **Tóth Áron** lp. lsz. 248, tksz. 38, r. ny. áll. isk. 38. **F. e.** **Kisszécsény**, lsz. 105, **Facsád** lsz. 70, tksz. 12, r. ny. áll. isk. 12.

2. **Bunyaszekszárd — Bunea mică** ae. **Severin**, p. **Maros-berkes — Birchiș**, v. á. **Soborsin — Săvârșin**, lp. **Tőkés Gyula** lev. lelk., lsz. 215, tksz. 40, m. ny. áll. isk. 38. — **Szörv.** lsz.: 64.

3. **Bodófalva — Bodo** ae. **Severin** m., pt vá **Balint**, lp. **Szőllősi Imre**, kt. —, lsz. 1541, tksz. 166, m. áll. isk. 157. **Társégyh.** **Bálint — Balint**, áll. tan. **Lukács Lajosné**, tksz. 50, m. ref. áll. isk. 49. — **Fe. Vásáros — Targovest**, lsz. 332, tksz. 44, r. ny. áll. isk. 41.

4. **Csávos — Ciavoș** ae. **Timiș — Torontálmegye**, pt helyb., vá. **Giera**, lp. **Imre Árpád**, t. **Antal Margit**, lsz. 89, tksz., 6, ref. isk. 6.

5. Dunaszentilona—Sfta Elena ae. Timiş m., p. Moldova veche. Hajóállomás Moldova veche, vá Baziás, Előkönnyörgő Kyska Péter. Felügyelő lp. Streleczy Sándor klopodiai l., lsz. 350. tksz. 60, r. ny. áll. isk 60.

6. Igazfalva — Dumbrava ae. Szörény megye, pt. Focsád—Fáget, vá. Rachita, lp. Nemes Elemér, kt. Lichtenstein Leonie, lsz. 1158, tksz. 201, ref. közép isk. 1, m. ny. áll. isk. 200.

7. Karánsebes — Caransebeş ae. Szörény megye, pt. vá. helyben, lp. Torday János lév. lelk. lsz. 313. tksz. 22, r. ny. áll. isk. 20, más fel. isk. 1. — Fe. Orsova—Orşova, lsz. 184, tksz. 8, r. ny. áll. isk. 8. Szórványok: 24 község, lsz. 233. A missziói körlelkészesség össz. lsz.: 730.

8. Kispereg—Pergul mic ae. Aradmegye, pt. helyben, vá, Pécska—Pecica, lp. Szondy Géza, slp. Szabó Tibor, kt. Lengyel Jenő, Juhász Gyula, Baky Magdolna, lsz. 1665, tksz. 212, ref. isk. 212. Leányegyház N.pereg—Peregul mare, t. Faragó Károly, lsz. 282, tksz. 32, m. ny. ref. isk. 21, r. ny. áll. isk. 11.

9. Klopódia—Clopodia ae. Temes megye, pt. vá. helyben, lp. Streleczy Sándor, lsz. 145, tksz. 33, r. ny. áll. isk 33

10. Krassófüzes — Fizeş, ae. Krassó—Caraş m. pt., lp. Jancsó Vilmos lév. lelk., lsz. 94 tksz. 9. r. ny. áll. i k. 9. Fiók e.: Oravica, lsz. 200,

11. Lippa—Lipova ae. Arad-Temes m. pt. Lipova—Lippa, vá Radnán és Lipován, lp. Pálur István, lsz 315, tksz 10, r ny áll isk 4, más fel magy. isk 6.

12. Lugos—Lugoj ae. Szörény m. pt. vá. Lugos—Lugoj, lp. Szombati Szabó István, lévita slp. Soós Lajos, lsz. 1657, tksz 218, m. ny. áll. isk. 127. r. ny. áll. isk. 10, más fel isk 49, m ny ref isk 32.

13. Nagylak—Nădlac ae. Aradm. pt. Nădlac, vá Pecica, lp. Hegyi Károly, lsz 127, tksz 8, r ny áll isk 5, m ny áll isk 1, más fel isk 2. Le. Pécska—Pecica k Mészáros Lajos, lsz 270, tksz 9, m. ny. áll. isk 6.

14. Resica—Resiţa ae. Krassó-megye, pt. vá helyben, lp. Keresztes József, t Mahulik Julia, Varró Lőrinc, lsz 610, tksz 60, tan sz ref 35, r ny áll isk 15. Le. Füzes—Fizis. Lev. lelk. Jancsó Vilmos lsz 98, tksz. 11, r ny áll isk 11. Szórv. Oravica, lsz. 120, Boksánbánya lsz. 50.

15. Szemlak — Semlac ae. Arad megye, pt helyben vá Pécska—Pecica, lp Balogh Gyula, kt König András, lsz 442, tksz 50, tan sz ref isk 47, r ny áll isk 3.

16. Szigetfalu—Sculia ae Temes m. pt helyb. v. Gátala, lp Bodnár László, t. —, lsz 329, tksz 40, ref isk j 40. Fe. Gátalja—Gatia lsz, 73, m ny isk 7.

17. Szapáryfalva — Ţipari ae Szörény m, p Costeiu mare, vá helyben, lp Várady Attila, kt Nagy Kálmán, lsz 1235, tksz 184, m ny áll isk 184.

18. Temesvár — Timişoara ae. Temesmegye, pt vá helyben, lp dr Szabolcska László, slp Elekes Gyula, Orth Imre, lsz 3500, tksz 511, m ny áll isk 375, más fel. isk 83, r ny isk 113.

19. Ujmosnicza—Moşniţa nouă ae. Temesm. p t vá. Urseni, lp. Kiss Imre, tanítók: Muszták Imre Régenho d Mária áll isk lsz. 787, tksz. 103, m. ny. áll. isk. 103.

20. Ujszentes—Uisenteş ae Temes m, pt helyben, vá Temesvár, lp Hamar György, kt Varga Imre, lsz 750 tksz 42, m ny áll isk 42.

21. Valkány—Vălcani ae, pt vá Vălcani, Timiş-Torontal m., lp. Kun Zoltán, lsz 2.0, tksz 15, t —, ref. isk. 14, r ny áll isk 7. — Fe.: Nagyszentmiklós—Sântnicolaui Mare, lsz 120, tksz 7, m ny áll sikolába 7.

22. Végvár—Tormac ae Temes-megye, pt vá helyben, lp hely. Ort Imre slp. kt id. Zöld Zoltán, ifj. Zöld Zoltán, Nagy Árpád, Kádár Károly, Korsós Péter, lsz 2049, tksz 290, tan sz ref isk 290.

Bihari egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Vaday Béla lelkész [Élesd], gondnok Telegdi József [Mezőtelegd], lelkészi főjegyző Kádár Miklós [P.-ujlak], világi főjegyző Vargha László bankig. [Nagyvárad], lelkészi jegyző Bagoly Bertalan [Bors], világi jegyző Papp Lajos [Nagyvárad], számvevő Fodor József [Fugyivásárhely], em. ügyész Czeglédy Miklós dr [Nagyvárad], nyugdíj-intézeti elnök Könyves János [Bszentjános]. Belmissziói előadó: —.

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről Kiss Károly, Könyves János, Baka Béla, Szücs László, Balajthy Jenő, világi részről: Udvarhelyi Béla, Sarkady Sándor dr, Ujfalusy Sándor dr, Bartos Adorján, dr Soos István.

3. Egyhker. képviselők lelkészi részről Könyves János, Tarnóczi Lajos, világi részről: dr Sarkady Sándor, Udvarhelyi Béla.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők Zöld István, Bancsik János, Czeglédy Sándor és Bogáti Mihály.

b) Egyházközségek.

1. Bihar—Biharea ae, Bihar m, pt vá Biharea, lp Tarnóczi Lajos, kt Zöld István, Kuki Zoltán, Nyiri Margit, özv. Balogh Sándorné, lsz 1947, tksz 287, ref isk 245, r ny áll isk 4.

2. Biharpüspöki—Episcopia Bihorului ae, Biharmegye, pt vá Episcopia, lp Balajthy Jenő, kt Herczeg Kálmán, Albisy Erzsébet, Bagits Lajos, Bódis Ágnes, lsz 3238, tksz 350, tan sz ref isk 240, r ny áll isk 120.

3. Biharszentjános—Sântion ae, Biharmegye, pt vá Biharpüspöki—Episcopia, lp Könyves János, kt Kalas Sándor, Könyvesné Mester Erzsébet, lsz 1315, tksz 145, tan sz ref isk 122, r ny áll isk 5.

4. Bors—Borş ae, Biharmegye pt helyben, vá Episcopia—Biharpüspöki, lp Bagoly Bertalan, kt Czina Sándor, lsz 992, tksz 151, ref isk 86, r ny áll isk 65.

5. Élesd—Aleşd ae, Biharm, pt vá helyt, lp Vadai Béia, slp, Kovács Sándor, lsz 1068, tksz 142, r ny áll isk 134, más fel isk 8.

6. Fugyi—Fughiu ae, Biharmegye. pt vá Fugyivásárhely—Osorheiu, lp Danka József, k Borsos József, lsz 568, tksz 81, m ny áll isk 78, más fel isk 3.

7. Fugyivásárhely—Osorheiu ae, Biharm, pt vá helyt, lp Fodor József, lsz 1058, tksz 128, r ny áll isk 126, más fel isk 2.

8. Hegyközcsatár—Cetariu ae, Biharmegye, pt Episcopia, vá Nagyvárad, lp Szücs László, kt Palkó János, Mészárosné Kolozsváry Beria, lsz 1120, tksz 142, ref isk 122, r ny áll isk 16, más fel. isk. 1, beiskolázatlan 3.

9. Hegyközkovácsi—Căuaceu ae, Biharm, pt vá Bihar—Biharia, lp Bódogh János, kt Varga Ferenc, Barlabás Ida, lsz 661, tksz 90, tan sz ref isk 82, r ny áll isk 8.

10. Hegyközpályi—Paleu ae, Biharmegye, p Episcopia, vá Nagyvárad—Oradea, lp Kovács Antal, kt Nagy Sándor, lsz 666, tksz 79.

11. Hegyközszáldobágy—Săldobăgiu de Munte ae, Biharmegye, pt vá Nagyvárad, lp Gyökössi József, kt Bujdosó Lajos, lsz 826, tksz 96, tan sz ref isk 60, r ny áll isk 36.

12. Hegyközujlak—Uileacul de Munte ae, Biharmegye, pt Episcopia Bihor, vá Nagyvárad, lp Szentimrey Dániel, kt Bod Ferenc és Szoták Margit, lsz 943, tksz 165, tan sz ref isk 115, r ny áll isk 13, más fel isk 1.

13. Jákóhodos—Hodiş ae, Bihar megye, pt Salárd, vá Paptamási—Tamaseu-lp Sámy Gusztáv, t Jancsó Aladár áll tanító, lsz 1149, tksz 132, tan sz m ny isk 132.

14. Kisszántó—Sântăulmic ae, Bihar m, pt Nagyszántó—Santăulmare, pt vá Biharpüspöki—Episcopia Bihor, lp Farkas János, kt Masztics János lsz 545, tksz 62, tan sz ref isk 48, r ny áll isk 14.

15. Köröskisjenő—Ineu ae, Bihar m, pt Telegd, vá Szakadat, lp Székely Ernő, lsz 577, tksz 63, r ny áll isk 63.

16. Mezőtelegd—Tileagd ae, Biharmegye, pt vá Mezőtelegd—Tileagd, lp, Baka Béia, kt, Bulbuk Ilona, lsz 1840, tksz 177, tansz. ref isk 67, r ny áll isk 170.

17. Mezőtelki—Telechiu ae, Biharm, pt Örvénd—Urvind, vá Telki, lp Nyeste István, lsz 550, isk állami, tksz 66, r ny áll isk 61.

18. Nagykakucs—Căcuciu nou ae, Biharm, pt Élesd, vá Rikod—Butan, lp Szakács Géza, lsz 274, szórványokban lsz 86, tksz 41, r ny áll isk 41.

19. Nagyszántó—Sântăulmare ae, Bihar m, pt vá Biharpüspöki—Episcopia, lp Tunyogi János, kt Czeglédy Sándor, lsz 572, tksz 59, tan sz ref isk 55, r ny áll isk 4.

20. Nagyvárad—Oradea ae, Bihar m, pt vá helyben, lp Sulyok István, Csernák Béia, Kiss Károly, r Szabó Lajos, vall tan lelk Varga Gedeon, slp Kiss Bertalan, Sass Kálmán, Szücs István, k Juhász Károly, Vásárhelyi Sándor, kt Bancsik János, t Csathóné Tóth Mária, Homolya Etelka, Papp Margit, dr Szabó Lajosné, Matkó Mária, Lázárné Juhász Karolina, Tatár Ilona, Tatar Erzsébet, Kelemen Etelka, Incze Ilona, Ujváry Eszter, lsz 18300, tksz 1700, tan sz ref isk 680, m ny áll isk 671, r ny áll isk 114 más fel isk 114.

21. Nyüved—Niuved ae, Bihar m, pt va Paptamási—Tamaşeu, lp Bödi Mihály, kt Kovács József, lsz 536, tksz 40, ref isk 35, m ny áll isk 5 — Le: Kügy-Nyüved—Chinghiu, t Szakácsné Tunyogi Etelka, lsz, 180 tksz 42, ref, isk 42.

22. Örvénd—Urvind ae, Bihar m, pt va Telegd, lp Biró Ferenc, kt Bogáti Mihály, lsz 820, tksz 116, ref isk jár 116.

23. Paptamási — Tamaşeu ae. Bihar m, pt va Paptamási—Tamaşeu, lp Oroszlán István, kt Kiss Béla, t Kálmán Etelka, lsz 663, tan sz ref isk 118, ref isk 88, m ny áll isk 32.

24. Pelbàrthida — Parhida ae, Bihar m, pt Nyüved—Niuved, va Paptamási—Tamaşeu, lp Holkó József, Kiss Erzsébet, lsz 360, tksz 60, tan sz ref isk 60.

25. Pósalaka — Poşolaca ae, Bihar megye, pt va Telegd—Tileagd, lp Babicsák József, kt Széles Erzsébet, lsz 499, tksz 58, tan sz ref isk 58.

26. Pusztajlak — Uilacul de Criş ae, Bihar m, pt va Telegd, lp Kádár Miklós, kt Sándor Lajos, lsz 582, tksz 82, tan sz ref isk 86.

27. Rév—Vad ae, Biharmegye, pt va Rév—Vad, lp Kulcsár Andor, lsz 880, tksz 109, tan sz m ny áll isk 60, r ny áll isk 19.

28. Siter—Sistereae ae, Bihar m, pt Szalárd, va Bihar, lp Barcsa Mihály, kt Sipos Pál, Zagya Gizella, lsz 1121, tksz 133, tan sz ref isk 120.

29. Szalárd—Sălard, ae, Bihar m, pt Szalárd—Salárd, va Paptamási—Tamaşeu, lp Surányi Lajos, kt Juhos Lajos, lsz 1850, tksz 216, m ny áll isk 216.

30. Váradless—Leş ae, Bihar m, pt va Váradless—Leş, lp Hodor István, lsz 120, tksz 16, r ny áll isk 16. Szórv.: Pósa, Sólyi, Nagyürögd, Kisürögd, Cséffa, Inánd, Nyárszeg, Székelytelek, Román-szentmihály, Apáti, Bojt, Gyapju, Bikács. lsz 502.

III.

Érmelléki egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Végh József lelkész [Érmihályfalva]. Gondnok Pappszász Lajos [Ciocăia—Csokaly] Lelkeszi főjegyző Kalmár István [Bályok]. Világi

főjegyző üresedésben. Lelkeszi aljegyző Hegedüs Albert [Szalacs]. Világi aljegyző: Farkas Loránd [Csokaly]. Számvevő Szabó Zoltán [Székelyhid]. Pénztáros Takács Zsigmond [G.-Petri]. Em. ügyész: üresedésben. Tanügyi előadó Varga Béla [Szentjobb]. Nyugdíjintézeti előadó Takács Zsigmond [G.-Petri]. Belmissziói előadó: Debreczeni László [Érábrány].

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről Takács Zsigmond, Lengyel Pál, Laczák Dezső Jakab József, Szabó Zoltán, világi részről: dr Gulácsy Sándor, Bonis Elemér, Kozma Lajos, dr Kotzó Jenő.

3. Egyhker. képviselők lelkészi részről Kalmár István, Szabó Zoltán, lelkész, világi részről: dr Gulácsy Sándor, dr Kotzó Jenő.

4. Egyhm. közgyűlési tanítóképviselők: Csóka Lajos, Kocsis József, Kántor Péter, Szánthó Béla.

b) Egyházközségek.

1. Albis—Albiş ae, Biharmegye, pt Albis, va Bolcas, lp Saja Sándor, kt Kemecsei György, Tompa Róza, lsz 934, tksz 118, ref isk 84, r ny áll isk 34.

2. Apátkeresztur—Cristur ae, Biharm, va Bolcaş, pt Abramul—Vedres-ábrány, lp Csuka Ferenc, k Nagy Lajos, lsz 254, tksz 46, m ny áll isk 46.

3. Asszonyvására—Târguşor ae, Biharmegye, pt va helyben, lp Bakos József, kt k Csóka Lajos, Tamó Anna lsz 812, tksz 112, tan sz ref isk 105, r ny áll isk 7.

4. Bályok—Balc [Baioc] ae, Biharm, pt va helyben, lp Kalmár István, kt Katona Jenő, Lázár Mária, lsz 1077, tksz 111, ref isk 101, r ny isk 10. Szórv.: Kozmalmás—Almaş, Szoldobágy—Soldobagiu.

5. Berettyószéplak—Suplacul de Barcau ae, Biharmegye, pt va helyben, lp Tamássy Géza, kt Kocsis József, Ebergényi Irén, lsz 1215, tksz 126, ref isk 122, r ny áll isk 4.

6. Bihardiószeg — Diosig in Bihor ae, Biharmegye, pt va helyben, lp Fias Kálmán, sp Bokor Sándor, kt Asók István, t Szántó Béla, Végh Irma, Bod Ferenc, Nagy Piroska, lsz 3884, tksz 374, t sz ref isk 368 r ny isk 6. — Leányegyház: Jankafalva—Ianca, lsz 280.

7. Biharfélegyháza — Roşiori ae, Biharmegye, pt helyben, va Gyapoly — Deapoi, lp Egei István, t Váry Margit,

Horváth Géza, Isz 1050, tksz 126, ref isk 120, r ny áll isk 4.

8. Biharvajda—Vaida ae, Bihar megye, pt Biharfélegyház—Roşiori, vá Gyapoj—Deapoi, lp Kovács Gábor, kt Hógye Sándor, Isz 646, tksz 110, ref isk 66, m ny áll isk 41.

9. Csokaly—Ciocai a ae, Bihar m, pt helyben, vá Kágya—Cadia, lp Simon Imre, kt Balogh Károly, Isz 876, tksz 96, ref isk 65, r ny áll isk 31.

10. Érábrány—Abram ae, Bihar m, pt vá helyben, lp Debreczeni László, kt K. Lukács Lajos, Isz 372, tksz 59, r ny áll isk 59. Szórvány: Berettyókohásy—Cohon, Isz 511, tksz 26, r. ny. áll. isk. 16.

11. Éradony—Adoni ae, Szilágy m, pt helyben, vá Ermihályfalva, lp Laczák Dezső, kt Vén István, Isz 440 tksz 71, ref isk 72. Le Érselind—Şilindriu, Isz 120, tksz 3, m ny áll isk 3.

12. Érbogyoszló—Buduslau ae, Bihar megye, pt Albis, vá Apátkeresztur, lp Jakab József, kt Kovács Ferenc, Silye Gyula, Isz 1007, tksz 147, ref isk 147, m ny isk 110, r ny isk 37.

13. Érkeserü—Cheşereu Szilágy megye, vá Valea lui Mihai, lp Orosz Lajos, kt Virág Sándor, Porsztner Mária, Isz 1216, tksz 193, ref isk 119, r ny áll isk 35, más fel isk 9.

14. Érköbölkut—Cubulcut ae, Bihar m, pt vá Székelyhid—Săcueni, lp Varga Béla, kt Erdélyi József, Szentés Béla, Isz 1297, tksz 171, ref isk 158, r ny áll isk 13.

15. Ermihályfalva—Valea lui Mihai ae, Szilágy m, pt vá helyben, lp Végh József esperes, slp Saja Sándor, kt Tóth Zsigmond, Pálffy Irén, Kassay Ida, Pálffy Gizella, Isz 3778, tksz 441, ref isk 300, m ny áll isk 70.

16. Érolaszi—Olasfg ae, Bihar megye, pt vá Székelyhid—Săcueni, lp Dajka István, kt Csóka Barna, Isz 690 tksz 65, ref isk 60, r ny áll isk 6.

17. Érsemjén—Simion ae, Szilágy megye, pt vá helyben, lp Szathmáry Károly, kt Ádám Lajos, Takács Ilona, Isz 1212, tksz 204, ref isk 120, r ny áll isk 63, más fel isk 10.

18. Értarcsa—Tarcea ae, Szilágy m, pt vá Valea lui Mihai, lp Molnár József, kt Fazekas Margit, Isz 476, tksz 37, ref isk jár 30, r ny áll isk 7.

19. Gálospetri—Galospetreu ae, Szilágy m, pt helyben, vá Ermihályfalva, lp Takács Zsigmond, kt —. Isz 760, tksz 90, ref isk 20.

20. Hegyközszentimre—Sântimre ae, Bihar megye, pt Szalárd vá B.-Diószeg, lp Ludmann Lajos, kt Tóth Miklós, Tóth Béla, Isz 1223, tksz 160, ref isk 83, m ny áll isk 74.

21. Hegyközszentmiklós—Sănicola ul de Munte ae, Bihar megye, pt helyben, vá Székelyhid—Săcueni, lp Silye Gábor, kt Varga Mihály, Silye Kálmán, Isz 1030, tksz 150, ref isk 103, r ny áll isk 47.

22. Kágya—Cadea ae, Bihar megye, pt vá helyben, lp Dibáczy József, kt Szabó Ilona, Isz 760, tksz 116, ref isk 56, r ny áll isk 51, iskolázatlan 9.

23. Kiskereki—Cherechiu ae, Bihar m, pt vá Kiskereki, lp Lengyel Pál, kt Szebeni József, Steinmetz Imre, Isz 922, tksz 123, ref isk 94, r ny áll isk 28, közép isk jár 1.

24. Magyarkéc—Cheţ ae, Bihar m, pt vá Margitta, lp Kulcsár Dezső, kt Szontpétery János, Isz 607, tksz 61, ref isk 57, r ny isk 6.

25. Margitta—Mărghită ae, Bihar megye, pt vá helyben, lp Balogh Ferenc, kt Kántor Péter, Bod Lajos, Kántor Péterné, Matta Ferencné, Isz 2758, tksz 225, ref isk 160, r ny áll isk 65. — Fe Bisztrarebes—Căiriş, Isz 44.

26. Micske—Mişca ae, Bihar megye, pt helyben, vá Vedresábrány, lp Füzessy Géza, kt Mátyássy István, Isz 1038, tksz 216, ref isk 68, r ny áll isk 94, más fel isk 5.

27. Ottomány—Otomani ae, Szilágy m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Cs. Nagy Daniel, kt Kósa Károly, Kovács Karolina, Isz 834, tksz 120, ref isk 106, r ny áll isk 8.

28. Piskolt—Pişcolt ae, Szilágy m, pt helyben, vá Resighca, lp Szabó Lajos, kt Erdey Gábor, Sziky Irma, Isz 1081, tksz 130, ref isk 124, r ny áll isk 6.

29. Poklostelek—Pocluşa de Barcău ae, Bihar m, pt helyben, vá Abramuş, lp Kiss Sándor, kt László Ferenc, Mayr Mária, Isz 576, tksz 79, r ny áll isk 79.

30. Szalacs—Sălacea ae, Szilágy megye, pt helyben, vá Ermihályfalva, lp Hegedüs Albert, kt Benke Pál, Jakab Lajos, Keszy Ilona, Lengyel Eszter, Isz 1852, tksz 260, ref isk 25, r ny áll isk 5, iskolázatlan 3.

31. Székelyhid — Säcueni ae, Bihar m, pt vá helyben, lp Szabó Zoltán, t Szabó Lajos, Polgári Vilma, Péter Béla, lsz 3019, tksz 304, ref isk 220, r ny áll isk 40.

32. Szentjobb — Sâniob ae, Bihar megye, pt helyben, vá B-diószeg, lp Sallay Lajos, kt Váradi Ferenc, lsz 376, tksz 41, ref isk 39, r ny áll isk 2.

33. Tóti — Täuteu ae, Biharmegye, pt helyben, vá Margitta, lp Kovács Lajos, t Orbán Lajos, Orbán Lajosné, Petri Piroška, lsz 1115, tksz 160, ref isk 146, r ny áll isk 14.

34. Vedresábrány — Abramut ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Boruzs Lajos, lsz 168, tksz 20, 2, r ny áll isk 18, más fel isk 2. — Le: Monospetri — Petreu, tk Maklár Sándor, lsz 175, tksz 21, ref isk 21.

IV.

Nagybányai egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Elnökség: Széll György esperes avasujvárosi lelkész, Avasujvárgs, egyházmegyei gondnok: dr Böszörményi Emil, Szatmár és Nagykolcs. Jegyzők: Oláh Sándor főjegyző, lelk. (Szamoskrassó), dr Ajtai Nagy Gábor főjegyző, ügyvéd (Nagybánya), Visky Ferenc jegyző, lelkész (Egri), dr Mártha József jegyző, ügyvéd (Szatmár). Ügyész: dr Harcsár Géza ügyvéd (Szatmár). Pénztárnok: Gacsályi Zsigmond lelkész (Kiskolcs). Levéltárnok: Szaplóczai Bertalan lelkész (Nagybánya). Könyvtárnok: Kolos Vince lelkész (Vámfalú).

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről: Magos Ferenc (Mikola), Boros Jenő (Szatmár) Gy. Kovács József (Ombód), Bodnár Béla (Tamásváralja), Bogdán Lajos (Pettyén) és Sárközi Lajos (Szamárnémeti). Világi részről: dr Nagy Sándor ügyvéd (a nagykarolyi egyházm. gondnoka), dr Helmezy József, földbirtokos (Pettyén), dr Farkas Antal ügyvéd (Szatmár), Kovássy Ákos birtokos, ügyvéd (M.-sziget), Nagy Béla földbirt. (Lázári), dr Jakó Endre, volt szolgabíró (Aranyosmedgyes).

3. Egyházker. képviselők lelkészi részről: Oláh Sándor, Sárközy Lajos, Peleskey Sándor. Világi részről: dr Helmezy József, Tabajdy György, Nagy Béla

4. Em. közgyűlési tanítóképviselek: Kádár Károly.

b) Egyházközségek:

1. Adorján — Adrian ae, Szatmár megye, pt vá Sárköz — Livada, lp dr Koronka Pál, t Ferenczy Károly, lsz 377, tksz 64, tan sz ref isk 50.

2. Amacz — Amafi ae, Szatmár megye, pt Szatmár — Sälmar, vá Amacz, lp Siető Pál, kt Horválné Petyke Erzsébet, lsz 357, tksz 50, tan sz ref isk 50.

3. Apa — Apa ae, Szatmár megye, pt vá Apa, lp Gulya Géza, k —, sz 534, tksz 69, tan sz r ny áll isk 67, más fel isk 2.

4. Aranyosmedgyes — Medieşul aurit ae, Szatmár megye, pt vá helyben, lp Szabó József, k Bagossy Endre, lsz 358, tksz 7, r ny áll isk 7. Le.: Szatmargörbed — Româneşti, t Lengyel János, lsz 243, tksz 37, tan sz ref isk 37, szórvány lsz 83.

5. Atya — Atea ae, Szatmár megye, pt Plesul mare, vá Szatmár, lp Sáfár Imre, kt Soós János, lsz 367, tksz 38, tan sz ref isk 38.

6. Avasujváros — Oraşul nou ae, Szatmár megye, pt vá helyben, lp Széll György esperes, slp. Boros Lajos, kt Fodor Tivadar, Sepsí Istvánné, lsz 1578, tksz 242, tan sz ref isk 140, r ny áll isk 102.

7. Batiz — Botiz ae, Szatmár megye, pt vá helyben, lp Dávid Sándor, t Zágony Anna, lsz 429, tksz 26, tan sz ref isk 26.

8. Csengerbagos — Boghiş ae, Szatmár megye p Szamosdob vá Mostinul Mare — Nagymajtény, lp Mogyorós Sándor, kt Ács István, lsz 592, tksz 55, tan sz ref isk 55 r.

9. Dabolcz — Dabolj ae, Szatmár megye, pt vá Halmi, lp id Kürthy Károly, t Gellért Gyula, lsz 440, tksz 57, m ny áll 56.

10. Egri — Agriş ae, Szatmár megye, pt vá Mikola, lp Visky Ferenc, t Kádár Károly, Bilkey Gizella, lsz 749, tksz 112, tan sz ref isk 89.

11. Felsőbánya — Baie sprie ae, Szatmár megye, pt vá helyben, lp Spáczay Árpád kt Hajdu Sándor, lsz 338, tksz 36, tan sz ref isk 34. r ny áll isk 2.

12. Halmi — Halmeu ae, Szatmár megye, pt vá Halmi, lp Kürthy Károly, kt Tóth Zoltán, lsz 934, tksz 126, tan sz ref isk 60, r ny áll isk 51.

13. Hirip — Hrip ae, Szatmár megye, p Szatmárhegy, t vá Szatmár és Csonkás, lp Orosz Ernő, kt Zimáné Balogh Erzsébet lsz 569, tksz 88, tan sz ref isk 50, r ny áll isk 33, iskolázatlan 5.

14. Hosszmező — Câmpulung la Tisa ae, Máramaros megye, pt vá Dragoş Voda helyt, lp Nagy Endre, kt k RácZ Béla, Lengyel Ilona, lsz 1101, tksz 152, tan sz ref isk 123, r ny áll isk 29.

15. Józsefháza—Ioşib ae, Szatmármegye, pt vá Aranyosmeggyes—Mediaşul aurit, lp Nagy Pál, kt Zilahi Demeter János, lsz 368, tksz 33, tan sz ref isk 30, r ny áll isk 2.
16. Kakszentmárton—Martineşti ae, Szatmármegye, pt vá Sätmar, lp Öry Zoltán, kt Lengyel Margit, lsz 592, tksz 63, tan sz ref isk 63.
17. Kisbábony—Babeşti ae, Szatmármegye, pt vá Halmeu—Halmi, lp Tóth Gábor, kt Gecsei Ilona, lsz 396, tksz 55, tan sz ref isk 51.
18. Kiskolcs—Culciul Mic ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Sätmar, lp Gacsályi Zsigmond, kt Koós Ferenc, lsz 510, tksz 130, tan sz ref isk 59, r ny áll isk 33.
19. Kispeleske—Pelişor ae, Szatmármegye, p Bercu—Százaberek, t vá Sätmar, lp Molnár Lajos, kt Molnár Ambrus, lsz 324, tksz 40, tan sz ref isk 40. Le Nagypeleske—Peleşul, lsz 40.
20. Kőszegremete—Remetea oaş ae, Szatmármegye, pt vá Ayasujváros, lp Kováts Károly, kt Libik Árpád, Kovács Ilona, lsz 703, tksz 104, ref isk 104.
21. Lázári—Lazuri ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár, lp Öry Tamás, kt Borbély Sándor, lsz 359, tksz 41, tan sz ref isk 41.
22. Máramarossziget—Sighet ae, Máramarosmegye, pt vá helyt, lp Papp József, slp Szabó Géza kt Kelemen Ernő, Kelemenné Szelics Ilona, lsz 1411, tksz 210, tan sz ref isk 142, r ny áll isk 53, más fel. isk. 15.
23. Mikola—Micula ae, Szatmármegye, vá helyt, lp Magoss Ferenc, kt Mandy Bertalan, lsz 802, tksz 122, tan sz m ny áll isk 54, r ny áll isk 68.
24. Misztótfalu—Tăuţii Magheraus ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Buşag, lp Kiss Sándor, lsz 380, tksz 48, r ny áll isk 46, más fel isk 2.
25. Nagybánya—Baia-mare ea, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Szaplanczay Bertalan, slp Spáczy Árpád, kt Veress Ferenc, Szászné Szabó Viola, lsz 1524, tksz 111, ref isk 85, r ny áll isk 26. L. e. Erdőszáda—Arduşai, Szatmármegye, t Ferenczy Irén, lsz 73 tksz 21, ref isk 21, r.
26. Nagybocksó-i (missiói kör)—Bocicoiul-mare ae, Máramarosmegye pt vá Máramarossziget, (Str. Principele Carol 25), lp Takács Lajos, lsz 151, tksz 11, ref isk 9, r ny áll isk 2.
27. Nagykolcs—Culciul-Mare ae, Szatmármegye, pt Culciul Mic, vá Sätmar, lp Gyöngyössi Bálint, lsz 446, tksz 49, r ny áll isk 49.
28. Nagytarna—Tarna-Mare ae, Szatmármegye, pt vá Halmi—Halmeu, lp Dénes László, lsz 140, tksz 12, tan sz r ny áll isk 10.
29. Ombód—Ambud ae, Szatmármegye pt vá Szatmár, lp Györfi Kovács József, kt Szöke József, Tassi Vera, lsz 821, tksz 104, tan sz ref isk 104.
30. Óvári—Oar ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Sätmar, lp Fehér Bertalan, kt Barta Bálint, Vadnay Erzsébet, lsz 1094, tksz 117, tan sz ref isk 106, r ny áll isk.
31. Patóháza—Potău ea, Szatmármegye, pt Aranyosmedgyes, vá Mediaş lp Barkász Imre, kt Osváth Géza, lsz 387, tksz 57, r ny áll isk 57.
32. Pettyén—Petin ae, Szatmármegye, pt vá Sätmar, lp Bogdán Lajos, t Makray Anna, lsz 374, tksz 61, tan sz ref isk 61. Le: Szatmárpálfalva—Pauleşti, kt Koós Zoltán, lsz 206.
33. Pusztadaróc—Dorolj ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár, lp Selyebi Géza, lsz 240, tksz 36, r ny áll isk 34. Le: Pele—Petea, lsz 30, tksz 8, r ny áll isk 8.
34. Sándorhomok—Nişipeni ae, Szatmármegye, pt vá Sätmar, lp Csüry Miklós, kt Adorján Guszláv, lsz 320, tksz 48, tan sz ref isk 44.
35. Sárköz—Livada ae, Szatmármegye, pt vá helyt, beszolg lelk dr Koronka Pál adorzáni lelk, t Peleskey Margit, lsz 575, tksz 49, tan sz ref isk 49.
36. Sárközujlak—Livada nou ae, Szatmármegye, pt Sárköz, vá Livada—Sárköz, lp Szabó Károly, t Málnássyné Kiss Ilona, lsz 151, tksz 14, ref isk 5, r ny áll isk 6.
37. Szamosdara—Dara ae, Szatmármegye, pt vá Szatmár—Sätmar, lp Kovács Gyula, kt Bilkay Emma, lsz 381, tksz 57, ref isk 50, r ny áll isk 7.
38. Szamosdob—Doba ae, Szatmármegye, pt helyt, vá Gilvác—Gilvaciu, lp Bara József, kt Szabó József, lsz 466, tksz 65, r ny áll isk 63.
39. Szamoskóród—Corod ae, Szatmármegye, pt Kiskolcs, vá Szatmár, lp Kürthy Dezső, k Ács Elek, lsz 315, tksz 46, r ny áll isk 46. — L. e. Dobrácsapáti—Apateu, t Adorján Mihály, lsz 168, tksz 22, tksz ref isk 22.

40. Szamoskrassó—Cărășeu ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Szalmár, lp Oláh Sándor, kt Tóth Kálmán, Tóthné Ladányi Ilona lsz 884, tksz 130, ref isk 104, r ny áll isk 3, középisk 1, beiskolázatlan 2.

41. Szárazberek — Bercu ae, Szatmármegye, pt vá Szalmár, lp Joó Kálmán, kt Szücs Béla, lsz 473, tksz 70, tan sz ref isk 61.

42. Szatmár—Satu-Mare ae, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Boros Jenő, Debreczeni István, slp Kocsmár Boldizsár, Papp Zsigmond, kt Beregi István, Karikás Sándor, Ladányi Károly, Csajkos Gyuláné, Unger Béláné, Saja Ida, lsz 6312, tksz 1001, tan sz ref isk 379, r ny áll isk 329, más fel isk 126.

43. Szatmárhegy—Viile Satu-mare ae, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Peleskey Sándor, slp Gavallér Lajos, k Sipos Béla, lsz 1942, tksz 297, r ny áll isk 297. — L. e. Erdőd—Arded, t Pásztorné Halamka Mária, lsz 201, tksz 8, tan sz r ny áll isk 8.

44. Szatmárnémeti—Satu-Mare Mintiu ae, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Sárközy Lajos, slp Szendrei Dénes, kt Saja Sándor, lsz 5000, tksz 517, ref isk 199, r ny áll isk 267, más fel isk 51.

45. Szatmárudvari—Odorău ae, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Juhász Péter, kt Sarkadiné Jenei Jutiánna, lsz 317, tksz 37, tan sz ref isk 37. — Le. Berend—Berindan, kt Sarkadi Nagy Ferenc, lsz 359, tksz 54, tan sz ref isk 54.

46. Szinérváralja — Seini ae, Szatmármegye, pt vá helyt, lp Szabó Endre, kt Török Bernál, lsz 771, tksz 90, tan sz ref isk 60, r ny áll isk 7, más fel isk 8. — Le. Apahegy—Viile Apei, kt Fábiánné Kiss Mária, lsz 269, tksz 61, ref isk 52, r ny áll isk 9.

47. Tamásváralja — Tamașeni ae, Szatmármegye, pt Batarcs—Batarciu, vá Halmi—Halmeu, lp Bodnár Béla, kt Adorján Blanka, lsz 492, tksz 63, tan sz ref isk 60, r ny áll isk 3.

48. Turterebeș — Turulung ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Halmi—Halmeu, lp Szép Kálmán t Makrai Emma, lsz 288, tksz 48, tan sz ref isk 21, iskolázatlan 12.

49. Vámfalu — Vama ae, Szatmármegye, pt helyben, vá Vama-Turului, lp Kolozs Vince, kt Monoky Sándor, lsz 730, tksz 89, tan sz r ny áll isk 88.

50. Vetés—Vetiș ae, Szatmármegye, pt vá Szalmár, lp Szarka Károly, kt Kálmán László, lsz 601, tksz 71, tan sz r ny áll isk 68, iskolázatlan 3.

V.

Nagykárolyi egyházmegye.

a) Tiszviselők:

1. Esperes: Havas Gyula Börvely-gondnok: dr Nagy Sándor Erdőd, lelkeszi főjegyző: Gönczy Sándor, világi főjegyző: dr Bodoky Zoltán, számvevő: , pénztáros: Kovács Lajos, em. ügyész: dr Kölcsey Ferenc Domahida, tanügyi előadó: Takács Ferenc Szaniszló. Belmissziói előadó: Gönczy Sándor Nagykaroly.

2. Em. tanácsbírók lelkeszi részről: Takács Ferenc, Borbély Sándor, M. Szabó Miklós, Gönczy Sándor. Világi részről: Kacsó Károly, Gáspár Pál, dr Falussy Árpád és Szilágyi Kálmán.

3. Egyhker. képviselők lelkeszi részről: Gönczy Sándor. Világi részről: Gáspár Pál.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselek: Bartha István és Otmayer Gyula.

b) Egyházmegyék:

1. Bere—Berea ae, Szilagyimegye, pt vá Szaniszló—Sanislau, lp Tártsy Géza t Kupán Etelka, lsz 420, tksz 60, tan sz ref isk 57.

2. Börvely—Berveni ae, Sălaj-megye, pt Nagykaroly, vá helyben, lp Havas Gyula, slp Boros Ferenc, kt Bartha István, Czirják Ferenc, Kulcsár Ilona, lsz 1961, tksz 220, tan sz ref isk 120.

3. Csomaköz — Ciumești ae, Sălaj-megye, p táv vá Szaniszló—Sanislau, lp Horváth Pál, lsz 114, tksz 4, ref isk 2, r ny áll isk 2.

4. Dobra—Dobra ae, Szilágy m. pt vá Alsószopor—Supurul de Jos, lp Szabó István, kt Györfi András, Jászberényiné Szabó Ilona, Jászberényi Mihály, lsz 1668, tksz 218, tan sz ref isk 218.

5. Domahida—Domanesti ae, Szilágy m., pt, vá helyben, lp Szabó Lajos, slp Armós Zsigmond, kt Kovács József, lsz 446, tksz 43, tan sz ref isk 43.

6. Érdengeleg—Dindești ae, Szilágym., pt helyb., vá Resighea—Reszege, lp Borbély Sándor, lsz 267, tksz 32, r ny áll isk 31, ref isk 1.

7. Érendréd—Andrid ae, Szilágym. pt helyt, vá Resighea—Reszege, lp Gargya Géza, kt Szaleczky Miklós, Veress Kálmánné, Szabó Margit, lsz 731, tksz 119, m ny áll isk 118, r ny áll isk 1.

8. Érkörtvélyes—Curtiușeni ae, Szilágym. pt vá helyt, lp Kovács Lajos, kt Báthory József t Radványi Mihály, lsz 1630, tksz 207, tan sz ref isk 120, r ny áll isk 87.

9. Gencs—Ghenci ae, Szilágym., pt vá Nagykaroly, lp Vöröss Zoltán, kt Dancs Sándor, t Dancsné Vadnay Margit, lsz 858, tksz 108, tan sz ref isk 107, r ny áll isk 1.

10. Géres—Ghrișa ae. Szalmárm., pt helyt, vá Ardud, lp Kiss Ferenc, kt Mészáros Elek, t Cseh Olga, lsz 1118, tksz 120, tan sz ref isk 120.

11. Iriny—Irina ae, Szilágym., pt vá Szaniszló—Reszege, lp Veress Kálmán, kt Bene András, t Bene Andrásné Kiss Amália, lsz 575, tksz 80, tan sz ref isk 80.

12. Kaplony—Capleni ae, Sălajmege, pt vá Nagykaroly,—Careii, lp Lovász Béla, t Márk Magdolna, lsz 316, tksz 35, tan sz ref isk 33.

13. Királydaróc—Crai Dorolj ae, Szalmárm., pt helyt, vá Nagymajtény, énekvezér Imsch Benedek, Moftinul-Mare, lp Mándi Szabó Miklós, lsz 454, tksz 63, tan sz r ny áll isk 63. Szórv.: Piskáros—Piscar, Vadas—Vädăș, lsz 9.

14. Kismajtény—Moftinul-Mic ae, Sălajmege, pt vá helyt, lp Bartus Jenő, kt Ottmayer Gyula, lsz 513, tksz 64, tan sz ref isk 64.

15. Krasznaszentmiklós—Sânmiclăus ae, Sălajmege, pt Nagykaroly, vá Moftinul-Mare—Nagymajtény, lp Veres László, t Váry Imre, lsz 370, tksz 28, r ny áll isk 28. Le: Esztro—Istrau, lsz 50, tksz 10, r ny áll isk 10.

16. Nagykaroly—Carei ae, Sălajmege, pt vá helyt, lp Gönczy Sándor, slp Kédár Miklós, kt Bőjthe János, Tyukodi Ilona, Vadnay Irma, lsz 3004, tksz 226, ref isk 199, r ny áll isk 27.

17. Szaniszló—Sanislau ae Sălajmege, pt vá helyt, lp Takács Ferenc, kt Szikszay Dénes, lsz 545, tksz 54, tan sz ref isk 66.

VI.

Nagyszalontai egyházmegye.

Tisztviselők;

1. Esperes: Kassay Béla Tenke, egyh. m. gondnok - Szabó Zoltán Arad, lelkeszi főjegyző: Aradai Aladár, Gyanta, világi főjegyző: —, lelkeszi aljegyző: Kun Zoltán Pankota, világi aljegyző: Rovács István Nagyszalonta, számvevőszéki elnök: Rácz Gyula Nagyszalonta, pénztáros: —, egyházmegyei ügyész: dr Kapéry Béla Nagyszalonta és dr Bernál Lajos Tenke, Tanügyi előadó: Jakab Viktor Belényes, Belmissziói előadó: Nagy Zoltán Belényesujlak.

2. Egyházmegyei tanácsbírák lelkeszi részről: Böszörményi Lajos Nagyszalonta, Fogarassy Bálint Agya, Balogh Mátyás Anl, Szakács Dénes Köröstárkány, Aradai Aladár Gyanta. Világi részről: gr. Tisza Kálmán Csegöd, Miskolczi Jenő Illye, Mészáros Dániel Arad, Fráter Emil Nagyszalonta, dr Sarkady Dániel Nagyszalonta.

3. Egyházkerületi képviselők lelkeszi részről: Nagy Zoltán Belényesujlak. Világi részről: Fráter Emil, Sarkady Dániel Nagyszalonta.

4. Egyházmegyei közgyűlési tanítóképviselők: Seres László és Mikó Pál Nagyszalonta.

b) Egyházközségek.

1. Ágya—Adea ae, Aradmegye, pt Chișineu Criș, vá Crișul Alb, lp Fogarasi Bálint, kt Nagy Péter, Nagy Péterné Gólián Margit lsz 1653, tksz. 161, ref isk 158. Le: Szinte—Sintea, vall és ének tan Soós Jánosné, lsz 121, tksz 8, r ny áll isk 8.

2. Ant—Ant ae, Biharmegye, pt vá Tămășda, lp Balogh Mátyás, kt Movik Gyula, lsz 1016, tksz 113, tan sz ref isk 59, m ny áll isk 54.

3. Arad ae, Aradmegye, pt vá helyt, lp Csécsi Imre, slp Kovács Zoltán, kt Hirsch József, lsz 5986, tksz 601, m ny áll isk 551, r ny áll isk 45, más fel. isk 5.

4. Árpád—Arpașel ae, Biharmegye, pt helyben, vá Decebal, lp Boros Gábor, kt Koós János, Madaras Károly, Böszörményi Istvánné, lsz 1464, tksz 216, tan sz ref isk 120, m ny áll isk 196.

5. Belényes—Beiuș ae, Biharm. pt vá helyben, lp Jakab Viktor, kt Varga László, lsz 800, tksz 95, tan sz ref isk 66.

r ny áll isk 24. — Le: Kisnyégerfalva—Negru, lev Saszet Győző, Isz 282, tksz 42, ref isk 36, r ny áll isk 16.

6. Belényessonkolyos—Beiuș soncoiuș ae, Biharmegye, pt Finiş, vá helyben, lp Kecskeméti Kálmán, Isz 487, tksz 63, m ny áll isk 60. — Le: Körös-jánosfalva—Ioaniș, Isz 312, tksz 33, m ny áll isk 33.

7. Belényesujlak—Uileac de Beiuș ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Nagy Zoltán, kt Masztics János, Márton Hermin, Isz 911, tksz 102, tan sz ref isk 100, r ny áll isk 2.

8. Bélzerénd—Luntreni ae, Arad megye, pt Vadász, vá Tamásda, lp Igyártó Sándor, kt Faragó Ilonka, Isz 569, tksz 75, tan sz ref isk 75.

9. Borosjenő—Boros Ineu ae, Aradm., pt vá helyben, felügy. lelk. Kun Zoltán pankotai lelk., lp Liszkay Kálmán, Isz 250, tksz 23, r ny áll isk 17, r ny áll isk 5. — Fi: Bél—Beliu, Isz 100, tksz 7, r ny áll isk 3, más fel isk 4. — Szórv.: Selénd, Feltót, Sikola, Apatelek, Bokszeg, Isz 300.

10. Borossebes—Sebiș ae, Arad megye, pt vá helyben, lp Szabó József, Isz 311, tksz 28, r ny áll isk 21, más fel isk 7.

11. Csermő—Cermei ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Bitais Lóránd Zoárd, Isz 303, tksz 20, m ny áll isk 15, r ny áll isk 5.

12. Erdőgyarak—Ghiarac ae, Biharmegye, pt helyt, vá Glad, lp Bugyi János, kt Király László, Csősz Lajos, Isz 1494, tksz 184, tan sz ref isk 131, m ny áll isk 31, r ny áll isk 22.

13. Erdőhegy—Kisjenő—Pădureni—Chișeneu Criș ae, Arad megye, pt vá Kisjenő, besz. lp Fogarassy Bálint, kt Kilin Sándor, Faragó Jolán, Isz 2000, tksz 177, ref isk 172, r ny áll isk 2, más fel isk 3.

14. Feketegyarmat—Iarmata neagră ae, Arad megye, pt Zerind, vá Tamașda, lp Bokor Sándor, kt Benke Béla, B. Mike Vilma, Isz 1881, tksz 238, ref isk 238.

15. Feketetót—Tăut ae, Biharm., pt vá helyt, lp Nánásy Dániel, kt ifj. Kovács Pál, Abrahám Lajos, Isz 294, tksz 40, r ny áll isk 40.

16. Gyanta—Ginta ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Arday Aladár, kt Kálnoky István, Isz 1286, tksz 179, m ny áll isk 179. Le: Kisháza—Cheșea, előkönyörgő vall.-i.

Várkonyi Imre, Isz 132, tksz 15, r ny áll isk 15.

17. Gyorok—Ghioroc ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Vizaknai Wesmás Károly, t V. Wesmás Károly, Masznyik Bella, Isz 320, tksz 50, tan sz ref isk 47, más fel isk 3.

18. Köröstárcány—Tărcaia ae, Biharmegye, pt vá Belényes, lp Szakáts Dénes, kt Erdélyi Gyula, Ujvárossy Teréz, Isz 1264, tksz 162, ref isk 162.

19. Magyarcséke—Ceica ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Versényi Sándor, Isz 200, tksz 25, r ny áll isk 18, más fel 7.

20. Magyarremete—Remetea ae, Biharmegye, pt helyben, vá Belényes, lp Szathmáry István, t Schüller Ilona és Szebeni Barna, Isz 874, tksz 134, m ny áll isk 124, r ny áll isk 4.

21. Mezőbajj—Boiu ae, pt vá Ciomeghiu, lp Szűcs Antal, kt Juhász László, Nagyné Kiss Juliánna, Isz 1300, tksz 135, ref isk 142.

22. Nagyszalonta—Salonta ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Böszörményi Lajos, Dohy Árpád, t Szentessy Elek, Seres László, Medgyessy Gyula, Mikó Pál, Máté Lajos, Tordai Ferenc, Kiss Lajos, Mikó Lenke, Szatmáriné, Szabó Lajosné Kornya Juliánna, Kércsi Erzsébet, Isz 11,121, tksz 1274, tan sz ref isk 738, m ny áll isk 87, r ny áll isk 449.

23. Nagyzerénd—Zerind ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Balogh László, kt Csősz Ferenc, Juhász Lajos, Baloghné Meleg Erzsébet, Isz 1997, tksz 263, ref isk 193, m ny áll isk 70.

24. Pankota—Pâncota ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Kuhn Zoltán, t Szabó Dániel, Isz 376, tksz 68, ref isk 39, r ny áll isk 2, más fel isk 1. Le: Világos—Șiria, Isz 120, tksz 6, r ny isk 6.

25. Szentleányfalva—Sânleani ae, Arad megye, pt Arad 2, vá Arad, lp Nagy Dániel, Isz 491, tksz 89, m ny áll isk 80, r ny áll isk 9.

26. Tamáshida—Tămașda ae, Biharmegye, pt vá helyben, lp Unghváry Gyula, kt Kiss Ferenc, Isz 800, tksz 111, m ny áll isk 82, r ny áll isk 29.

27. Tenke—Tinca ae, Biharmegye, pt vá helyt, lp Kassay Béla, slp Patay István, kt Vass Lajos, Téby Béla, Báthory Julia, Isz 1702, tksz 200, tan sz ref isk 182, r ny áll isk 11.

28. Vadász—Vânători ae, Aradm. pt helyt, vá Zerind, lp Vass Jenő, kt Nagy Sándor, Nagyné-Danszky Mária, Isz 1489, Iksz 168, tan sz ref isk 158. — Fi: Simonyifalva—Simonești, t Pósta Emma Isz 95, Iksz 16, m ny áll isk 14.

29. Várasfenes—Finiș ae, Bihar-megye, pt helyt, vá Cosbuc, lp Juhász András, kt Faragó Károly, Juhászné Tatay Emma, Isz 1342, Iksz 171, m ny isk 168, r ny áll isk 3.

II.

Tanintézetek.

I. Nagyváradi református leánynevelő-intézet (tanítónőképző, internátus és leánygimnázium).

a) Igazgatótanács.

Elnök: Csernák Béla.

Helyettes elnök: Dr Soos István.

Tagok: Sulyok István, dr Thúry Kálmán, Domokos László, dr Szőke Ferenc, Kiss Károly, dr Szeghalmy Sándor intézeti pénztáros, dr Sarkady Sándor, K. Gálbory Erzsébet intézeti igazgató.

b) Tanári kar:

Igazgató: Karácsonyiné Gálbory Erzsébet.

Tanárok: Joós Viola, Koós Aliz, Villi Mária.

II. Szatmári ref. fiú főgimnázium.

a) Fenntartó testület elnöke: Gróf Dégenfeld Miksa.

b) Főgimnáziumi igazgatótanács.

Elnök: Boros Jenő lelkész.

Tagok hivatalból: Debreczeni István, Sárközl Lajos lelkészek, Uray Jenő, Bakcsy Gergely főgondnokok, Ligeti Imre igazgató, Széll György esperes, dr Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok, Kovássy Akos m.-szigeti liceumi gondnok.

Választott tagok: Bagothay Sámuel, Balogh József, Gecsey Jenő, dr Hadady Lajos, dr Harcsár Géza, dr Lénárd István, Nagy Béla, Pethő György, Tabajdi György, Tankóczy Gyula, Tereh Géza, dr Tóth János, Tóth Kálmán.

c) A tanári kar.

Igazgató: Ligeti Imre.

Tanárok: Bagothay Sámuel, Nagy Béla, Kovács György, Gecsey Jenő, Jámbor Sándor, Muhy Sándor, Rozenstein Ilona.

III. Szatmári ref. leánygimnázium.

a) Igazgatótanács.

Elnök: Boros Jenő lelkész.

Tagok hivatalból: Debreczeni István, Sárközy Lajos lelkészek, Uray Jenő, Bakcsy Gergely főgondnokok, Bakcsyné Korbuly Irén és Martininé Scheint Lujza igazgatók.

Választott tagok: Balogh József, Bánhidiné Nagy Teréz, dr Harcsár Géza, Horváthné Nyárády Berta, dr Lénárd István, Kótay Pál, Nagy Endre Pilhoffer Ida, Tóth Kálmán.

b) Tanári kar.

Igazgató: Bakcsyné Korbuly Irén.

Tanárok: Horváthné Nyárády Berta, Pilhoffer Ida, Heves Mária, Farkas Helén.

IV. Szatmári ref. felső kereskedelmi leányiskola.

a) Igazgatótanács. Elnöke és tagjai ugyanazok, mint a leánygimnáziumban.

b) Tanári kar.

Igazgató: Martininé Scheint Lujza.

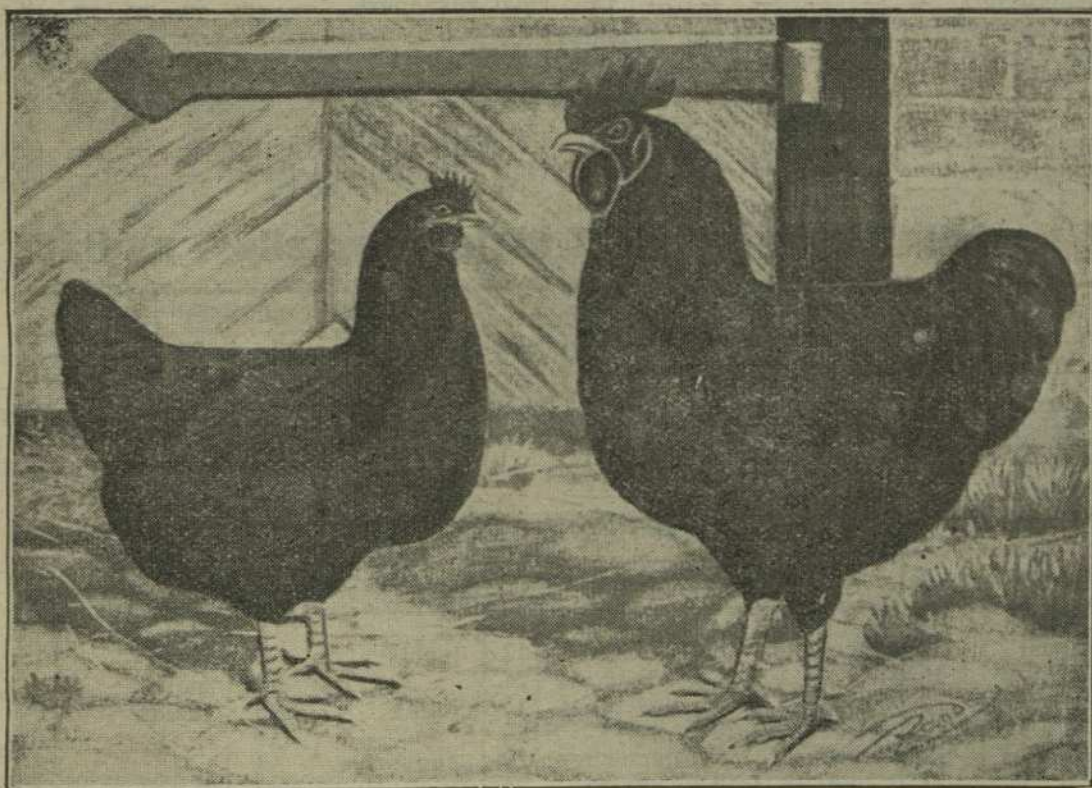
Tanárok: Agyagássy Piroška, Bánhidiné Nagy Teréz, Kalmár Anna, Szász Emma.



Ne pocsékolja el olcsón gabonáját!

Használja fel a mai rossz viszonyok között még egyellen jövedelmező módon:

Tenyésszen fajbaromfit!



Elsőrendű gazdasági szaktekintélyek kísérletek alapján megállapították, hogy a nagy tojáshozamra kitenyésztett nagytestű

Vörös Izlandi tyukból

szakszerű és takarékos tartás mellett 250 drb sokkal többet jövedelmez, mint 5 hold prima szántó föld, amellet, hogy tizedrész annyi munka sincs vele. — Egy évben 160—280-at tojó, szabad kifutón nevelt edzett állatokról, naposcsibékről és keltetőtojásokról képes árjegyzéket és ismertetőt ingyen küld:

HERCZEGH JÁNOS BAROMFITENYÉSZETE

Oradea—Nagyvárad, str. Tudor Vladimirescu (Magyar-níca) 22.

Az állatok betegségeire való szabotosság.

Az eladó jótállani köteles:

Teheneknél:	Napig	Sertéseknél:	Napig
Francia kórságért — — — — —	30	Borsóka-kórért — — — — —	8

Lovaknál:

Taknyosságért — — — — —	15	Bőrféregért — — — — —	30
Kehességért — — — — —	15	Havi vakságért — — — — —	30
Csökkönyösségért — — — — —	30	Fekete hályogért — — — — —	30
Buta-csiráért — — — — —	30	Rozsféregért — — — — —	30

Juhoknál:

Himlőért — — — — —	8	Férges tüdőnyavalyáért — — — — —	60
Rühért — — — — —	8	Métely és májrohadásért — — — — —	60

A háziállatok vemhességi ideje vagy ellési naptár:

	A vemhesség középtartama	A vemhesség tart	
		legkevesebb	legfeljebb
Lovak — — — — —	340 napig	330 napig	419 napig
Tehenek — — — — —	285 "	240 "	321 "
Juhok és kecskék — — — — —	154 "	146 "	158 "
Disznók — — — — —	120 "	109 "	133 "

A vemhesség kezdete	A vemhesség vége			
	lovaknál	teheneknél	juh és kecskéknél	disznóknál
január 1	december 6	október 12	június 3	április 30
" 16	" 21	" 27	" 18	május 15
február 2	január 7	november 13	július 5	június 1
" 15	" 20	" 26	" 18	" 14
március 1	február 3	december 10	augusztus 1	" 28
" 17	" 19	" 26	" 17	július 14
április 1	március 6	január 10	szeptember 1	" 29
" 15	" 21	" 25	" 16	augusztus 13
május 1	április 5	február 9	október 1	" 28
" 15	" 20	" 24	" 16	szeptember 12
június 1	május 6	március 12	november 1	" 28
" 15	" 20	" 26	" 15	október 12
július 1	június 5	április 11	december 1	" 28
" 15	" 19	" 25	" 15	november 11
augusztus 1	július 6	május 12	január 1	" 28
" 17	" 22	" 28	" 17	december 14
szeptember 1	augusztus 6	június 12	február 1	" 29
" 16	" 21	" 27	" 16	január 13
október 1	szeptember 5	július 12	március 3	" 28
" 10	" 14	" 21	" 12	február 6
" 21	" 25	augusztus 1	" 24	" 18
november 1	október 6	" 12	április 3	" 28
" 15	" 20	" 26	" 17	március 14
december 3	november 7	szeptember 3	május 5	április 1
" 15	" 19	" 25	" 17	" 13
" 30	december 4	október 10	június 1	" 28

A kottlás tart a tyukoknál 19—24 napig, rendszeren 21 napig; a pulykáknál 26—29 napig; a kacsáknál 28—33 napig; récéknél (kacsáknál) 28—32 napig és galamboknál 17—19 napig

A tenyésztésre legalkalmasabb életkor.

A csődör 4-16, évig	a kanca 3-14, évig	} Ha jó ivadékok elegendő számban lesznek utánuk tovább is
A bika 2-6,	a tehén 2-6	
A kan 1-4,	a koca 1-4	
A kos 2-6, az anyajuh 2-6		

Növendékállatok szoptatási időtartama.

	Hónap
Ló- és szamárcsikók	3-6
Bárányok	3-4
Malacok	2-2 ¹ / ₂
Borjúk	2 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₂
Kecskegidák	2-2 ¹ / ₂

Alomszükséglet egy napra.

	Kilogramm
Lónak	2-3
Marhának (száraztakarmányozásnál)	2 ¹ / ₂ -5 ¹ / ₂
(zöld)	6-8
Juhnak	1 ¹ / ₁₀ -3 ¹ / ₁₀
Sertésnek	1-2

Sósükséglet egy napra.

	Gramm
Lónak	20-30
Marhának	20-30
Juhnak	5-10
Sertésnek	5-10

Vizszükséglet egy napra.

	Liter
Lónak	24-30
Marhának	30-40
Juhnak	5-10
Sertésnek	5-10

A gazdasági termékek súlyvesztése az elraktározás ideje alatt.

9-12 hónap alatt a beszáradás következtében súlyából veszít

a buza és rozs	1-2%
az árpa és zab	2-3
a hüvelyesek	2-5
a burgonya	8-10
a répa prizmában	6-10
a széna	8-10
a repce	6-8
a lófogó csöves tengeri	8-15
a közönséges magyar tengeri	7-11
az apró, keményszemű tengeri	5-7
100 kg. csöves tengeri, fajta szerint változóan, 75-90 kg. lemorzolt szemet ad.	

Vadász-naptár.

Az érvényes új lörvény alapján összeállítva. — A sötét mezők a tilalmat jelentik.

Folyó szám	A vad neve	Január	Február	Március	Április	Május	Junius	Julius	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1	Szarvas bika (Tehén állandóan tiltva)	■	■	■	■	■	■	■					
2	Dámvad (Tehén állandóan tiltva van)	■	■	■	■	■	■	■					
3	Zerge, mindkét nem	■	■	■	■	■	■	■					
4	Őzbakk (őztehén csak külön miniszteri engedély alapján lehet)	■	■	■									■
5	Nyul	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
6	Daru és tuzok	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
7	Siket- és nyirfajd mindkét nem	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
8	Fácán és császármadár	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
9	Fogoly	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
10	Vadgalamb, fűrj, gerle	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
11	Rucák, hattyu, vadtiiba	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
12	Szalonka, vízi szalonka, mindenféle más vízi vad, kivéve a lörvény 25 §-ában említetteket												
13	Medve, vaddisznó, borz, farkas, vadmacska, görény és az összes ragadozó állatok												
14	Mindenemű éneklő madár	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

A nyulakra vonatkozó vadászati tilalom miniszteri rendelet szerint január 1-től szeptember 30-ig tart, mely intézkedés azonban ideiglenes jellegű.

Gazdasági teendők az év minden szakában.

Január. Ház körüli teendők. Az új cselédek szolgálatba lépnek: mindeniket megismertetjük a maga kötelességével. — A gazdaságunk körül szükséges faanyagot e hónapban haza hordatjuk. — A gazdasági eszközök, gépek javítását be kell fejezni. — A télire eltett zöldség- és főzelékféléket többször kell megvizsgálni, a romlottakat kiválogatni. A burgonyát meg kell tisztogatni a burgonyahajtásoktól.

A szántóföldön. A szántóföldekre ebben a hónapban trágyát hordatunk.

Gyümölcs- és faiskola. Szorgosan kell keresni és pusztítani a hangya- és hernyó fészkeket. — A gyümölcsfákat mohától és más alkalmatlanságoktól tisztogatni kell. — Nemesítő- és oltógalyakat legjobb most beszerezni; azokat a használatig nedves pincébe tesszük el.

A szőlőben. A szőlőt is tanácsos trágyázni. Gondoskodni kell elegendő szőlőkarókról.

Zöldséges kert. A zöldséges kertben a trágyát szét kell teríteni. — A melegágyakat déltájban szellőztetni kell, éjjelre pedig befedni szalmával vagy gyékénnyel. — Korai salátát, cukorborsót, kalarábét, uborkát el lehet vetni.

Házi állatok. Az istállókat szorgosan kell szellőztetni. — Ha a tyukokat malátával, pörkölt zabbal etetjük, annál hamarabb kezdenek tojni.

Méhes. A köpüket melegen kell tartani; az egereket szorgalmasan irtani.

Február. Gyümölcs- és faiskola. A magról kelt fiatal fákat, ha az időjárás alkalmas, ki kell ültetni. — Némely gyümölcsmagvakat, például diót, mandulát igen jó e hónapban elvetni. A metszést, idejekorán kell kezdeni, mielőtt még a tavaszi nedvkeringés beáll a fákban. — Nemesítő- és oltógalyak gyűjtését folytatjuk. — A fák minden

tisztátalanságtól megszabadítandók. — A fák környékét trágyázni kell.

Zöldséges kert. Az előbbi hónapokban kezdett munkákat folytatjuk. — A melegágyakat szaporítani kell. — Most lehet vetni: kelt, kalarábét, korai káposztát, fejes salátát, zellert sárgarépát, petrezselymet, parajt, paradicsomot, uborkát. Napos időben a melegágyakat szellőztetni kell.

A szőlőben. A trágya szétterítetik. — Enyhe időben lehet eszközölni a metszést, ha az még őszszel végre nem hajtott volna. — Utakat, árkokat javítani, eső által elhordott földet pótolni kell.

A réten. Gondosan el kell egyengetni a vakondturásokat.

Házi állatok. A szarvasmarhákat jól kell táplálni, hogy erőt gyűjtsenek a közelgő tavaszi munkához.

Méhes. A teendők ugyanazok, mint az előbbi hónapban.

Március. Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát meg kell kapálni és minden gáztól megtisztítani. — Gyümölcsmagvakat még mindig lehet elvetni s a kikelt palántákat elültetni. — Cseresznyefákat, pöszmétebokrokat igen jó e hónapban ültetni. Jókor nyiló fákön és bokrokon a galyak metszését még lehet eszközölni. — Az eddig meg nem trágyázott fákat most meg kell trágyázni. A gyümölcsösben a legfőbb teendők egyike a párosítás és hasítékba oltás, szóval a nemesítés.

Zöldséges kert. Száraz kóróktól, gáztól s minden tisztátalanságtól gondosan tisztogatni kell a kertet. — A zöldségágyakat meg kell ásni. — Az őszi ásatást föl kell frissíteni gereblyélés által. — Naposabb részeken vessünk korai burgonyát, kalarábét, kelt, salátát, hónapos retket, sárgarépát, petrezselymet stb. — Ahol szamóca van, meg kell kapálni. — A melegágyak gondosan szellőztetendők.

A szőlőben. A fagyok elmúltával folytatni lehet a külső munkát. Magas fekségű szőlőkben, ha az időjárás megengedi s a metszés az előbbi hónapban már megtörtént, nyitni lehet.

Szántóföldek. Szántás, vetés, boronálás a fő munka. Köles, len és kender alá meg kell trágyázni a földet.

A réten. E hónapban tisztogatás legyen a munka.

Méhes. A méhek szép időben e hónapban már megkezdik a kijarást. Ügyeljünk, hogy a méheknek mindig elegendő táplálékuk legyen.

Április. Gyümölcs- és faiskola. Oltás és nemesítés. — A gyümölcsöst gyim-gyomtól giz-gasztól tisztogatni kell, Száraz időben locsoltassunk. — A még megmaradt hernyófészkeket most a főideje, hogy elpusztítsuk, szintugy a már petéikből kikelt apró hernyókat is. — Az őszi barackfákat megnyesni, ha ez már előbb meg nem történt. — Sövények ültetésére most van a legalkalmasabb idő.

A szőlőben. Legfőbb teendő, ha még meg nem történt volna, a nyitás és metszés. Most van az ideje a tőkék karózásának, ugyszintén a kötözésnek is. — Szőlőveszélyeket még most is lehet ültetni.

Zöldséges kert. Mindennemű zöldség- és főzelékneműeket lehet ültetni. — A melegágyakban kikelt palántákat kiültetjük a szabadba. — Száraz időben szorgalmasan öntöztetni kell a veteményeket. — Vakondokat, hangyákat és más férgeket pusztítani kell. — A melegágyak szorgosan szellőzendők.

Szántóföldek. A vetések bevégeztettek. — Ajánlatos a tavaszi vetéseket meghengereztetni.

A réten. E hónapban nem kell öntözni. — A kaszálónak hasznára válik, ha vasboronával felszaggatjuk.

Házi állatok. A baromfiak e hónapban költenek, az apró jószágokra tehát nagy gond fordítandó. — A

pulykafiatokat csak szép, napos időben kell szabadba eresztetni.

A méhek. e hónapban megkezdik a szorgalmas munkálkodásukat. — Tisztántartásukra ügyeljünk, ellenségeiket pusztítsuk.

Május. Gyümölcs- és faiskola. A maggal bevetett és fiatal fákkal beültetett ágyakat szorgalmasan öntözni kell. — Vadsarjakat le kell vagdosni, mert azok csak a fának termő erejét huzzák el. — Mihelyt a fák hajtani kezdenek, eszközölni kell a szemzés általi oltást és pedig először a körténél, almánál, azután a keménymagu gyümölcsfáknál. A szemzésre legalkalmasabb a szép reggeli idő. — A mult esztendőben szemzett fákról most már le lehet a köteléket szedni. — A hernyókat és ártalmas férgeket folytonosan pusztítani kell.

A szőlőben. Első virágzás előtt meg kell történni az első kapálásnak. — Kapáláskor a földet jól fölforgassuk. — Kapálásra legjobb a száraz idő. — A óudvákat ki kell gyomlálni.

Zöldséges kert. A késői vetemények magvait elvetjük. — A kertet szorgosan öntözni kell. — Még szorgalmasabban gyomlálni, tisztogatni minden gasztól. — Borsó, bab mellé karókat kell dugdosni. — A melegágyban levő dinnyepalántákat e hónap vége felé már ki lehet ültetni, ha az időjárás is kedvező. — A földi epret bőven kell öntözni.

Szántóföld. E hónapban már el lehet vetni a kölest, lent másodsor, a lóherét, mákot. — A káposztaültetés kezdődik. — A burgonyaföldeket meg kell kapálni.

Magtárakban. A gaponát szorgalmasan forgattassuk.

Méhes. A méhek rajzani kezdenek. — A rajokra vigyázi kell és befogni. — A kasokat a gókháló-tól tisztogatni kell. — Ügyeljünk méheink nagy ellenségeire, az éjjeli lepkékre amelyeket tüzzel-vassal pusztítsunk.

Junius. Gyümölcs- és faiskola. Száraz időben a magágyakat és fiatal fákat szorgalmasan öntözzük — A faiskolát tisztán kell tartani, gyomlálni és gyakran megkapálni. Jövő magvetés alá előre lehet ágyakat ásni. — A párosított fákról a kötéseket le kell szedni. — A fiatal fákat kössük karókhöz. — A vadágakat levagdossuk. — Fák tövétől a fűvet irtani kell. — A hernyókat pusztítsuk. — Vigyázzunk, hogy a verebek s más madarak a gyümölcsben ne garázdálkodjanak.

A szőlőben. E hónapban legelső teendő az ugynevezett törés, vagyis letördelése a fölösleges vesszőknek, ami legnagyobb elővigyázattal történjék. — Azután jön a szőlőveszőknek a karókhöz kötözése. — A barázdákat gyomlálni kell, hogy így elkészüljön a második kapálásra.

Zöldséges kert. Az őszi és téli szükségletre még mindig lehet veteményezni. — A főzelék-ágyakat kapálni és gyomlálni kell. — burgonyabokrokat, mihelyt annyira növekedtek, feltöltjük. — A melegágyak ablakait és tetőit véglegesen el lehet távolítani. — A már használatra alkalmas zöldség- és főzelékneműeket főlshedjük és vagy a magunk használatára fordítjuk, vagy pedig eladjuk. — Az öntözés, kivált ha eső nem jár, mindennapi teendő.

Szántóföld. A lenvetést be kell végezni, s lehet még nedves földbe vetni árpát, kölest, lóherét, kerek-répát stb. — A dohányültetésre is most van a legkedvezőbb idő. — A burgonya és káposzta feltöltetik. — Az őszi vetés alá szánt ugarokat most ajánlatos felszántani.

A réten. Széna- és lóherekaszálásnak most van az ideje. — A lekaszálat forgatni kell, nehogy megfúlledjen.

Az aratás hoz is készülni kell. — A szükséges eszközök rendbehozatnak és ha kell, kijavíttatnak.

Házi állatok. Vigyázni kell, hogy

a jószág ne legeljen nedves helyeken, mert könnyen felfuvódik. — A csikókat el kell választani a szopástól. — A kappanok is most heréltetnek.

Méhes. A méhes tisztántartására nagy gondunk legyen. — Tartsuk szem előtt a főntebbi utasításokat.

Julius. A ház körül. Cseresznye és meggy télire befőzetnek vagy aszaltatnak. — Apró uborkát, zöld babot és egyéb ilyenféléket szintén lehet már télire célszerűen elrakni.

Magtárakban a gabonát forgatni kell.

Gyümölcs- és faiskola. Szorgalmasan kell gyomlálni és száraz időben öntözni. — A hernyók pusztíttatnak. — Jófajta gyümölcsmagok gondosan leszedetnek. — Egyes ágakat, melyek nagyon rakva vannak gyümölccsel, föl kell támogatni.

A szőlőben. E hónapban történik a második kapálás, mit a második kötözés követ. — A megtárgult karókat újra le kell verni.

Zöldséges kert. E hónapban főleg az öntözéssel és a gyomlálással kell foglalkozni. — Téli használatra szánt zöldség- és főzelékneműeket még mindig lehet vetni. — Az érett magvakat gondosan egybe kell gyűjteni. — Bab, hagyma, stb. kapálandók. — Az üreságyakat újra fel kell ásni és beletölteni. — A dinnyeültvényeket feltöltjük és szorgalmasan öntözzük.

Szántóföld. Az ugarföldek másodszor felszántatnak, trágyáztatnak és boronáltatnak. — Káposzta és dohány megkapáltatik. — Az érett kenderet levágjuk és csomókba rakjuk. — Őszi és korai árpának, búzának és rozsnak aratása e hónapban kezdetét veszi.

Augusztus. A ház körül. Az érett gyümölcsök télire eltételek, befőzetnek vagy aszaltatnak. — A gyűjtött magvakat osztályozni kell.

Magtárban a gabonát forgatjuk. **Gyümölcs- és faiskola.** A párosított és oltott galyakról le kell

szedni a kötést, ha ugyan ez már eddig is meg nem történt. — A vadhatásokat a fákról le kell metszeni. — A gyümölcsmagvak gyűjtését folytatjuk, de csak jófajta és teljesen érett magvakat teszünk el. — Új ágyakat készítünk a gyümölcsmagvak elültetésére. — A herat fészkektől együtt pusztítsuk. — A darazsfészkeket is irtanunk kell. — Az érett gyümölcsök gondosan leszedetnek. — A jövő évben ültetendő fák számára már most lehet gödröket ásni.

Zöldséges kert. A foglalkozás csaknem ugyanaz, mint az előbbi hónapban. A vetemények teljesen megért magvait gondosan össze kell szedni és eltenni. — A dinnyéket ajánlatos gyakran megforgatni, hogy így a nap melegétől minden oldalról érve, teljesen megérhessenek. — A különféle zöldségeket és veteményeket naponkint lehet fölszedni saját használatra vagy eladásra. — A veteményágyakat öntözni és gyomlálni kell.

Szántóföld. Főfoglalkozás az aratás és cséplés. Az ugarföldnek boronálását folytatjuk és harmadszor is felszántjuk. — A káposzta és répaföldeket óvni kell a hernyók pusztításától.

Házi állatok. A marhákat legelés végett a tarlóra hajtjuk, miáltal jó csomó takarmányt takarítunk meg.

Szeptember. **A ház körül.** A cséplést folytatjuk. — A télire szánt egészséges gyümölcsöket száraz, szellős helyen szalmára rakjuk el. — A gyümölcsök befőzése és aszalása folyton tart.

Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát föl kell ásni és gondosan tisztogatni gyim-gyomtól. — Az érett gyümölcsöket folyton szedjük. — A ősszel ültendő fák számára el kell készíteni a gödröket. — A bőrmagu gyümölcsfákat e hó vége felé már át lehet ültetni. — Az alma- és körtemagok vetése Szent Mihálynapkor kezdődik. — A moh-

tól is tisztogatni kell a fákat, körülöttük a földet fölászni és locsolni.

A szőlőben. E hónapban van a harmadik, az ugynevezett érés alá való kapálás. — A fölösleges leveleket a tőkéről le kell szaggatni, különösen azokat, melyek a fürtöktől elvonják a nap melegét; de ezt a munkát ahhoz értő ember végezze. — Ilyenkor kell megjelölni a terméketlen tőkét, hogy azok helyére szüret után másokat ültessünk.

Zöldséges kert. Az üres ágyakat fel kell ásni és trágyázni. A gyökérféléknek néhány nappal, mielőtt azokat a földből kiszednők, zöldségüket le lehet vágni és állataink táplálására fordítani. — Az érett hüvelyes veteményeket is leszedjük és eltesszük télire. — Az ágyakat, melyek télen át palántával beültetve maradnak, még egyszer ki kell gyomlálni, az egymáshoz közel levő palántákat ritkítani.

Szántóföld. A zab, bükköny, borsó, lencse és köles aratása folyton tart. — Vetés alá szántunk. Buzát, rozstot és őszi árpát vetünk. — A burgonyát e hónapban fölszedjük.

Házi állatok. A juhokat fürösztetni és nyírni kell. — A hizlalásra szánt sertések most már ólba fogatnak. — Ködös időben a marhát nem kell az istállóból kieresztetni.

Méhes. A méhek sejtjeit e hó vége felé már föl lehet metszeni.

Október. **A ház körül.** Folytatjuk a gyümölcselrakást és aszalást. — A kutakat meg kell tisztítani az iszaptól. — Sárgarépa és petrezselyem a pincében homokba rakatnak. — A cséplés szorgalmasan folyik. — Len és kender megtöretik és gerebélyeztetik.

Gyümölcs- és faiskola. A gyümölcsmagvakat az elkészített ágyakba elültetjük.

— Tavasszal vetendő gyümölcsmagvakat most elkészítjük. — A pöszméte bokrokat, ha már leveleiket elhullatták, föl lehet szedni és átültetni. — A fák töve körül a

föld felásatik s lehet már trágyázni is. — A fiatal fákat, melyeket a fagytól féltünk, be kell kötözni, szalmával, gyékényel, ronggyal, stb. — Jó a fák derekát és vastagabb ágait bemeszelni, miáltal sok ellenségtől szabadítjuk meg; hernyóktól, mohtól, nyulak rágásától stb.

A szőlőben. E hónapban főfoglalkozás a szüret. — A szüretet, amennyire lehet, az időjáráshoz kell alkalmazni; legjobb száraz időben. — A szőlőfürtöket tisztán kell leszedni, holmi gaz, tisztátalanság ne kerüljön a puttonyba. — S üret után a gyenge hegyvesszőket és leveleiket le kell szedni s hazavinni, hol juhoknak, kecskéknek kedvenc tápláléka lesz.

Zöldséges kert. A még eddig föl nem szedett gyökérféléket, fejes káposztát stb. most már föl kell szedni s elrakni télire. Kedvező időjárás alkalmával lehet vetni korai répát, petrezselymet, salátát, spenótot, hagymát stb. Az üres ágyakat, még mielőtt a fagy beállana, jól mélyen föl kell ásni, a megtrágyázandókat megtrágyázni. — A veteményekre az őszi ásás és trágyázás igen jó hatással van.

Szántóföld. Az őszi vetést folytatjuk. — A tavaszi vetés alá szánt földet megforgatjuk. — A még künn levő termények betakarítottak. — Trágyát hordunk a földekre.

Méhes. A méhek most már téli pihenőre készülnek, Ezt elő kell segíteni, a kasokat kívülről sárral betapasztani, hogy azokhoz semmiféle méhellenség ne férhessen.

November. A ház körül. A télire elrakott zöldség- és gyökérféléket meg kell szellőztetni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Betakarítjuk a télire való tűzifát. — A csürökben folytatjuk a cséplést, ha ugyan még nem volt a befejezve

Gyümölcs- és faiskola. A főtendő e hónapban a tisztogatás. — Lágy időben mostantól kezdve foly-

ton lehet fákat párosítani; a november és decemberben párosított fák sokkal korábban és bujábban hajtanak ki, mint az előbb vagy utóbb párosítottak. Ha még nem volnának, most meg kell ásni a gödröket a tavasszal elültetendő fák számára.

A szőlőben. Miután a szüret véget ért, a karók felszedetnek. — Ha szükségesnek mutatkozik, most kell a szőlőt megtrágyázni. Hidegebb éghajlat alatt idejekorán be kell földni a szőlőket, még mielőtt a fagyok beköszöntենek. Melegebb éghajlat alatt a szőlőket nem szükséges beföldni.

Zöldséges kert. A mi munkát a múlt hónapban el nem végeztünk, azt most kell teljesíteni. — A kertben szorgalmasan kell ágyakat ásni és a földeket megforgatni. — A melegágyakba most lehet vetni salátát, hónapos retket és más eféléket.

Szántóföld: Az őszi vetés bevégeztetik. — Folytatjuk a fölforgatást és trágyázást.

Házi állatok. A szarvasmarhákat nem szabad többé kiereszteni az istállóból.

Méhes. A méhkasokat, ha nagyon hideg idő jár, be kell földni, hogy a méhek a hideg ellen védve legyenek.

December. A ház körül. Cséplés, lentörés, tilolás, tollfosztás és kukoricamorzsolás képezik a főtendőket. — A télire eltett gyümölcsöket gyakorta meg kell tekinteni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Szintugy a zöldségféléknél is.

Gyümölcs- és faiskola, zöldséges, szántóföld. A teendők ugyanazok, melyek az előbbi hónapban.

A szőlőben folytatjuk a döntést és trágyázást.

Az istállót melegen kell tartani, de néha szellőztetni. Tisztaságra ügyeljünk.

Az erdélyi, bánáti, máramarosi és körösvidéki vásárok jegyzéke.

Ha valamely vásár ünnepnapra, esetleg vasárnapra esik, akkor az a rákövetkező napon tartatik meg.

Aknasugatag—Ocna Şugatag (Máramaros vm.), ápr. 24. és okt. 26. napját magába foglaló hétfőn és kedden.

Alamor—Alămor (Alsó Fehér vm.), márc. 5., szept. 4. Kirakóvásár előtt egy napi állatvásár.

Alesill—Alici (Arad vm.), április 24, július 11, okt. 26. Ha ezen napok nem hétfőre esnek, úgy ezen határnapokat megelőző hétfői napon.

Alibunár—Alibunar pünköst és Mária mennybemenetele napján, ónaplár szerint.

Alsószopor—Soporul de Jos (Szilágy vm.), gyertyaszentelő utáni első csütörtökön; Péter és Pál, Szent Mihály napján, Advent utáni csütörtökön.

Atvinc—Vinţul de Jos (Alsó Fehér vm.), jun. 24, nov. 25. Kirakóvásár előtt 2 napi állatv.

Arad—Arad, Judica vagy fekete vasárnapot megelőző, péntektől június 29. nap után következő pént. megelő. és nov. 5 napi tartalommal és pedig a megjelölt pénteki és szombati napokon kizárólag állatvásárok, vasárnap, hétfő, keddi napon kirakóvásár.

Aranyosmedgyes—Medişa (Szatmár vm.) fehér vasárnap hetében; nagyhétkben; áldozócsütörtök, jun. 24, aug. 8. nov. 5. és dec. 24. hetében kedd, szerda és csütörtökön. Ha e napok ünnepre esnek, a megelőző hét napjain.

Árpás—Arpaşteu, július 6, október 11.

Avaslekence—Lechniţa (Sátmár), márc. 1. és jul. 6-át magába foglaló hetek hétfő napján.

Avasujváros—Oraşul nou (Szatmár vm.) márc. 11-ét, május 1-ét, június 18-át, aug. 15-ét, okt. 25-ét magabafoglaló héten hétfőn és kedden. Első nap állatvásár.

Avasfelsőfalu—Negreşti (Szatmár vm.), a márc. 19-ét megelőző és szept. 8. után következő hétfőn.

Balázsfalva—Blaj, virágvasárnapot megelőző szombal, jul. 2, dec. 6. Kirakóvásár 2 nap, előtte 3 nappal állatv.

Bálinc—Balinţ (Krassó-Szörény vm.), ápr. és szept. első csütörtökjén kirakó és állatvásár. Jun. és dec. 1. csütörtökjén állatvásár.

Bánffyhungad—Huedin, jan. 25, husvét és pünköst előtti kedd, jul. 26, szept. 21, nov. 25, hushagyó kedden és karácsony előtti kedden egy nappal előbb állatvásár. Kedden helivásár.

Bavaniste (Temes m.), febr. 28, máj. 21, okt. 26, nov. 20.

Beél—Belin (Bihar m.), április 1, június 1, szept. 1-ét magába foglaló 1. és 3-ik hetében állatvásár és szerdán kirakóvásár.

Belényes—Beiuş (Beled), febr. 18. és 19, máj. 5 és 6, aug. 4 és 5, nov. 10 és 11. hetében csütörtökön és pént.

Bél—Beliu (Bihar m.) márc. 1, jun. 1, szept. 1 és okt. 1. magukban foglaló hetek keddjén és szerdáján.

Béltek—Belchiugul Codrutui, lásd Kraszna-Béltek.

Berek—Breţcu, jan. 25, aug. 7, szept. 26.

Berzászka—Bărzasca (Krassó-Szörény m.), május 26—27, jul. 25—26, okt. 6—7, november 7—8.

Berzova (Arad m.), márc. 21, jul. 6, okt. 26. napját megelőző hétfőn.

Beszterce—Bistriţa, hamvazó szerda utáni vasárnap, hétfőn és kedden országos állatvásár, május 17 és 18. Bertalan nap után és Katalin nap előtt szerdán, marhavásár 3 nappal előbb.

Bácsi, ápr. 21, szept. 15. **Bethlen—Bectean**, április 5—6. pünköst utáni vasárnap és hétfő, Kisasszony-nap előtt és Katalin-nap utáni vasárnap és hétfőn első nap állatvásár.

Bihardiószeg—Diosig, március 3, május 1, szeptember 2, december második hetében, mindig szerdán és csütörtökön úgy az állat-, mint a kirakóvásár.

Bikszád—Bicsad, (Szatmár megye), július 12, augusztus 25, szeptember 19.

Bilak—Bileag, március 22.

Billéd—Biled, (Torontál-m.) március 26, június 15, október 8, vasárnap vagy megelőző vasárnapon.

Boksánbánya—Bocşa montană, Sz. Péter, Feketevasárnap előtti szombatokon, szept. 1 után, Szt. Nepomuk napján.

Bolkács—Bălcaciu, márc. 15, 16, 17, 18, november 6, 8, 8, 9, utolsó nap kirakóvásár.

Bonchida—Bonţida, Laetare utáni nap, június 30 és okt. 21, megelőző egy nap állatvásár.

Borgóprund—Borgoprund, április 14, marhavásár 2 nappal előbb, okt. 30, a marhavásár 3 nappal előbb.

Borosjenő—Ineu, Sz. János napja, Sz. Illés hete és Paraszkeva előtti vasárnapon ó naptár szerint.

Borsa—Borşa, (Máramaros vm.), június 1, szeptember 13, magukban foglaló hetek hétfői napján és azonkívül minden év április 15 és december 1-ét magába foglaló hét hétfőjén állatvásár.

Borsa—Borşa Cojana (Kolozs vm.), február 24, május 6, október 4, megelőző 1 nap állatvásár.

Bozovics—Bozoviciu, január és április első keddjén, áldozócsütörtök előtti kedden, október elseje utáni kedden.

Borossebes—Sebiş, új nap-tár szerint ápr. hóban György, szept. Mihály napot magába foglaló héten minden szerdán, ó-naptár szerint dec. Szt. Mihály hetében szerdán. Kirakó és állatvásár egy napon.

Borzás—Bozias, okt. 24.

Brád—Brad (Hunyad vm.), március, június, szeptember és december hónapok 3 csütörtökén, kirakó és állatvásár egy napon.

Brassó—Braşov (Brassó vm.), április második hetének szerda napján állatvásár, egy héttel Urnap után hétfőn, kedden és szerdán állatvásár, Lukács után csütörtökön kirakóvásár, a marhavásár a megelőző hétfőn, kedden és szerdán. A Lukácsnap marhavásár napjain egyszersmind 3 napig tartó országos nyers-termény-, gabona- és vetőmag-vásár. Csütörtökön és pénteken helivásár, előző nap állatfelhajással. Minden 3. hétfőn szept. hóban luxuslő-vásár. Más értesülés szerint augusztus 16-án, ha ez ünnep, akkor az előző napon luxuslő-vásár.

Buttyin—Butein (Arad vm.) ó-naptár szerint Gyertyaszentelő, Urnap, Szent János fejvétele és Karácsony első hetén a vásárok a határnapokhoz legközelebb eső hétfőn tartatnak.

Buttyin—Butein (Temes vm.) április 24, június 24, október 15, november 30. Ha e határnapokra róm. kath. vagy ó-hit sátoros ünnep esik, egy héttel később.

Buza—Buza (Szolnok-Doboka vm.), január 10 és 11, április 22 és 23, július 28, október 26 kirakó- és állatvásár ó-naptár szerint, nagybőjben minden szerdán marhavásár.

Buziás—Buzias, jan. 23, április 24, jul. 25, okt. 1.

Csákova—Ciacova (Temes vm.), nagybőjt közepette; június 29, augusztus 15, Szent Mihály, Szent Márton napja.

Csetád—Cetad, március 12, május 1, október 15.

Csege—Ceghe, Kirakóvásár hushagyó kedden, pünköst harmadik napján.

Cséffa—Cefa, ápr., aug. és dec. hó első csüt. után.

Cserjános, április, június, szeptember 20.

Csermő—Cermeiu, (Arad vm.) virágvasárnap, Péter és Pál utáni vasárnap, Demeter nap utáni vasárnap.

Czege—Ţaga, hushagyó kedden és pünköst 3. napján.

Czikmántor—Ţicmandru, március 31-től április 2-ig, szeptember 14—26, december 28—30.

Deés—Dej, március 1, június 1, aug. István király-nap előtti héten és december 13, m. fogl. hetekben kedden és szerdán, kedd hetivásár (barom), péntek csak kirakó.

Delta—Deta, márc. 25, jul. 15, szept. 12, nov. 30.

Déva—Deva, jun. 14, máj. 13, aug. 3, okt. 30, megelőző 3 napon át állatvásár.

Dézna—Dezna (Arad vm.), március 19, május 14, szept. 10. Ünneppnap esetén a megelőző hétfőn.

Dicsőszentmárton—Dicioşanmárton, márc. 1, máj. 1, jul. 24, okt. 15, megelőző 3 napon át baromvásár.

Ditró—Ditrau, január 31, febr. 1—2, április 28—29—30, július 14—15—16, november 22—23—24.

Dobra—Dobra, (Hunyad vm.) szept. 21, nov. 8.

Dognácska—Dognecea (Krassószőrény vm.) szept. 8.

Dragomér—Dragomireşti, vizkereszt előtt, Péter és Pál után, Szent Mihály után eső hétfői napokon. Heliv. hétfőn.

Drág—Drag (Kolozs vm.), husvét előtti nagycsütörtökön, a juliusi és augusztusi vásárokat megelőzőleg 2—2 nap, a többi előtt 1 nap állatvásár, jul. 6, augusztus 18, nov. 7.

Dragus—Drăguş, február 27—28, július 21 állatvásár.

Egeres—Aghireş, febr. 1, május 3, augusztus 1, nov. 3.

Egerhát—Arghihaţ, január 1—2, gör. kath. husvét megelőző szerda és csütörtök, július 31, augusztus 1. Gör. kath. kisboldogasszony (kisasszony) napján és előtte való napon. Első napon állatvásár.

Egeres—Igriş, augusztus 28 előtti vasárnap.

Előpatak—Válcel, aug. 17, 18, 19.

Egerszeg—Cornăţel, márc. 31, ápr. 1, aug. 1—2.

Erdőd—Ardea (Szatmár vm.) febr. 2 után, husvét előtt, pünköst előtt, jul. 2, szept. 14, nov. 1, dec. 16 utáni csüt.

Érmihályfalva—Mihailău (Bihar vm.), március 14, jun. 27, szept. 6, dec. 12, az állatvásár a kirakóvásárt megelőző napon tartatik.

Erzsébetváros—Ibaşfalău, jan. 27. Gyümölcsoltó boldogasszony utáni nap; Áldozó csütörtök utáni nap, július 5, szept. 21, november 20, megelőző 3 nap marhavásár.

Erdőszáda—Ardusat, március és június első hetében, augusztus harmadik és nov. második hetében levő pénteken; hetivásár péntek.

Érendréd—Andrid, ápr. 10, okt. 15, s ha ezek nem keddre esnek, akkor következő kedd.

Etyek, május 8—10, szept. 9—10. napokat magába foglaló hét szerda és csütörtökön.

Élesd—Aleşd, márciusban Mátyás nap utáni szerdán és csütörtökön; június havában Alajos nap előtti héten, csütörtökön és pénteken; szept. havában Máté nap hetében csütörtökön és pénteken; dec. havában Luca hetében csütörtöki és pénteki napokon és pedig az állatvásárral, a vásár első napján szarvasmarha és ló, a vásár második napján sertés-, juh- és kecskevásár.

Facsád—Făget, Keresztelő Szent János, Szent Tódor, Virágvasárnap, Szent Péter, Szent Mária, Szent Duru és Szent Miklós előtti 4. napon.

Farkaslaka—Lupeni, május 8, augusztus 19, november 12. A kirakóvásárt megelőző 2 napon állatvásár.

Feketehalom—Codlea, április 25, szeptember 30, megelőzőleg egy-egy nap állatv.

Feketetót—Ţăut, jan. 25. előtti hétfőn, április 5, július 15 és okt. 16 napjait követő hétfőn kirakó és állatvásárok.

Felkenyér—Vinerea, husvét utáni péntek és dec. 28.

Felmér—Felmer, ápr. 1—2, szept. 1—2 állatv.

Felsőbajom—Boian, április 1, augusztus 1, ezl megelőző 3 nap állatvásár.

Felsőbánya—Baia-spie, jan. Vízkereszt m. fogl. héten, Ker. járó hétben, jul. Apost. oszlása és okt. Szent Ferenc nap hetében hétfőn és kedden.

Felsőszálaspatak—Sălășul de Sus, május 5, október 11.

Felsővisó és Középvíó—Vișeu de Sus (Vișeu Mijlocie). (Máramaros vm.) gör. kath. Szent György, Szent Illés és Szent Demeter napokat követő hétfő és kedd, márc. 5, szept. 10 állatvásár.

Felvinc—Vinful de Sus, „Oculi” vasárnap utáni hétfőn: márc. 20, jun. 8, aug. 24 és nov. 19. Megelőző 3 napon át marhavásár.

Feltót—Tanfi, április harmadik és szept. első hétfőjén. Kirakó- és állatv. egy napon.

Ferenchalom—Ferendia (Torontál vm.), március 1. szomb., augusztus 16 követő szombaton.

Fogarás—Făgăraș, Pünköst utáni csütörtök, szept. 9, dec. 6. Minden vásár négy napig tart, az illető napot megelőzőleg két nap baromvásár.

Gátalja—Gătaia, jan. 20, ápr. 20, jul. 20, nov. 20.

Gernyeszeg—Gârnești, január 14, máj. 15, aug. 16, nov. 19. Megelőző 3 nap állatvásár.

Gerend—Grinde, július 26, október 7.

Görcsöny—Gârceeni (Szilágy vm.), márc. 19, jun. 24, szept. 21, nov. 25.

Gyalu—Gillău, július 24, dec. 11.

Gyamata (Temes megye) január 16, április 20, július október 20.

Gyéres—Ghiriș, február 3, jul. 8, okt. 21.

Gyimesalások—Lunca de Jos, márc. 30—31, okt. 29—30 és következő napokon kirakóvásár.

Gyulafehérvár—Alba Iulia, a husvét előtti kedden, július 26, szeptember 30, december 17. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Kedden és szombaton helivásár.

Gyorok—Gioroc, márc. 15. szeptember 29, vasárnap napon, Kirakó- és állatvásár egy napon.

Hadad—Hodod, ujév 2-ik hetében, Gerg., Áld. csüt., Szt. László, Mária Magd. és Demeter hetében hétfőn és kedden, első nap állatvásár.

Hagymáslápos—Lăpușel, Gyömcöcsolló boldogasszony és Szent Miklós napokon.

Halmi—Halmeu (Szatmár megye), január 1, március 1, április 24 és pünköst előtti hétfőn és kedden; s azokon a hetek hétfőjén és keddjén, melyek magukban foglalják jul. 13, aug. 14 és nov. 30-át.

Hátszeg—Hafeg, febr. 15, aug. 28, Gyertyaszentelő boldogasszony, illetve Nagyboldogasszony napja, febr. 15. megelőző 3 napon baromv., aug. 22—24 juh., aug. 25—27 szarvasmarhavásár, hétfőn helivásár állatfelhajtással.

Havasmező—Poienile, ó-pünköst, Ó-illés előtt egy héttel hétfőn és kedden, október 13-át megelőző hét hétfőjén és keddjén, azon esetben, ha október 13 vasárnapra esik, úgy ugyanazon hét hétfő és kedd napján. Vasárnap csak kirakóvásár.

Héjjásfalva—Hașfalău, március 28 és december 2. Megelőző napon állatvásár.

Homoród—Homorod, március 15—17, jul. 4—6, nov. 15—17 állatvásár, termény és házi iparcikkokkal.

Hosszúfalva—Satu-lung, Hamvazó szerda utáni, Áldozócsüt. utáni, jul. K. Sz. János utáni és szept. Szent Ker. felmagaszt. utáni péntek.

Jakabfalva—Jacobeni, ápr. 22—24, okt. 26—28, két nappal előbb állatvásár.

Jaszenova (Temes megye), május 21, szept. 11.

Józseffalva, április 15, jun. 20, szept. 29. vasárnap és hétfő.

Kacza—Cața, május 7, szeptember 16, megelőzőleg egy nap állatvásár.

Kákófalva—Cacova, Szent György, Mihály, Mária elcsütörtökön.

Kakova—Cacova (Kraszó-Szörény m.), máj. 2, nov. 2. *Kal—Cal*, január 19—22, máj. 22—25, okt. 1—4.

Kapnikbánya—Capnic, Szt. József és Szt. Mihály napján kirakóvásár, helivásár szomb.

Kányád—Uliașul, ápr. 4, 5, 6, 7, augusztus 14, 15, 16, 17, november 4, 5, 6, 7, utolsó nap kirakóvásár. Juhv. ápr. 3, nov. 3.

Kápolnás—Căpălnaș, máj. 6, márc. 22, jul. 7, szept. 29, nov. 21.

Kápolnásfalva—Căpălnița, jun. 28, a kirakóvásárt megelőzőleg 2 nap állatvásár.

Kápolnokmonostor—Capolnic Mănăstur, febr. 26, jun. 1, aug. 26 és december 6-át magába foglaló hét keddjén állatvásár, szerdáján kirakóv.

Károlyfalva (Temes megye) márc. 19, 20, 21, jun. 10, 11, 12, szept. 20, 21, 22, nov. 7, 8, 9. Ha a vásár első napja nem csütörtökre napra esik, akkor az illető vásár mindig a határnapot követő csütörtőnaptól kezdve lesz tartandó. Állatvásár az első két napon, kirakóvásár az utolsó napon.

Kecel—Căfel, máj. 27, jun. 27, szept. 1.

Kendilóna—Lona, jan. 23, május 24.

Kékes—Cheuchis, (Szolnok-Doboka m.), április 6, október 30.

Kémer—Camăr, máj. második hetében hétfő és kedd, november 1-et megelőző hétfő és kedd.

Keresd—Criș, január 16. *Keresztes—Cristiș*, május 29, szept. 12.

Kézdivásárhely—Târgul-săcuiesc, január 3 és május 2 után hétfőn, Simon Júdán napján. Megelőzőleg 3 nap állatvásár.

Királyfalva (Temes megye) július 7, nov. 17.

Kisjenő—Chișinău (Arad vm.), Szentgyörgy (ápr. 24.) előtti szombaton és vasárnap, szept. 29-ét megelőző szombaton és vasárnap és december első helének szombaton és vasárnapján. Szombaton állatvásár, vasárnap kirakóvásár. Jul. 2-át megelőző hétfőn és kedden állatvásár. Kedden helivásár állatfelhajtással.

Kibéd—Chibed, febr. 16, május 19, december 2. Megelőző 3 nap állatvásár.

Királydaróc—Crai-darolj, február 2, április 9, május 28, július 23, szeptember 9, nov. 12, dec. 24, helivásár, csüt. állatvásárral.

Kiskapus—Copşa-mică, (Nagyküüllő m.), ápr. 21—22 juhvásár, 25—27 állatvásár, 28-án kirakóvásár, aug. 21—22 állatvásár, 23-án kirakóvásár.

Kisselyk—Şeica-mică, június 24, november 11, az utóbbit megelőzőleg 2 nap állatvásár.

Kiszetó (Temes m.), június 18, október 15.

Kolozs—Cajocna, február 10, husvét utáni szerdán, november 5. Hétfőn helivásár.

Kolozsvár—Cluj, jan. 10, márc. 12, jun. 13, szept. 1, nov. 2, máj. 5. juhvásár.

Koltó—Collău, jan. 6, ápr. 24, jun. 24, szept. 29.

Korond—Corund, jan. 18, máj. 13, jul. 4, aug. 25.

Koródszentmárton—Coroia Sân-Mărtin, márc. 15, aug. 1, okt. 30.

Koruja, máj. 19—20, szeptember 8—9.

Komlód—Comlod (Bánát), március 5, július 15, szept. első vasárnapján.

Kovácsna—Covasna, febr. 11, máj. 2, jul. 22, nov. 11.

Kőboldogfalva—Sânta Maria de Piatra, jan. 12, husvét után 4 nap.

Körösbánya—Baia de Criş, március, június, szeptember és december hó 3. szerdáján.

Köröspatak—Crişeni, Mátyás nap, jun. 16, okt. 4.

Krassóvár—Craşova, (Krassó-Szőrény v.), ápr. 23—24, első nap állatvásár, jun. 28—29, aug. 14—16 csak kirakóvásár.

Krassó—Crassău, (Szatmár m.), máj. 2, jul. 2, szept. első és nov. második kedden.

Kraszna—Crasna, jan. hóban eső harmadik hétfő és kedd, április, július és október hónapokban eső 2-ik hétfő és kedd.

Krasznabélték—Belchiugul Codrului, febr. 10, március 31, május 19, július 21, szept. 22, november 10, dec. 22.

Kurtya—Curtea (Krassó-Szőrény m.), jun. 2, szept. 26.

Lajosfalva—Cârlibaba nouă jan. 25, máj. 25, Kereszt felm.

Lekence—Lechinja, (Szatmár m.), március 1, július 6.

Lekence—Lechinja, (Beszterce-Naszód m.), márc. 1—2, április 25—26, június 1, szept. 20—21. Marhavásár 2 nappal előbb.

Lippa—Lipova, Szt. György Szent Illés, Kisasszony és Szt. Mihályt előző vasárnap. Megelőző pénteken és szombaton állatvásár.

Lövete—Lueta, január 13, 14, 15, ápr. 3, 4, 5, jul. 30, 31, aug. 1, okt. 13, 14, 15. Utolsó napokon kirakóvásár.

Lugos—Lugoj, február 10, május 10, július 2—4 és okt. 21. — Megelőzőleg péntek, szombat és vasárnap.

Lupsa—Lupşa, január 14, május 4, szeptember 19, megelőzőleg 3 nap marhavásár.

Magyarláros—Lăpuşul, január 18—19, május 13—14, jul. 6—7, szeptember 26—27, első nap állatvásár.

Magyarnemes—Nimigea ungurească, jan. 15, május 4, augusztus 14, november 15.

Máramarossziget—Sighet, hetivásár kedd és péntek állatvásárral; bőjt első hétfő és kedd napjain, ónaplár szerint pünköst hétfő és kedd, Illés-napot magába foglaló hét hétfő és kedd napjain, ha pedig Illés vasárnapra esik, a következő hét hétfőjén és keddjén, október 13-át magába foglaló hét hétfőjén és keddjén, ha október 13 vasárnapra esik, a következő hét ugyanazon napjain, december 2-ik felének első hétfőjén és keddjén. Ezen hétfő és keddi napok csupán a marhavásárookra vonatkoznak, kirakóvásárok mindenkor az egész vásári héten tartatnak. Szeptember 1—2 napjain kirakó és marhavásár tartatik olyformán, hogy ha a fenti napok valamelyike vasárnapra, vagy római, illetve gör. kath. ünnepre esnek, a vásár a vasárnapot, v. ünnepet követő napokon tartelik.

Módos—Mодоş, márc. 25, jun. 26, szept. 1, okt. 26-át megelőző vasárnapokon.

Monor—Monor, (Beszterce Naszód vm) május 31, szept. 27. vásártér hiánya miatt betiltatott.

Monora—Mănărade, jun. 5, okt. 28. Egy nappal előbb állatvásár.

Monostor—Mănăştur, február 26-át tartalmazó hét keddjén, június 1, augusztus 26, december 6. Kedden hetiv.

Moravica (Temes m.), ápr. és okt. hónapok első vasárnapján.

Móricföld—Moriffeld, febr. máj., aug., nov. 3—4.

Magyarszentpál—Sânpăul (Kolozs m.), július 28.

Mária-Radna—Maria-Radna, áldozócsütörtök és ónaplár szerint október 6-át megelőző pénteken kirakó és állatvásár egy napon.

Margitta—Mărghita, jan. 6, április 24, július 13, szept. 14, nov. 5-ét magában foglaló hetek szerdáján és csütörtökjén állatvásár, pénteken kirakóvásár, az első két napon mindenkor állatvásár, a harmadik napon kirakóvásár.

Marosvásárhely—Târgul-Mureş, orsz. állatvásár jan. 13, 14, 15, 16, virágvasárnap előtti hétfő, kedd, szerda és csütörtökön. Úrnap után való péntek, szombat, vasárnap és hétfő, aug. 31, szept. 1, 2, 3, november 7, 8, 9, 10. Országos kirakóvásár: január 17, virágvasárnap előtti péntek, Úrnap utáni kedden, szeptember 4 és november 11.

Marosvécs—Brancoveşti, július 2.

Mehádia—Mehadia, jan. 22, április 6, július 11, okt. 16.

Mercifalva—Carani (Temes m.), április 20, augusztus 10.

Mezőbodon—Budiul de Câmpie, az ónaplár szerint pünkösti ünnepek után következő napon. Megelőző 3 nap állatvásár.

Mezőtelegd—Tileagd, ápr. harmadik és december első szerdáján kirakó és állatv.

Misztótfala—Tăuţii de Jos, (Szatmármegye) máj. 3. és nov. 25. magába foglaló hetek hétfői és keddi napjain, első nap állatvásár.

Módos—Mодоş, márc. 25, jun. 26, szept. 1, okt. 26-át megelőző vasárnapokon.

Monor—Monor, (Beszterce Naszód vm) május 31, szept. 27. vásártér hiánya miatt betiltatott.

Monora—Mănărade, jun. 5, okt. 28. Egy nappal előbb állatvásár.

Monostor—Mănăştur, február 26-át tartalmazó hét keddjén, június 1, augusztus 26, december 6. Kedden hetiv.

Moravica (Temes m.), ápr. és okt. hónapok első vasárnapján.

Móricföld—Moriffeld, febr. máj., aug., nov. 3—4.

Nádas—Nadășul sãserc.
febr. 5, ápr. 28, okt. 30. (ün-
nep esetén a következő nap.

Nagybánya — Baia Mare,
Oculi vasárnap után, Urnap
után, augusztus Sz. István
után és nov. Márton nap után,
mindig hétfőn és kedden,
minden év január 3-ik vásár-
napját követő hétfőn állatv.,
kedden és szerdán kirakóv.

Nagybaromlak Motșdorf
márc. 16, pünköst után har-
madik nap, nov. 2.

Nagybárd-Borodul-mare,
(Biharmegye) Gergely nap
(márc. 12) utáni hétfőn, Péter
és Pál napját magában fog-
laló hét hétfőjén, Boldogasz-
zony napját (aug. 15) és
Márton napját (nov. 11.) ma-
gában foglaló hetek hétfői
napján kirakó és állatvásár.

*Nagybocskó—Bãscãiu-
mare,* helivásár szerdán és
pedig kirakóvásár sertésfel-
hajlással.

*Nagyborosnyó—Boroșneul
mare,* febr. 16, máj. 15, aug.
25, nov. 19, ha ünnep, a kö-
vetkező napon.

Nagydisznód — Cignadie,
jun. 30, aug. 29.

Nagyenyed—Aiud, jan. 25,
máj. 8, aug. 19, okt. 16, három
nappal előbb állatvásár. Even-
kint május 1-től 7 napon át
juhvásár.

Nagyfalu—Nașfalău (Szi-
lágymegye), Vizkereszt utáni
héten, szerdán és csütörtökön,
márciusi böjt közepének he-
tében, Szent György napot
(április 22) magában foglaló
héten, július harmadik hete-
ben, szept. harmadik hetében,
november második hetében,
valamennyi vásár a megjelölt
hetek szerda és csütörtök
napján tartatik.

Nagyhalmagy — Hãlmașiu,
nagyböjt első hetében, virág-
vasárnap előtti héten, Péter
és Pál hetében, Kisasszony
és Borbála napokat magába
foglaló heteken, minden szom-
baton kirakó- és állatvásár.

Nagyida—Inda-mare orsz.
kirakóvásár máj. 21, jul. 24,
szept. 12, okt. 16, dec. 22.

Nagyilonda — Ilonda-mare,
febr. 9—10, máj. 1—2, okt.
15—16. Első nap állatvásár,
második nap kirakóvásár.

Nagykapus — Copșa-mare,
aug. 24, 21—22-én állatvásár.

Nagykomlós—Comloș,
márc. 5, jun. 15, szept. 1.

Nagykaroly—Careii-mare,
hétfő és péntek általános,
február 4, április 15, június
3, július 1, szeptember 16,
november 5, december 9-ét
m. fogl. hetekben hétfőn.

Nagylak—Nădlac, ápr. 24
és szeptember 29-ét magában
fogl. hetekben, mindig szom-
bat és vasárnap. A január
6-ika után következő legkö-
zelebbi, valamint július hó
2-ik szombatján és vasárnap

*Nagymajtény—Moștinul
mare,* febr. 5, ápr. 16, máj.
15, jul. 10, szept. 18, nov. 6,
dec. 11

Nagypalád (Szatmármegye)
febr. 14, máj. 9, aug. 1, okt.
24. Ha e napok ünnepre es-
nek, az előtte való hétfőn

*Nagysármás — Șarmașul-
mare* (Kolozm.), január 17,
ápr. 20, okt. 10, megelőzőleg
2 napon állatvásár.

*Nagysonkut — Somcuta-
mare,* Oculi vasárnap előtti
szerda és csütörtök, Urnap
előtti szerda és Urnap, aug.
20, nov. 11 előtti szerda és
csütörtök; első nap állatv.

Nagyszalonta—Salonta, a
febr. 15, ápr. 15, jul. 15 és
nov. 15-ét magába foglaló
héten pénteken és szombaton,
az állatvásár mindenkor az
első napon tartatik meg.

Nagyszeben — Sibiu, Viz-
kereszt nap utáni hétfőn, máj.
3, szept. 14, megelőző 7 nap
állatvásár

Nagytárna — Tarna-mare
(Szatmárm.) febr. 16, ápr. 1,
máj. 1, jul. 26, okt. 28 és
dec. 11. napokat m. foglaló
hetek hétfőjén és keddjén

Nagyvárad—Oradea, hétfő
és kedd általános vásár, péntek
csupán kirakóvásár. Márc.
12, jun. 21, szept. 8, dec. 8-át
magába foglaló héten mindig
pénteken kezdődnek s a kö-
vetkező sorrendben tartatik
meg: pénteken és szombaton
sertés- és juhvásár, vasárnap,
hétfőn, kedden termény-, ba-
romfi-, sertés- és lóvásár;
vasárnap, hétfőn, kedden,
szerdán, csütörtökön és pénteken
általános vásár.

*Nagyzerénd—Zerindul-
mare* (Aradmegye) jan. 14,
szept. 1.

Nagyzsombor — Jimborul,
jan. 20, husvét és pünköst
harmadnapján, nov. 22

Nagyzsám (Temesmegye),
Szt. György és Szt. Mihály
előtti vasárnap.

Naszód—Năsăud, máj. 27,
Szt. Bertalan után következő
2-ik szerdán, nov. 8, 2 nappal
előbb állatvásár.

Németbogsán — Bocșa,
(Krassó Szörény-megye) Fe-
ketevásárnap előtti héten, má-
jus: Szt. János napját magába
foglaló héten, Péter és Pál
ünnepe után, szeptember 18
után, mindenkor csütörtökön,
pénteken és szombaton.

Németszentpéter, aug. 16,
ha vasárnapra esnek, úgy rá-
következő hétfőn.

Nickyfalva — Nișchidorf
(Temes m.) május 25, aug. 7,
egy nap állatvásár.

*Nyárádkarácsony—Crăci-
nești,* augusztus 27.

*Nyárádszereda—Mercuria
Niraj,* február 21—24, július
29—30, okt. 1—4, dec. 7—8,
szerdán helivásár.

Óbesenyő—Beșeneva mare,
május 16, aug. 15, okt. 15.

Oklánd—Ocland, április 28
és okt. 27, a kirakóvásárt
megelőző 2 napon állatvásár.
Minden csütörtökön heli ki-
rakóvásár.

Ómoldova—Moldova veche,
április 21, augusztus 27-én
állatvásárok.

Ópécska—Pecica română,
a február 2-át és július 24-ét
megelőző szombat, vasárnap,
hétfő.

Óradna — Rodna veche,
febr. 26, megelőző szombat,
június és október hó utolsó
szombat, május 4, aug. 10 és
dec. 18 előtti szerdán, 2 nap-
pal előbb állatvásár, május
és aug. — 3 nappal előbb
állatvásár.

*Oravicafalu—Oravița ro-
mână,* március 25—26, július
27—28.

Orsova (Ó)—Orșova, má-
jus 1—3, szept. 17—19 és
állatvásárok.

Ósinka—Șinca veche, ápr.
29, okt. 24 állatvásár, követ-
kező napon kirakóvásár.

Orcifalva-Cocota, (Temesmegye) ápr. 24, szept. 8.

Oravica-Oravița, (Román) márc. 25, július 25.

Pankota-Pâncota, május 3, aug. 1, okt. 15, kirakó és állatvásár 1 nap.

Pâncelcseh - Pantceu, június 23-24, szept. 9-10, első nap állatvásár.

Papoc-Păpăuți, febr. 14 utáni, pünköst előtti, aug. 19 utáni és okt. 29. utáni hétfőn.

Párdány-Pardani (Torontál megye) május 16.

Panlis (Temes m.), május 5, október 1.

Pécska (Magyar)-*Pecica* (Ungurească) május 9 és szept. 14-et megelőző szombat, vasárnap és hétfő, szombaton állatvásár.

Perjámos-Periamoș, ápr. 24, június 15, szept. 24.

Petres-Petriș (Beszterce-Naszód m.), ápr. Hugó és október Simon Juda napján.

Petrozsény - Petroșeni, május 15., okt. 15. kirakó és állatvásár.

Piskolt (Bihar m.), márc. 1. és szept. 1. előtti szerdán.

Pasztakamarás-Cămarășul deșert, orsz. kirakó és gyümölcs vásár július 8.

Radna: lásd Óradna és Mária-Radna alatt.

Resicabánya-Reșița, (Krassó-Szörény m.) Virágvasárnap előtti pénteken, illetve előtte való pénteken.

Román-Oravica-Oravița Română, márc. 25, július 25.

Románlápós-Lăpușul Românesc, (Szolnok-Doboka m.) mindig ónaptár szerint Újévnapján, Gyümölcsoltó Boldogasszony és megelőző napon, Pünköst 2-ik és 3-ik nap, Kisasszony nap és a megelőző napon, első nap állatvásár.

Rozsnyó - Râșnov (Brassó m.), jan. 25, jul. 12, előző egy nap állatvásár. Állatvásár minden szerdán.

Sarmaság-Șarmășag április és június második, aug. és okt. 3-ik heteiben szerda és csütörtök. Hétfőn heli-rakóvásár.

Sárköz-Livida, heli-rakóvásár kedden, február 16, május 15, július 20, szept. 20 és december 6. napját magába foglaló hetek hétfőjén és keddjén.

Segesvár-Sighișoara, márc. 15-17, jun. 23-25, nov. 3-5; 2 nap állatvásár, márc. 12. tenyészállatvásár.

Selénd - Șilindia, (Arad m.), május 25, okt. 2, dec. 13-t követő vasárnap. Állatvásár a kirakóvásárral egy napon.

Simánd - Șimandul de Jos, febr. 13, május 15 és szept. 13. hetében vasárnap és szombat állatvásár.

Simon-Șimon, aug. 9, november 21.

Soborsin-Șoborșin, február 14, május 3, aug. 18, dec. 3, kirakó és állatvásár egy napon.

Somkerék - Șintereag, febr. 2-3, jun. 23-24. Első nap állatvásár.

Sósmező - Poiana-Seratu, április 1-ét tartalmazó héten szerdán és csütörtökön, május 19-20, július 14-15, okt. 25-26. Első napon baromvásár, mindkét nap kirakóvásár, szerdán heli-rakóvásár.

Sóvárad-Sărată, jan. 7-8, május 7-8, aug. 29-30, december 19-20.

Stájerlak - Ștaierdorf. Anina, Szt.-háromság vasárnapján, október második vasárnapján.

Sülelmed - Silineghiu, január 13-14, Pünköst második és harmadnapján, aug. 27-28. Kedd heli-rakóvásár.

Szamosujvár-Gherla febr. 3-5, ápr. 29-30, máj 1, jul. 23-25, okt. 26-28.

Szászkabánya-Sâșca Montană, május 6-át megelőző pénteken és szombaton, ha azonban május 6 péntekre esik, ugy az napon és a következő szombaton; július 6-7-én, szept. 21-ét megelőző pénteken és szombaton, ha azonban szept. 21. péntekre esik, ugy aznapon és a következő szombaton.

Szászrégen-Reghinul Săsesc, febr. 11-19, máj. 1-12, jul. 30, aug. 10, okt. 15-23, utolsó nap kirakóvásár.

Szalárd-Sălard, február és aug. 1 előtti szerdán.

Szamoskrassó-Cărașeu, május és július második keddjén, szept. első keddi és nov. második keddi napján.

Szászsebes - Șebeșul Săsesc, Mühlbach, január 29, április 24, aug. 24, előzőleg 3 nap állatvásár, ápr. 6-8, aug. 10-12 juhvásár, május 30-31 állatvásár.

Szatmárnémeti-Sătmăre, febr. 2, márc. 19, máj. 1, jul. 2, szept. 29, nov. 21. magában foglaló hetek keddjén és szerdáján, 1 nap állatv.

Székelyhid - Săcueni (Biharmegye), febr. 19, máj. 1, június 24, szept. 29, nov. 25, dec. 25. magába foglaló hetekben pénteken. Ezenkívül husvét és pünköst előtti héten szerdán, csütörtökön és pénteken. 1 nap állatv.

Székelykeresztúr-Cristur, febr. 21-22, máj. 1-4, jul. 4-7, szept. 8-11, 3 nap állatvásár, márc. 1-én tenyészbikavásár, márc. 2-án tehén és üszővásár, minden szombaton heli-rakóvásár állatfelhajtással.

Székelykeve (Temesmegye) jun. 1, szept. 28, orsz. állatvásár.

Székelyudvarhely - Odorheiu. Böjtköz utáni szerda és csütörtök, Újnapja utáni hétfő és kedd, október 4-5, december 21-22, három nap állatvásár, ha akár a kirakó, akár a mathavásár első napja ünnep, akkor a vásár a következő napon kezdődik, ápr. 10-12, szept. 28-30 juhvásár.

Székesút (Temesmegye) jan. 25, jul. 27, okt. 23. Orsz. vásárokat nem tartja meg.

Szemlak - Semlac. Judica vasár. előtt két héttel és Péter és Pál előtt 2 héttel vasárnap és hétfőn, október harmadik vasárnapján és a rákövetkező hétfőn.

Szentgyörgy - Sângeorgiu (Beszt. Naszód megye), febr. 1, máj. 8, aug. 1, nov. 1, 3 nappal előző állatvásár.

Szentjób - Sâmboc (Biharm.), ápr. és aug. első hétfő orsz. kirakó- és állatv.

Széplak—Seplak (Bihar-megye), a böjt másod hetében, Szt. György előtti héten, Lőrinc napját magába foglaló héten, okt. első hetében, minden kedden kirakó- és állatvásár.

Szilágycseh—Cehul Silvaniei, hushagyó kedd utáni szerdán és csütörtökön, husvét előtt másfél héttel szerdán és csütörtökön. Aug. második hetében szerdán és csütörtökön, Urnapja utáni szerdán és csütörtökön. Lukács-nap utáni szerdán és csütörtökön. Karácsony hetét megelőző szerdán és csütörtökön. Péter és Pál utáni szerdán és csütörtökön.

Szilágy nagyfalu — **Nasfalau**, orsz. állatvásár Vizkereszt utáni hét szerdáján, márciusi böjtközepe hetének szerdáján, Szt. György napját magában foglaló hét után következő szerdán, júl. harmadik hetének szerdáján, nov. harmadik hetének szerdáján, nov. második hetének szerdáján. Kirakóvásár mindig a ferli szerdák után való csüt.

Szilágy somlyó—Simleul Silvaniei, március, június, szeptember, december 20-át tartalmazó hetek csütörtök és pénteken. Március 23—24, június 22—23, szept. 21—22, dec. 21—22. Péntek helivásár.

Szinérváralja—Seini Félix, április, Gyula, július, Ince és okt. Teréz napokat magába foglaló héten hétfőn és kedden.

Szinye—Sina (Dés mellett), orsz. kirakóvásár jan. 15, márc. 26, június 27, október 15.

Szolcsva—Șelciova, ápr. 15—16, máj. 20.

Tasnád—Tășnad, Bálint hetében pénteken, husvét előző nagycsütörtökön; máj. Szaniszló, júl. Sárkány Boldogasszony napja, szeptember Kisasszony-napja, okt. Gál és nov. Márton napok heteiben pénteken.

Teke—Teaca (Kolozs-megye), febr. 1, máj. 1, ezt megelőzőleg április 11—14 juhvásár; június 27, november 5, megelőzőleg 2 nap állatvásár.

Telegd—Tileagd (Bihar-megye), április 3-ik és december első hetének szerdái napján.

Temesbökény—Butin, ápr. 25, júl. 24, okt. 15, dec. 20.

Temesfüves—Fibis, márc. 10, máj. 10, nov. 10.

Temeshidegkut—Guttenbrunu (Temesmegye), január 16, május 16, szept. 14.

Temesgyarmat—Jarmata, (Temes m.) jan. 16, május 16, szept. 14. Állatfelhajtás nélkül.

Temeskutas (Temesm.) május és okt. első keddjén.

Temesrékás, február 23—24, jun. 23—24, okt. 31, nov. 1. mindkét napon kirakó- és állatvásár együtt. Ha a határnapok elseje nem szombaton esik, úgy az azokat megelőző szombaton és vasárnapon.

Temesvár—Timișoara a vásárok 5 napon át tartanak, március 19, június 1, augusztus 15, szeptember 29, december 18 előtti csütörtökön kezdődőleg. — Szarvasmarhavásárok: március 19, július 1, aug. 10, szept. 28, dec. 14. Disznó- és juhvásárok: március 16—17, június 1—2, aug. 10—11, szept. 28—29, dec. 14—15. Lóvásárok: március 17—18, június 2—3, augusztus 11—12, szept. 29—30, dec. 15—16. Kirakóvásárok: március 16—20, június 1—5, augusztus 10—14, szept. 28-tól október 2-ig, dec. 14—18-ig.

Tenke—Tinca, (Bihar megye) március, június, szept. december hónapok negyedik hétfőjén kirakó és állatvásár.

Teregova, január 19, Gör. kel. husvét utáni első pénteken, július 6, Szent Demeter előtti pénteken. júl. 9, aug. 28, nov. 5, három nappal előbb állatvásár.

Torda—Turda, hamv. szerda utáni szombaton, április 24, július 24, szept. 8, okt. 31, dec. 6. Három nappal előbb állatvásár. Szombaton helivásár.

Tótvárad—Totvărădia, január 20, ónaplár szerint husvét utáni csütörtökön, ónaplár szerinti Urnap, szept. 26. Kirakó és állatvásár 1 nap.

Tövis—Teius, febr. 29, aug. 28, nov. 8, három nappal előbb állatvásár, aug. 18—19 juhvásár.

Turc—Turț, (Szatmár m.) jan. 25, ápr. 15, jun. 24, szeptember 2, november 15.

Turtarebes—Turulung (Szatmár m.) febr. 3-át, ápr. 6-át, augusztus 5-ét, okt. 13-át magukban foglaló hetek csütörtökjén.

Ujarad—Aradul nou, (Temes megye) március 1, június 16, október 18.

Ujegyház (Leschkirch)—Nocrich, febr. 3. Krisztus mennybemenetele utáni nap és október 16-a utáni hétfőn, két nappal előbb állatvásár.

Ujfalu—Neudorf, május 13, augusztus 29, október 15, december 6.

Ujpecs—Uipeci, ápr. 4, augusztus 10, október 15 utáni vasárnapokon.

Ujszentanna—Șântana, (Arad megye) március, augusztus és október első szombatján. Ez utóbbi, ha nem vasárnapra esik, akkor a következő vasárnapon.

Ulma (Temes megye), május 26, augusztus 18. Az országos vásárokat nem tartja meg.

Vadász—Vădas (Arad megye) április 7, június 24. magába foglaló hét szerda napján kirakó és állatvásár.

Vajdahunyad—Hunedoara, ónaplár szerint „Laetare” előtti szombat, áldozócsütörtök, július 11, november 13, három nappal előbb állatvásár.

Vajdakamarás—Vaidacamaraș, március 19, július 24.

Vajdarécse—Vaidarecea, január 18—19, márc. 21—22, augusztus 1—2, első nap állatvásár, második nap kirakóvásár.

Vámosgálfalva—Ganfalu, hushagyó kedd előtt, husvét előtt és karácsony előtt eső vasárnap csak állatvásár.

Varadia—Varadia, április 4. utáni pénteken és szept. 4. előtti pénteken.

Várboksán — Bocşa románá, pünköst vasárnap utáni kedd és október első keddjén.

Varsány — Vársand, (Aradmegye) október 2.

Varjas — Varias, április 1, szeptember 1, december 1.

Várhely — Grădişte, (Hunyad megye) ónaptár szerint húsvét után következő 2 szombat, október 20.

Vármező — Buciumi, országos állatvásár február, május, augusztus és november hónapok második szerda napján s az ezeket követő esütőtörök napokon kirakóvásár. Helivásár minden csütörtökön állatfelhajlással.

Végvár — Tormac, április 17, jun. 15, szept. 13, nov. 15. napokat magába foglaló helek péntek, szombat és vasárnapján. Ha e napok valamelyikére sátorosünnep esik, úgy egy héttel később a vásárok három naposak.

Vermes — Vermeş, május 10, október 8.

Verespatak — Roşia de munte, március utolsó és október második hetében pénteken és szombaton. 1—1 nap állatvásár.

Vaskóh — Vaşcau (Biharmegye) február, április, június, augusztus, október és december első pénteken.

Világos — Şiria (Aradmegye), böjt köz. napon, jun. 1-ét követő vasárnap, aug. 2-ik hetében és Szt. András napját magába foglaló hélen első vasárnap, 1-1 nap állatvásár.

Vinga (Temesmegye), gör. kel. naptár szerint áld. csüt. előtti vasárnap, Szt. István, és Szt. Mihály nap utáni első vasárnap.

Vingárd, orsz. állatvásár febr. 10—11, szept. 10—11, orsz. kirakóvásár febr. 12, máj. 12, és szept. 12.

Visó (Felső) — Vişeu de Sus (Máramarosmegye), április 19, aug. 1, nov. 7. utáni hétfő és kedd.

Vizakna — Ocna Sibiului, ápr. 1, aug. 6, dec. 20. kirakóvásár, előzőleg 3—3 nap állatvásár.

Zalatna — Zlatna, március 19, június 16—18, aug. 30—31, szept. 1, két nappal előbb állatvásár.

Zaránd — Zarand (Aradmegye), hamvazószerda utáni vasárnap, pünköst, Boldogasszony napja és dec. 17. előtti vasárnap, 1 nappal előbb állatvásár.

Zám — Zam (Hunyadm.), január 29 és nagy böjt negyedik hetében levő szerdán, június 3, július 21, szeptember 11—27, december 13.

Zenteleke — Zam (Cocjocna), márc. 30, szept. 14.

Zilah — Zalău, március, június, szeptember és december hónapok első szerda és csütörtök napjain.

Zsibó — Jibou, február 13—14, május 4—5, július 10—11, október 10—11, dec. 17—18.

BÉRES KÁROLY

könyv- és papirkereskedés, könyvkiadóvállalat

a Királyhágómelléki Református Egyházkerület középiskolai Vallástani kézikönyveinek, iskolai nyomtatványainak és kisbetűs Énekeskönyveinek kiadója és bizományosa

ORADEA-NAGYVÁRAD

STR. IOSIF VULCAN (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZÁM.

TELEFON 6-22.

Raktáron tartja az összes legjobb mintájú

református egyházi nyomtatványokat.

Az iskolai törvény rendelkezéseinek megfelelő, államilag

approbált iskolai nyomtatványaimat

a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Tankönyvközlő

Bizottság kötelező használatra rendelte el iskoláink részére.

Iskolai tankönyvekből nagy raktár!

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Iratérjesztésének könyvjegyzéke:

Biblia:		Magyar kálvinista Sion Kövy Á.	50.—
935. sz. Bőrköltés, aranyozott szél, 30x21	800.—	Bibliái levelezőlapok	1.—
932. sz. Vászoköltés 28x20	300.—	Esli harang. Papp K.	40.—
26. " Bőrköltés 24x16	400.—	Bibliái jelzők	3—5.—
925. " Bőrköltés, aranyozott szél 24x16	500.—	Isten mindenem. Cleinmann K.	40.—
923. " Vászoköltés 24x16	250.—	Bibliái mondások falilábla kartl.	12.—
922. " Vászonsarok 24x16	200.—	Imádkozó magyar Révész I.	35.—
921. " Bőrköltés, aranyozott szél 21x13	500.—	Vasárnapi isk. ellenőrző lapok	2.—
920. sz. Vászoköltés, aranyozott szél 21x13	300.—	Csendes órák	70.—
915. sz. Bőrköltés, aranyozott szél 11x12	400.—	A magyar kálvinizmus ulja	25.—
914. sz. Vászoköltés, aranyozott szél 17x12	200.—	Gyermekimák. Csűrös I.	25.—
912. sz. Vászoköltés 17x12	150.—	Az én vallásom. Dr Erdős K.	20.—
911. " " 17x12	120.—	Nagybetűs hangjegyes énekeskönyv	120.—
909. " " 17x12	100.—	Bibliái lexikon 2 kötet	3600.—
908. " " 17x12	90.—	Szyveszter bibliái kézikönyv	540.—
907. " Bőrköltés, aranyozott szél 14x10	300.—	Az ujszövetség ismertetése. Muzsnai L	—.—
906. sz. Bőrköltés, aranyozott szél 14x10	350.—	Utmutató bibliák. vezetésére	36.—
Ujszövetség:		Az Ur csodásan műk. I., II, III. 16.—20.—	
965. sz. Bőrköltés, aranyozott szél	150.—	Belmisz. utmutató Forgács Gy.	120.—
963. sz. Vászoköltés, aranyozott szél	80.—	A vezető könyve. Dr Imre L.	90.—
961. sz. Vászoköltés	50.—	Ht az Isten köztünk	20.—
954. " zsolttárral	25.—	Erdélyi ágendáskönyv	80.—
952. " " " "	20.—	Öntudatos kálviniz. Dr Makkai S.	50.—
941. " Vászoköltés	60.—	Kicsoda ez? Debreczeni I.	150.—
Kecskeméthy István átdolg	50.—	Zengjen hálaének	25.—
Képes Ujszövetség	5.—	Kálvinista jellemképek	80.—
Evangelisták könyve, gyermek	4.—	Gyöngyvirág. Dr Makkai S.	40.—
Zsolttárok könyve	4.—	Bethlen könyvtár. Arany János	25.—
Képes evangéliumok kötve	30.—	" " Bethlen G.	36.—
Hazafelé. Ravasz László	200.—	" " Tompa M.	25.—
Maradj velem. Ravasz L. . . 60 és 80.—		" " Nagyasszonyok	25.—
Keresztyén tanítások és imád- ságok. Szikszay D.	200.—	" " Erdélyi feje- delmek nemz. pol.	36.—
Lelkiharmat. Szabó A.	200.—	Gyermek szindarabok. Csűrös	100.—
Gondolatok Ravasz L.	150.—	Verses magyar krónika	40.—
Ünnepnapok füzeteként	4.—	Az áldott orvos közeleg	10.—
Az imádkozó nő. Csiky L.	120.—	Hitünk hősei	70.—
Koszoru füzeteként	2.—	A hatal árnyékában. Dr Ravasz	240.—
Buzgóság szárnyai. Fördös L.	120.—	Árva Bethlen Kata	60.—
Hol az igazság darabonként	5.—	Lorántffy Zsuzsánna	85.—
Imakönyv. Révész B.	100.—	Krisztus India országulján	120.—
Szeretet könyvtár darabonként	5.—	Az Ó nyomdokain	75.—
Ünnepnapok. Ravasz L.	75.—	A hét ígélet	30.—
Mesék és elbeszélések	16.—	Az Uri Ima	50.—
Élő reménység H. Kiss K.	70.—	A vallás élete	70.—
Konfirmációi emlékkönyv	12.—	Győzelem a halál felett	90.—
Imádkozatok. Czeglédy E.	60.—	Példának okáért	85.—
Konfirmációi emléklapok 150 és 3.—		A koldus fiu	20.—
		Bobródy vér	36.—
		Az egyházfegyelem	8.—
		Az egyház és a hitvallások	8.—
		A valláspszichológia fejlődése.	120.—
		Lelkipróba	30.—
		Az Ur az én vigasztalom	15.—
		Erdélyi Magyar Irodalom.	120.—
		Képek a mullból	8.—

Az esetleges árváltozásokat az iratérjesztési osztály fenntartja magának.



KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

CÉGTULAJDONOSOK:
BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

KÉSZIT
MINDENMŰ NYOMTATVÁNYT IZLÉSES
KIVITELBEN, A LEGOLCSÓBB
NAPI ÁRON

ORADEA-NAGYVÁRAD
STR. I. VULCAN (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14.